

lainat yksityisille oppikouluille 300 milj.

Aravamääräraha 1,5 mrd.

maaseudun asuntolainoihin 200 milj.,

vesi- ja viemärijohtoihin 40 milj.,

vientisatamille 50 milj.,

ammattioppilaitoksille 100 milj.,

käsi- ja pienteollisuudelle 200 milj.,

Vaalialalle 15 milj.,

Otamäen rautatehtaan rakentamiseen 600 milj.,

kodinperustamislainoihin 200 milj.,

Turun yliopiston sairaala 190 milj.,

Helsingin -" 150 " ,

Teknillisen korkeakoulun rakentamiseen 60 milj.,

Vaasan lentokentän päällystämiseen 50 milj.,

vesistöjen perkaukseen 100 milj.,

siltatöihin 20 milj., ja työllisyyden

turvaamiseen 10 miljardia.

Tulopuolella kiinnitettiin huomiota oppikoulujen lukukausimaksujen korottamiseen, ja se hyväksyttiin sillä ehdolla, että yksityisten oppikoulujen kustannuksia tasataan näin kertyvillä tuloilla.

Työvaliokunta päätti esittää edellä olevat ryhmän hyväksyttäväksi.

Lisäksi oli valiokuntaryhmä esittänyt vielä vientisatamille 50 milj. mk., mutta työvaliokunta ei hyväksynyt tätä ryhmälle esitettäväksi.

4 §.

Pääjohtaja Oittinen päätettiin pyytää työvaliokunnan kokoukseen tiistaina joulukuun 3 p:nä kuultavaksi seminaariläistä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja.

E. Raunio
E. Raunio, sihteeri.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Pöytäkirja Sos-dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 28 p:nä marraskuuta 1957. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio.

Poissa olivat: Alanko, Fagerholm, Flinck, Hakila, Heinonen, Hiilelä, Hiltunen, Hult, Kajala, Karjalainen, Lehto, Leivo-Larsson, Leskinen, Lindblom, Luukkarinen, Nurminen, Suominen, Sävelä ja Väyrynen.

1 §.

Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Helle ja Hostila.

2 §.

Puheenjohtaja Henriksson ilmoitti, että hän oli Paasion kanssa ollut Saaren luona. Saari oli tiedustellut olisimmeko valmiit hallitukseen siten, että ottaisimme SAK:n mukaan.

Neuvottelukunta käsitteli asiaa ja oli valmis osallistumaan hallitusvastuuseen, mutta haluaa päättää itse omista edustajistaan.

3 §.

Puheenjohtaja ilmoitti, että työvaliokunta on käsitellyt sairaalalain voimaantumisen lykkäystä koskevaa lakia ja esittää ryhmälle, että hallituksen esitys hyväksyttävään siten muutettuna, että käyttötalouden osalta laki tulisi voimaan mutta sensijaan lykättäisiin pääomatilouden kohdalta.

Ryhmä hyväksyi yksimielisesti työvaliokunnan esityksen.

4 §.

Rantala selosti talousarvion käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa. Menopuolella on tehty huomattava määrä pienempiä lisäyksiä jotka eivät rahallisesti kuitenkaan tee suurta summaa. Suurimmat ovat Aravamääräraha ja työllisyyteen 10 mrd., jotka ovat jääneet pois.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous *maas* kuun *28* p:nä 19*57* klo *16.00*

Asia: *nimenmuutos*

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

Valiokuntaryhmä piti kokouksen ja hyväksyi tehtyjä lisäyksiä joita pidimme tarpeellisena. Tulopuolella on herättänyt epäilyä oppikoulujen lukukausimaksun korotus. Työvaliokunta kuitenkin esitti että se hyväksyttäisiin sillä ehdolla, että vastaavasti voitaisiin rahamäärällä tasata yksityisoppikoulujen kustannuksia. Näin ollen tulisi momentille ottaa vielä 200 milj. markkaa lisää.

Puheenjohtaja esitti, että työvaliokunta oli yksityiskohtaisesti mennyt läpi kaikki valiokuntaryhmän käsittelemät lisäykset. Työvaliokunnan esityksen mukaan olisivat suurimmat talousarvioon vielä lisää tarvittavat määrät Aravalle 1,5 mrd., työllisyyden turvaamiseen 10 mrd., Otanien rautatehtaan rakentamiseen 600 milj. lainoina yksityisille oppikouluille 200 milj. Edellä omissa esityksistä työvaliokunta esittää, että ryhmä teki päätöksen ja hyväksyi samalla valiokuntaryhmän teemat pienemmät lisäykset.

Ryhmä päätti yksimielisesti hyväksyä työvaliokunnan tekemän esityksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja.

Eino Raunio
E. Raunio, sihteeri.

*Täydäkin ja tarkastettu ja todettu
Hakkasen mukaisesti.
Ulkuningon 3.12.*

*Veikko Ull
Sulo Ho*

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Ahonen, Arvo	/		Lehto, Lempi		/
Alanko, Kustaa		/	Leivo-Larsson, Tyyne		/
Antikainen, Eero			Lopistö, Matti		
Brander-Wallin, Laura	/		Leskinen, Väinö		/
Fagerholm, K.-A.		/	Lindblom, Olavi		/
Flinck, Anni		/	Lukkariinen, Impi	/	/
Haapasalo, Kalervo	/		<i>Mattilainen</i>		
Hakkila, Väinö		/	Mohell, Erkki	/	
Heinonen, Vappu		/	Muikku, Otto	/	
Helle, Veikko	/		Nurminen, Elli		/
Henriksson, Gunnar	/		Paasio, Rafael	/	
Hillelä, Kaisa		/	Paasivuori, Tyyne	/	
Hiltunen, Onni	/	/	Peltonen, Onni	/	
<i>Hortala</i>		/	Pesonen, Edvard	/	/
Hult, Mikko	/		<i>Pusa</i>	/	/
Hykkäälä, Heikki	/		Rantala, Viljo	/	
Jokinen, Kalle		/	Raunio, Eino	/	/
Kajala, Olavi	/		Salmela-Järvinen, Martta	/	/
Kalavainen, Meeri	/	/	Simonen, Aarre	/	/
Karjalainen, Eetu	/		Sundman, Bruno	/	/
Karvonen, Juho	/		Suominen, Unto	/	/
Kauhanen, Kalle	/		Sävelä, Arvo		/
Kipelin, Yrjö			Tervo, Emma		
Kokkola, Veikko	/		Tikkaaja, Väinö	/	
Koskinen, Artturi	/		Turkka, Arvi	/	
Kuittinen, Juho			Turunen, Varma K.	/	/
Kulovaara, Urho	/		Virtanen, Viljo	/	
Käkelä, Valto	/		Väyrynen, Vilho		/

Pöytäkirja Sosden.

Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 3 p:nä joulukuuta 1957, Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio. Poissa olivat Hakikila, Kajala, Leivo-Larsson, Leskinen, Lukkarinen, Pusa ja Turunen.

1 §.

Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Flinck ja Hiilelä.

2 §.

Ministeri Oittinen selosti ryhmälle seminaatilakia.

3 §.

Rantala selosti pääministeri Fiandin antamaa lausuntoa valtiovarainvaliokunnalle tulo- ja menoarvioista. Pääministeri oli esittänyt kaikki suurimmat lisäykset poistettavaksi.

Raunio esitti, että annettaisiin valiokuntaryhmälle valtuudet harkita mitä poistoja he hyväksyisivät pääministerin luettelosta.

Pitkän keskustelun kuluessa, jossa arvosteltiin kiereää rahapolitiikkaa ja työllisyystilannetta koko maassa, käytettiin useita puheenvuoroja.

Haapasalo esitti Sävelän ja Virtasen kannattamana, että työvaliokunnalle annettaisiin tehtäväksi kiinnittää huomiota vallitsevaan kireään rahapolitiikkaan joka on lyönyt leimansa koko talouselämään. Työvaliokunnan olisi tehtävä suunnitelmia asian hoitamiseksi ja otettava yhteys puolustoiakuntaa.

Ryhmä hyväksyi yksimielisesti Haapasalon esityksen.

Valiokunta ryhmälle annettiin valtuudet harki-

ta talousarviota ryhmäkokouksessaan ennen toista kättä
telyä ja tehdä tarpeelliset ratkaisut.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Hrnriksson, puheenjohtaja

E. Raunio
E. Raunio, sihteeri.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous *joulukuun 3* p:nä 1957 klo *16.30*

Asia: *nimenmuutos*

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Ahonen, Arvo	1	4	Lehto, Lempi	1	
Alanko, Kustaa	1		Leivo-Larsson, Tyne		1
Antikainen, Eero			Lepistö, Matti		
Brander-Wallin, Laura	1		Leskinen, Väinö		1
Fagerholm, K.-A.	1	4	Lindblom, Olavi	1	
Flinck, Anni	1		Lukkarinen, Impi	1	1
Haapasalo, Kalervo	1	4	Mattila, Aino		
Hakkila, Väinö		1	Mohell, Erkki	1	
Heinonen, Vappu	1	4	Muikku, Otto	1	4
Helle, Veikko	1	4	Nurminen, Elli	1	
Henriksson, Gunnar	1		Paasio, Rafael	1	4
Hiilelä, Kaisa	1		Paasivuori, Tyne	1	4
Hiltunen, Onni	1		Peltonen, Onni	1	
Hartala	1	4	Pesonen, Edvard	1	4
Hult, Mikko	1		Ranta	1	
Hykkälä, Heikki	1		Rantala, Viljo	1	
Jokinen, Kalle	1		Raunio, Eino	1	
Kajala, Olavi		1	Salmela-Järvinen, Martta	1	4
Kalavainen, Meeri	1		Simonen, Aarre		
Karjalainen, Eetu	1		Sundman, Bruno	1	
Karvonen, Juho	1		Suominen, Unto	1	
Kauhanen, Kalle	1	4	Sävelä, Arvo	1	
Kilpeläinen, Yrjö			Tervo, Penna		
Kokkola, Veikko	1	4	Tikkaaja, Väinö	1	
Koskinen, Artturi	1		Turkka, Arvi	1	4
Kuittinen, Juho			Turunen, Varma K.		1
Kulovaara, Urho	1		Virtanen, Viljo	1	4
Käkelä, Valto	1	4	Väyrynen, Vilho	1	

Pöytäkirja Sos-dem.Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin 12 p:nä joulukuuta 1957. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio.

1 §.

Eduskunnan päätettiin antaa ryhmän varoista joulurahaa, joka määrältään tekee n. 23.000 mk.

2 §.

Otettiin käsiteltäväksi sairaalalain voimaantulon osittainen lykkäys.

Työvaliokunta päätti antaa valiokuntaryhmälle valtuudet käsitellä lakiesitystä siten, että rahamäärä n. 950 milj. markkaa pysyy entisellään.

3 §.

Otettiin käsiteltäväksi tullilakiesitys.

Työvaliokunta päätti puoluetoimikunnan kantaan yhtyen esittää vastustettavaksi polttoainetullia sekä, että soijapavun tulli nostetaan.

4 §.

Vuokransäännöstelylaissa päätettiin hyväksyä valiokuntaryhmän vastalauseen mukainen kanta ettei lakia huononnettaisi.

5 §.

Onni Peltonen oli jättänyt ryhmälle kirjelmän jossa hän esittää ryhmästä erotettujen jäsenten takaisin ottamista.

Puheenjohtaja esitti, että asianomaisten tulisi itse kääntyä ryhmään kirjelmällä.

Helle ja Paasio kannattivat puheenjohtajan esitystä ja Paasio esitti lisäksi ettei asia anna aiheutta tässä muodossa asin käsittelyyn.

Raunio turkan kannattamana esitti Peltosen kirjelmän mukaisesti, että ryhmä toteaisi niiden esteiden poistuneen joilla heidät aikoinaan katsottiin asettautuneen ryhmän ulkopuolelle.

Kalavainen esitti, että asia ei ole yksipuolinen koska "ryhmä 94" antoi heille luvan mennä hallitukseen. Keskustelun päätyttyä 6 äänellä 2 vastaan työvaliokunta katsoi ettei asia anna aiheutta tässä muodossa toimenpiteisiin.

Turkka esitti, ettei asiaa viettäisi ryhmään, vaan se jätettäisiin pöydälle.

Työvaliokunta päätti jättää asian pöydälle.

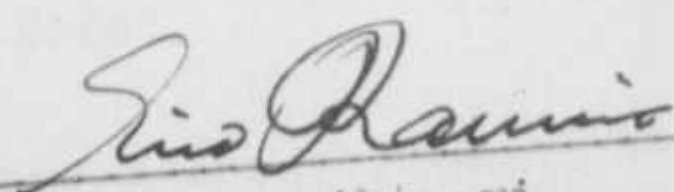
6 §.

Puheenjohtaja luki sanomalehti Hämeen Sanomissa olleen kirjoituksen, joka koski Mohellin esiintymistä huolassa Hausjärven pitäjän Oitin kylässä pidetyssä huutokauppatilaisuudessa.

Työvaliokunta päätti vaatia Mohellilta selityksen asiasta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja

E. Raunio, sihteeri.

Pöytäkirja Sos-dem. E-

duskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 12 p:nä joulukuuta 1957. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio. Poissa olivat: Alanko, Brander-Wallin, Flinck, Hakkila, Hillelä, Hiltunen, Kulovaara, Lehto, Leivo-Larsson, Luukkainen, Sundman, ja Sävelä.

1 §.

Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Hostila ja Hykkämä.

2 §.

Otettiin käsiteltäväksi sairaalalain voimaantumisen osittainen lykkääminen.

Puheenjohtaja esitti, että työvaliokunta ehdottaa annettavaksi valiokuntaryhmälle valtuudet toimia siten, että laki saataisiin siihen muotoon jolloin rahamäärä n. 950 milj. mk. pysyisi entisellään.

Kajala esitti Ekelän kannattamana, että ryhmä pysyisi entisellä kannalla, jolloin laki tulisi voimaan 1/1-58.

Keskustelun päätyttyä suoritettussa äänestyksessä hyväksyttiin työvaliokunnan esitys 25 äänellä Kajalan ehdotuksen saadessa 8 ääntä.

3 §.

Kokkola esitti, että talousarviossa ei ole huomioitu kansaneläkemaksujen nousua ensi vuonna, joka tekee n. 2,5 - 3 mrd. mk. Tämä korotus olisi meidän hyväksyttävä, sillä indeksin noustessa 128 pisteeseen nousevat eläkkeet 10 %.

Virtanen kannatti Kokkolan esitystä.

Ryhmä hyväksyi yksimielisesti Kokkolan esityksen.

4 §.

Ryhmä päätti työvaliokunnan esityksestä vastustaa polttoainetullia ja että soijapavun tullia olisi

korotettava. Asian hoitaminen annettiin valiokuntaryhmä hoidettavaksi.

5 §.

Otettiin vastaan AK:n lähetystä, joka esitti alennettavaksi hallituksen esityksessä olevia prosentteja autojen ja moottoripyörien tuontiverossa.

6 §.

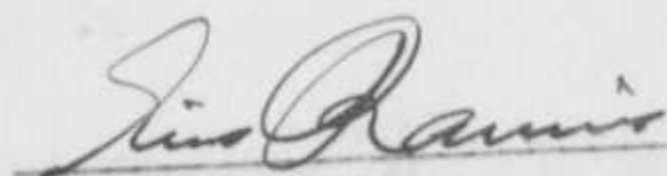
Huoneenvuokrien säännöstelylaissa hyväksyttiin valiokuntaryhmän vastalause ja yritetään se saada hyväksytyksi lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

7 §.

Eduskuntatalon henkilökohtaisen joulurahaa päätettiin myöntää n. 23.000 mk.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja

E. Raunio, sihteeri.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous *joulukuun 12 p:nä 1957* klo

Asia: *nimenhuuto*

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Ahonen, Arvo	/		Lehto, Lempi		/
Alanko, Kustaa		/	Leivo-Larsson, Tyyne		/
Antikainen, Eero			Lepistö, Matti		
Brander-Wallin, Laura		/	Leskinen, Väinö	/	
Fagerholm, K.-A.	/		Lindblom, Olavi	/	+
Flinck, Anni		/	Lukkarinen, Impi	/	/
Haapasalo, Kalervo	/		Mattilainen, Aimo	/	
Hakkila, Väinö		/	Mohell, Erkki	/	
Heinonen, Vappu	/	+	Muikku, Otto	/	+
Helle, Veikko	/		Nurminen, Elli	/	+
Henriksson, Gunnar	/		Paasio, Rafael	/	
Hillelä, Kaisa		/	Paasivuori, Tyyne	/	
Hiltunen, Onni	/	+	Peltonen, Onni	/	
Hartila	/	+	Pesonen, Edvard	/	
Hult, Mikko	/		Purra	/	+
Hykkäälä, Heikki	/		Rantala, Viljo	/	
Jokinen, Kalle	/		Raunio, Eino	/	
Kajala, Olavi	/		Salmela-Järvinen, Martta	/	+
Kalavainen, Meeri	/		Shannon, Aarre		
Karjalainen, Eetu	/		Sundman, Bruno		/
Karvonen, Juho	/		Suominen, Unto	/	
Kauhanen, Kalle	/	+	Sävelä, Arvo		/
Kiipeliäinen, Veli			Tervo, Penna		
Kokkola, Veikko	/		Tikkaaja, Väinö	/	
Koskinen, Artturi	/		Turkka, Arvi	/	
Kuittinen, Juho			Turunen, Varma K.	/	
Kulovaara, Urho		/	Virtanen, Viljo	/	+
Käkelä, Valto	/		Väyrynen, Vilho	/	

Pöytäkirja Sos-dem. Edus-
kuntaryhmän työvaliokunnan koko-
uksesta, joka pidettiin 17 p:nä
joulukuuta 1957. Puheenjohtajana
toimi H. Henriksen ja sihteerinä
Raunio. Poissa oli Paasio.

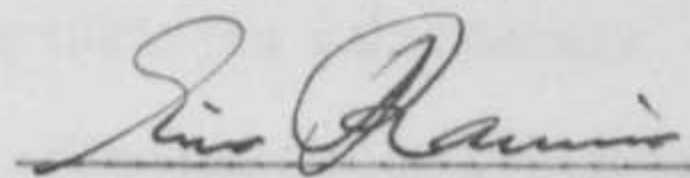
1 §.

Otettiin käsiteltäväksi parhaillaan eduskunnassa
käsiteltävänä oleva vajaamielislaki.

Keskustelun päätyttyä päätettiin 20 § hyväk-
syä hallituksen esittämässä muodossa sillä ehdolla,
että hallitus muuten peruuttaisi esityksensä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksen, puheenjohtaja.

E. Raunio, sihteeri.

Pöytäkirja Sos-dem. -
kuntaryhmän työvaliokunnan ko-
kouksesta, joka pidettiin 18
pnä joulukuuta 1957. Puheenjoh-
tajana toimi Henriksson ja
sihteerinä Raunio. Poissa oli
Paasio. Saapuvilla olivat työ-
valiokunnan lisäksi Rantala,
Peltonen, Hiltunen ja Kokkola.

1 §.

Eri ryhmien kesken käytäviin neuvotteluihin ta-
lousarviosta valittiin Henriksson, Rantala ja Kokkola.

2 §.

Otettiin käsiteltäväksi Suomen Pankin pääjohta-
jan paikan täyttäminen.

Peltonen esitti virkaan nimitettäväksi tri Klaus
Variksen.

Leskinen kannatti Peltosen esitystä.

Raunio esitti virkaan nimitettäväksi A. Simosen.

Turkka kannatti Raunion esitystä.

Keskustelun päätyttyä todettiin äänestyksellä,
että työvaliokunta 5 äänellä 2 vastaan ehdottaa virkaan
nimitettäväksi tri Klaus Variksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja.

E. Raunio, sihteeri.

Pöytäkirja Sos-dem.Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin 19 p:nä joulukuuta 1957. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio.

1 §.

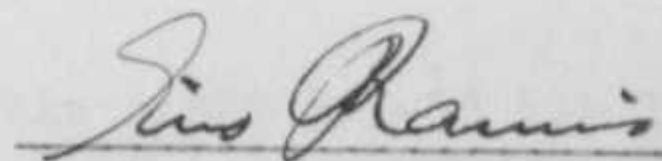
Puheenjohtaja selosti neuvotteluja joita oli käyty edellisenä päivänä kaikkien eduskuntaryhmien kesken talousarvion hoitamiseksi eduskuntakäsittelyssä.

Kaikkien ryhmien taholta oli suhtauduttu asiallisesti neuvotteluissa. Hallitukselta päätettiin pyytää lausuntoa koko talousarviosta siihen mennessä kun tamikuulla kokoonnutaan.

Asia päätettiin esittää ryhmälle.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja.

E. Raunio, sihteeri.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Pöytäkirja Sos-dem.Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 19 p:nä joulukuuta 1957. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Raunio. Poissa olivat: Fagerholm, Hakila, Helle, Hiilelä, Hiltunen, Kajala, Kauhanen, Kokkola, Kulovaara, Lehto, Leskinen, Luukkainen, Mohell, Nurminen, Paasio, Paasivuori, Peltonen, Suominen, Sävelä, Turunen ja Virtanen.

1 §.

Pöytäkirjan tarkistajiksi valittiin Jokinen ja Kalavainen.

2 §.

Puheenjohtaja selosti neuvotteluja joita oli käyty kaikkien eduskuntaryhmien kanssa talousarvion käsittelystä. Kaikki olivat suhtautuneet asiaan myönteisesti. Hallitukselta päätettiin pyytää lausunto koko talousarviosta siihen mennessä kun eduskunta tammikuulla kokoontuu.

3 §.

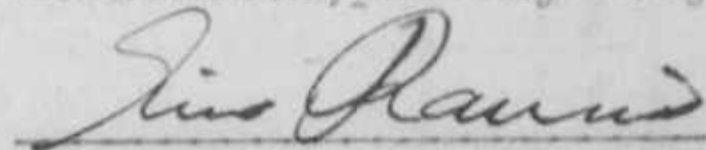
Ryhmän kokous päätettiin pitää 8/1-58 klo 12,30 ja työvaliokunnan kokous klo 11.

4 §.

Puheenjohtaja kiitti ryhmän jäseniä suoritetusta työstä ja toivotti hyvää joulua.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

G. Henriksson, puheenjohtaja,

E. Raunio, sihteeri.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous joulukuun 19 p:nä 1957 klo

Asia: nimenkunto

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Ahonen, Arvo	/		Lehto, Lempi		/
Alanko, Kustaa	/		Leivo-Larsson, Tyyne	/	4
Antikainen, Eero			Lopistö, Matti		
Brander-Wallin, Laura	/	4	Leskinen, Väinö		/
Fagerholm, K.-A.		/	Lindblom, Olavi	/	4
Flinck, Anni	/		Lukkarinen, Impi	/	4
Haapasalo, Kalervo	/		Mattilainen		
Hakkila, Väinö		/	Mallamäki, Aino		
Heinonen, Vappu	/		Mohell, Erkki		/
Helle, Veikko		/	Muikku, Otto	/	
Henriksson, Gunnar	/		Nurminen, Elli		/
Hiielä, Kaisa		/	Paasio, Rafael		/
Hiltunen, Onni	/	/	Paasivuori, Tyyne		/
Hartela	/		Peltonen, Onni		/
Hult, Mikko	/		Pesonen, Edvard	/	4
Hykkäälä, Heikki	/		Rusa	/	
Jokinen, Kalle	/		Rantala, Viljo	/	
Kajala, Olavi		/	Raunio, Eino	/	
Kalavainen, Meeri	/		Salmela-Järvinen, Martta	/	4
Karjalainen, Eetu	/		Simonen, Aarre		
Karvonen, Juho	/		Sundman, Bruno	/	
Kauhanen, Kalle		/	Suominen, Unto		/
Käpeläinen, Yrjö			Sävelä, Arvo		/
Kokkola, Veikko		/	Tarva, Pentti		
Koskinen, Artturi	/		Tikkaoja, Väinö	/	
Kuittinen, Juho			Turkka, Arvi	/	4
Kulovaara, Urho		/	Turunen, Varma K.		/
Käkelä, Valto	/		Virtanen, Viljo		/
			Väyrynen, Vilho	/	

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän

kokouksesta Eduskuntatalossa 28 p:nä heinäk. ¹⁹⁵⁸~~1958~~
alkaen klo 13. Kokoukseen olivat jääneet saapumatta seuraavat sos.dem. vaaliliitoissa olleet kansanedustajat: Heinonen, Vappu, Hult, Mikko, Härkönen, Armas, Kulovaara, Urho, Lukkarinen, Impi, Salmela-Järvinen, Martta, Siiskonen, Aili, Sävelä, Arvo, Turkka, Arvo, Turunen, Vilho. Puheenjohtajana toimi aluksi Tanner, myöhemmin Henriksson, sihteerinä Raunio ja Haapasalo.

Kokouksen avaus.

Eduskunnan ikäpuhemies Väinö Tanner lausui sos.dem. eduskuntaryhmän jäsenet tervetulleiksi aloittamaan uutta vaalikautta. Jokainen täällä oleva tietää, ettei työ tule olemaan helppoa. Meillä on nyt vasemmistoenemmistöinen eduskunta, mitä ei ole ollut sitten v:n 1916. Voittajina vaalikamppailussa ovat selvinneet kokoomus ja kommunistit, mikä ei lupaa hyvää. Me olemme kärsineet tappion, sillä eripuraisuus puolueessamme on häirinnyt valitsijoita. Kukaan ei voi sanoa, millaiseksi hallituskysymys muodostuu. Maalaisliitto on julkisuudessa puhunut syrjäyttämistään. Kansanvaltaiset puolueet eivät halua kommunisteja mukaan hallitukseen. Meidän on otettava vakavasti asiat ja vaalin tulos opetuksiksi. Toivon sopua ja rauhallista työskentelyä, että ryhmä säilyisi yhteisenä ja onnistuisi tehtävissään.

Avauspuheen jälkeen toveri Tanner omisti muistosanat heinäkuussa manan majoille siirtyneelle pitkäaikaisen ja ansiokkaan päivätyön suorittaneen pormestari Väinö Hakkilan muistolle, mitä kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella.

2 §

Nimenhuuto.

Nimenhuudossa todettiin 38 ryhmän jäsenen olevan mukana.
(Liite erikseen)

3 §

Puheenjohtajien, sihteerien ja työvaliokunnan vaali.

Hiltunen Haapasalon kannattamana ehdotti ryhmän puheenjohtajaksi valittavaksi Gunnar Henrikssonin. Yksimielisesti hyväksyttiin.

Varapuheenjohtajien vaalin kohdalla Flinck ehdotti, että

vaalit siirrettäisiin myöhemmäksi, kun 10 ryhmän jäsentä on jäänyt saapumatta kokoukseen.

Phj. Tanner: Miksi pitäisi vaali siirtää? Kaikki ryhmän jäsenet on kutsuttu kokoukseen, en katso sen syyn, että he eivät ole noudattaneet kutsua, estävän kokouksen jatkamista. Voiko mahdollisesti ehdotuksen tekijä selostaa asiaa paremmin.

Flinck: En ole osallistunut heidän kokoukseensa.

Asian käsittelyä jatkettaessa Hiltunen ehdotti Lindblomin kannattamana, että 1. varapuheenjohtajaksi valittaisiin Paasio ja 2. varapuheenjohtajaksi Peltonen. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ryhmän sihteeriksi ehdotti Tormä Rantalan kannattamana Rauniota. Hiltunen Paasion kannattamana ehdotti Haapasaloa. Äänestyksessä Raunio sai 5 ääntä ja Haapasalo suuren enemmistön.

Kokouksen sihteeriksi siirtyi tämän jälkeen Haapasalo.

Ryhmän aloitesihteeriksi ehdotti Haapasalo Helteen, tätä kannatti puheenjohtaja. Ehdotus hyväksyttiin.

Paasio ehdotti taloudenhoitajaksi Kalavaisen sekä muiksi työvaliokunnan jäseniksi Lehdon, Raunion ja Pitsingin. Ehdotusta kannatti Hiltunen. Hyväksyttiin yksimielisesti.

4 §,

Muita vaaleja.

Tämän jälkeen luovutti ikäpuhemies Tanner puheenjohtajan Henrikssonille, joka kiitti luottamuksesta ryhmää, joka toivoi ryhmätyöskentelyn eheytyvän ja päästävän rakentamaan työhön.

Tilintarkastajiksi valittiin Matilaisen ehdotuksesta yksimielisesti Rantala, Siltanen ja Virtanen.

Todettiin, että pöytäkirjan tarkastajina toimivat tässä kokouksessa Aalto ja Ahonen.

5 §

Kansliatoimikunnan jäsen.

Eduskunnan kansliatoimikuntaan päätettiin ehdottaa valittavaksi Valto Käkelä.

6 §

Puhemiehen vaali.

Puheenjohtaja ilmoitti, että oli käyty alustavia keskusteluja puhemiehen vaalista ja näissä päätetty esittää valittavaksi eduskunnan puhemieheksi edelleen K.-A. Fagerholm. Ehdotusta kannatti Leskinen. Edelleen päätettiin ehdottaa muiden puolueiden kanssa käytävissä neuvotteluissa, että maalaisliitto saisi 1. varapuhemiehen ja 2. varapuhemiehen paikan.

Asiaan palataan tiistaina klo 11 pidettävässä kokouksessa. Ryhmän puheenjohtajat velvotettiin neuvottelijoiksi.

7 §

Valitsijamiehet.

Otettiin esille kysymys valitsijamiesten valitsemisesta, jolloin ryhmän puheenjohtaja totasi, että vasemmistolla on mahdollisuus vaaliliitossa toimien saada yhden äänen enemmistö valitsijamiehiin.

Hiltunen: Asia pitäisi hoitaa näin, sillä valitsijamiehet valitsevat valiokunnat, jolloin on mahdollisuus saada valiokuntiin vasemmistoenemmistö,

Edelliseen yhteyivät Raunio ja Turunen.

Neuvottelijoiksi nimettiin valiokunta-asioissa ryhmän puheenjohtajien lisäksi Haapasalo ja Raunio.

8 §

Tarkistajat. Tarkistajiksi valittiin vakinaiseksi Partanen ja varalle Niemi.

9 §

Ryhmävero.

Ryhmävero päätettiin korottaa 700 mk:sta 1.500 mk:aan siitä syystä, että ryhmälle yritetään saada palkattu tiedotussihteeriksi. Jos puolue osallistuu hallitukseen, maksavat ministerit ryhmäveroa 5.000 mk mk:ssa.

10 §

Hallituskysymys.

Henriksson: On kulkenut tietoja, ettei nykyinen hallitus vanhan käytännön tavan mukaan jättäisikään paikkaansa käytettäväksi, vaan istuisi niin kauan kuin uusi syntyy. Mitä tämän takana on, siitä ei vielä tiedetä.

Tanner: Hallitusneuvottelut on saatava käyntiin ja ryhmän on valittava hallitusneuvottelijat. Puolue-toimikunta on sitä mieltä, että on saatava aikaan laajapohjainen kansanvaltainen parlamentaarinen hallitus, ehkä viiden puolueen pohjalla. Meidän avainasemassa ollen on hoidettava asiaa. Ohjelmakysymys on tärkeä ja se on tuotava ryhmään.

Fagerholm yhtyi Tanneriin ja suositteli samaa linjaa.

Kokous yksimielisesti hyväksyi edellämäinittun hallitusneuvottelulinjasta ja päätettiin saattaa julkisuuteen sanamuoto: "Koska oletetaan, että hallitus parlamentaarisen tavan mukaan jättää paikkansa käytettäväksi, ryhmä valitsi hallitusneuvottelijoikseen ryhmän puheenjohtajat".

11 §

Aloitevaliokunnan puheenjohtajaksi nimettiin ryhmän 1. varapuheenjohtaja Paasio, valiokunnan sihteerinä toimii aloitesihteeriksi Helle ja muut jäsenet ehdottaa työvaliokunta myöhemmin.

Valiokuntapaikat.

Ilmoitettiin ryhmän jäsenille, että he saavat ilmoittaa työvaliokunnalle ryhmän sihteerin kautta, mihin valiokuntiin toivotaan.

Nimettiin Haapasalo ja Raunio tekemään suunnitelma valiokuntapaikkojen jakamisesta.

13 §

Ryhmästä eroavien asia.

Tanner esitti kirjelman, minkä 10 ryhmäkokoukseen saapumata oli jättänyt osoitettuna puolueen puheenjohtaja Tannerille. Kirjelmä liitteenä pöytäkirjassa. Tanner totesi, että ryhmä voi neuvotella näiden kanssa. Sensijaan ei ryhmä eikä puoluetoimikunta voi neuvotella Simosen, Liljeströmin ja Uotin asiassa, jotka tulivat erillisiltä vaaliliitoilta eduskuntaan valituiksi, vaan tästä päättää puolueenuevosto, joka puolueen ylimpänä elimenä on tehnyt päätöksen.

Henriksson: Mikä on se "pääkysymys", josta kirjelmässä puhutaan? Eihän ryhmä voi lähteä koko puolueriitaa selvittämään, se kuuluu toisille kuin ~~eduskunnan jäsenille~~ ^{sestään ryhmään} käsiteltäviin asioihin.

Peltonen: Kirjelmä puutteellinen. Tarkoituksena lienee kuitenkin saada mukaan ryhmään ottopoikahallituksessa olleet. Ilmeistä on, ettei asiaa voida ottaa esiin ilman puolueenuevoston päätöstä. On kuitenkin tehtävä mitä tehtävissä on ja valittava neuvottelijat. Mutta on tehtävä selväksi oppositiolaisille, että puolueen ja ryhmän sääntäjä on noudatettava, eivätkä välistävedot saa tulla kysymykseen.

Raunio: Valiokuntavaalien vuoksi välttämätöntä, että saadaan yhteistyötä aikaan opposition kanssa, sillä silloin saamme valituksissa vasemmistoenemmistön ja sos. demelle 5 paikkaa, kommunistien saadessa 4.

Törmä: On ikävää, että oppositio on lähtenyt tällä tavoin neuvotteluihin, mutta ei pitäisi joutua jännittämään liian kireäksi. En ole ollut oppositiolaisten kanssa neuvottelemassa, mutta luulen esitysovinnon mahdollisuuksia on.

Hiltunen: Vaikka opposition kirjelmä onkin ultimaatum eikä sovintotarjous, olen sitä mieltä, että sovintoon on pyrittävä. Ehdotan puheenjohtajia neuvottelijoiksi.

Tanner: Eduskunnan sisäisissä vaaleja koskevissa kysymyksissä on tuskin vaaraa. Tämän asian hoitaminen kuuluu neuvottelijoille. ~~Minä~~ Huomautan Peltoselle, että kolmen oppositiolistoilta valitun kohdalla asia kuuluu puolueenuevostolle. Sovintoneuvotteluja on käynnä kuukausisotalla tuloksetta. Suuressa riidassa ei voida neuvotella 10 allekirjoittajan kanssa, koska heillä ei ole mitään valtuuksia näihin neuvotteluihin, vaan toiset miehet päättävät.

Lindblom: Ensimmäinen opposition puolueelle lähettämä kirjelmä koski lähinnä 3 riippumatonta, mikä on eduskuntaryhmän päätävävallan ulkopuolella. Meidän on neuvotteluissa korostettava oppositiolle, että ryhmäkuria on noudatettava, jos nämä palaavat ryhmään. Kirjelmän lähettäjien olisi pitänyt tulla ryhmään selostamaan asiaansa. Ehdotti Henriksonia ja Tanneria neuvottelijoiksi.

Virtanen: Ehdotan, että samat jotka neuvottelevat puhemieshestä neuvottelisivat myös 10 kirjelmän lähettäneen kanssa. Pitäisi saada todellinen eheytyminen aikaan, ryhmäkokoukset saatava toisenlaisiksi kuin ne olivat keväällä. Irrallinen ryhmätoiminta on lopetettava.

Tuominen: Tänä ja huomenna ratkaistaan ei vain puolueen, vaan koko valtakunnan asioita. Kaikki käyvät nyt meihin. On kysyttävä, onko oppositio päättänyt tehdä uuden puolueen? Käsitykseni on, ettei päätöstä ole vielä tehty. Näillä ei ole mitään ohjelmaa. Puolueen ja ryhmän taholta on kysymystä taitavasti hoidettava. Jos oppositio ajaa neuvottelut karille, se tekee pahan virheen. Puolueesta eronnutta ryhmää ei tietystikään voida sääntöjen vastaisesti ottaa ryhmään.

Flinck: Tätä päivää seurataan puolueväen taholla. Meiltä odotetaan, että onnistumme kokoamaan ryhmän.

Valittiin yksimielisesti neuvottelijoiksi ryhmän puheenjohtajat ja puolueen puheenjohtaja Tanner.

J. Venetjärvi
Puheenjohtaja

A. F. Laapasalo
Sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja todettu kokouksessa tehtyjen päätösten kanssa yhtäpitäväksi.

Lyytikäinen
Kustaa Sankari

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta eduskuntatalossa 28 p:nä heinäk. 1958 alkaen klo 17. Kokouksessa mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet ja lisäksi puolueen puheenjohtaja Tanner. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

Valiokuntaneuvottelut. 1 §.

Valiokuntaneuvotteluihin skdl:n ja sos.dem. opposition kanssa päätettiin ottaa ryhmässä nimettyjen puheenjohtajien lisäksi Haapasalo ja Raunio.

Päätettiin yrittää saada ryhmälle aikaisemmin määriteltujen valiokuntien puheenjohtajien paikkojen lisäksi suuren valiokunnan puheenjohtajan paikka.

2 §.

Sovintoneuvottelut opposition kanssa.

Sovintoneuvotteluja sos.dem. opposition kanssa päätettiin jatkaa seuraavana päivänä klo 9.30 ja ryhmän työvaliokunta kutsutaan klo 10.30.

Keskustelun jälkeen päätettiin Peltosen ehdotuksesta ilmoittaa oppositiolle ne ehdot, jotka opposition on täytettävä sovinnon aikaansaamiseksi:

- 1) Opposition on ilmoitettava lopettavansa erillinen ryhmätoiminta
- 2) Sos.dem. ryhmä antaa lausunnon kolmen riippumattoman palaamisesta ryhmään sos.dem. puoluepuolesta,
- 3) Opposition taholta tehtävä aloite ryhmään palaamisesta,
- 4) Opposition on noudatettava puolueen ja ryhmän sääntöjä ja päätöksiä,
- 5) Opposition on vaikutettava omaan lehdistöönsä ja henkilökohtaisesti toimittava niin, että rauhoittuminen tapahtuu ja päästään rakentamaan työhön.

J. Henriksson
H. Haapasalo

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta Eduskuntatalossa heinäk. 29 p:nä 1958 alkaen klo 10.30. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet ja lisäksi puolueen puheenjohtaja Tanner. Puhetta johti Henriksson ja sihteerinä toimi Haapasalo.

1 §.

Puhemiehen vaalia koskeva asia.

Henriksson selosti puhemiehen vaalia koskevia neuvotteluja toden asian olevan vaikean. SKDL:t pitävät kiinni siitä, että heille kuuluu

suurimpana ryhmänä tämä paikka esittäen Kilpeä. Maalaisliitto vaatii tätä paikkaa Sukselaiselle. Sos.dem. oppositio ja ruotsalaiset ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä Fagerholmin, kokoomuksen taholta on osoitettu myös myöntöväisyyttä Fagerholmiin nähden. Päätettiin neuvotella edelleen. Merkittiin myös tiedoksi, että valiokuntien paikoista neuvottelut vielä kes-

Ryhmästä eronneet. 2 §.

Puheenjohtaja Henriksson totesi, että ns. skogilainen ryhmä oli muodostunut omaksi ryhmäkseen siitä huolimatta, että sos.dem. ryhmä oli nimennyt edustajansa neuvotteluun ja kosketus tässä mielessä oli otettu. Ryhmä oli perustettu jo edellisenä iltana, joka viittaa siihen, että oli tarkat suunnitelmat omaksi ryhmäksi muodostumisesta, vaikka nimeltäisesti sovintotarjouksilla koetettiin hämätä yleistä mielipidettä. Skogilaisten neuvottelijoista Vilho Turunen oli neuvottelussa ilmoittanut, että koko puolueriita on selvitettävä, ennen kuin päätös oman ryhmän perustamisesta pirkeutuu. Sävelä korosti, että kolmen - Simosen, Liljeströmin ja Uotin - ryhmään pääsy oli tärkein.

Ryhmän neuvottelijat olivat todenneet, etteivät nämä asiat kuulu eduskuntaryhmämme ratkaistaviin, vaan kuuluvat puolueelle. Ryhmä on valmis neuvottelemaan siitä, että sos.dem. eduskus eduskunnassa saataisiin yhtenäiseksi.

3 §.

Valiokuntapaikat.

Todettiin, että valitsijamiesten ja suuren valiokunnan vaalit suoritetaan ensimmäisenä, joten näistä on neuvoteltava skdl:n ja skogilaisten kanssa ensimmäiseksi.

J. Henriksson
Puheenjohtaja
H. Haapasalo
Sihteeri.

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 29 päivänä heinäkuuta 1958 alkaen klo 11. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet. Puhetta johti Henriksson ja sihteerinä toimi Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Leskinen ja Partanen.

2 §.

Pöytäkirjan tarkastajiksi nimettiin Alanko ja Ericksson.

3 §.

Puhemiehen vaali.

Puheenjohtaja Henriksson selosti puhemiehen vaalista käytyjä neuvotteluja. Maalaisliiton taholta Miettunen ja Virolainen olivat ilmoittaneet, että ryhmä on asettanut ehdokkaakseen Sukselaisen, mutta ryhmän sihteeri Rönkkö taas ilmoitti, ettei mitään päätöstä ole tehty. Skogilaisten,

ruotsalaisten ja kokoomuksen taholta oli ilmoitettu, että voidaan yhtyä sos. dem. ehdokkaaseen Fagerholmiin. Päätettiin suorittaa jatkoneuvotteluja.

4 §.

Valiokuntapaikat.

Haapasalo teki selkoa siitä, millä tavoin oli neuvotteluissa suunniteltu valiokuntien paikkojen jako. Vasemmistolle tulisi enemmistö valiokunnissa, ja sos. dem. eduskuntaryhmä yhdessä skogilaisryhmän kanssa saisi ehden edustajan enemmän valiokuntiin kuin skdl. Ryhmä hyväksyi yksimielisesti neuvottelujen tuloksen ja kehoitti tällä pohjalla jatkamaan.

5 §.

Ryhmästä erönneiden asia.

Henriksson teki selkoa neuvotteluista, joita edellisenä iltana oli käyty skogilaisryhmän kanssa. Salmela-Järvinen oli tällöin ilmoittanut, että ryhmä tulee muodostumaan vielä samana iltana omaksi ryhmäkseen. Henriksson oli varoittanut tästä huomauttaen, että se tulee vain vaikeuttaa jälleen sovintoneuvotteluja. Henriksson kertoi edelleen skogilaisneuvottelijoista Sävelän ilmoittaneen, että kolmen erillisiltä listoilta valituksi tulleen ryhmään pääseminen oli tärkein kysymys, mutta sensijaan Tilho Turunen oli sanonut, ettei se ole tärkein, vaan koko puolueriita on selvitettävä.

Sos. dem. ryhmän neuvottelijain taholta oli ilmoitettu ryhmän evä ja korostettu, että ryhmä voisi antaa myös puolue neuvotolle lausuntonsa em. kolmen palaamisesta, mutta muiden pitää palata ryhmään, että sovintotodella saadaan aikaan. Edelleen neuvottelijamme olivat korostaneet sitä, että suuressa puolueriidassa on niiden, jotka todella johtavat ryhmätöitä, mintaa, tultava neuvottelemaan ja tätä kautta koetettava saada virallisten puolue-elinten kanssa sovinto aikaan. Nyt oli aiheutettu jälleen vaikeus lisää perustamalla erikoinen puolueesta eronnut oppositio-ryhmän.

Ryhmä hyväksyi neuvottelijain toiminnan.

G. F. Henriksson
Puheenjohtaja

A. F. Haapasalo
Sihteeri.

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta Eduskuntatalossa 30 päivänä heinäkuuta 1958 alkaen klo 10.30. Kokouksessa kaikki työvaliokunnan jäsenet sekä puolueen puheenjohtaja Tanner ja Fagerholm. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Puhemiehen vaali.

Puheenjohtaja Henriksson selosti tilannetta. Kommunistien ja skogilaisten tuella oli eduskuntaan valittu puhemieheksi ml:n Sukselainen, ~~Henriksson~~ ensimmäisen varapuhemiehen paikan sai äänestyksen jälkeen edelleen skdl:n Kujala ja toiseksi varapuhemieheksi edelleen valittiin vieraila äänillä Peltonen, sos. dem. ryhmän äänestäessä Leskistä sen jälkeen, kun Fagerholm oli kieltäytynyt tältä paikalta. SKDL:n kanssa neuvoteltaessa oli tähän asiaan kiinnitetty huomiota, että heidän työnsä tuloksena oli vasemmistoenemmistöisessä eduskunnassa nyt porvarillinen puhemies. Edelleen oli huomautettu, että tämä teko aiheuttaa tilanteen kokonaan uudelleen arvioinnin. Erikoisesti haluamme kiinnittää huomiota suuren valiokunnan puheenjohtajan paikkaan.

2 §.

Valiokuntavaalit.

Periaatteessa päätettiin suositella valitsijamiesvaaleissa mentäväksi si vaaliliitossa skdl:n ja skogilaisten kanssa. Lista on kuitenkin tehtävä siten, että viimeisenä vakinaisena listalla on skdl:n tai skogilaisryhmän edustaja, koska emme voi luottaa näihin ryhmiin. Edelleen kehoitetaan ehdotuksen laatijoita pitämään listoja tehdessään siinä silmällä sitä, että valitsijamies- ja suuren valiokunnan listoilla on eri piirien edustajia.

Päätettiin luovuttaa skogilaisille tarkistajien varamiespaikka.

3 §.

Pohjoismaiden Neuvostoon päätettiin esittää valittavaksi seuraavat:

Fagerholm	-	varalle Henriksson
Leskinen	-	" Lindblom
Pitsinki	-	" Paasio.

G. F. Henriksson
Puheenjohtaja

A. F. Haapasalo
Sihteeri.

Kurti Slankko
Henriksson

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 30 päivänä heinäkuuta 1958 alkaen klo 16, Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Partanen ja Tanner.

2 §.

Pöytäkirjan tarkastajiksi nimettiin Fagerholm ja Flinck.

3 §.

Puhemiesvaali.

Henriksson selosti puhemiesvaalia. Vielä eilen aamupäivällä ilmoitti sos. dem. oppositioryhmä /skogilaiset/, ettei se voi muuta äänestää kuin Fagerholmia, mutta äänestyksessä menetteli toisin äänestäen Sukselaista. Maalaisliitto oli saanut viime hetkessä muutetuksi myös kokoomuksen kannan, joka ilmoitti, että sen täytyy vaalia omia etujaan ja äänesti Sukselaista. Kansanpuolue antoi tukensa Sukselaiselle. Vain ruotsalaiset pysyivät lupauksessaan ja äänestivät Fagerholmia. Sos. dem. ryhmän selän takana käydyissä neuvotteluissa oli annettu myös ohjeet äänestää 1. varapuheenjohtajaksi skdl:n Kujala ja 2. varapuheenjohtajaksi sos. dem. Peltosta. Maalaisliittolaiselta taholta oli myöhemmin lausuttu valitteluja siitä, että tällaiselle tielle oli lähdetty. On vaikea sanoa, sisältyykö tähän hallituskäytännön.

M erkittiin tiedoksi.

4 §.

Hallitusneuvottelut.

Ilmoitettiin ryhmälle, että ns. presidentinkierros alkaa tänään hallitusneuvotteluissa. Sos. dem. ryhmän puheenjohtajat on kutsuttu presidentinlinnaan klo 17.10. Neuvottelijat voinevat pitää eväinä aikaisempaa ohjetta, että esitetään laajapohjaista parlamenttaarista hallitusta. - Tämä hyväksyttiin eväiksi.

5 §.

Suuren valiokunnan ja valitsijamiesvaalit.

Päätettiin neuvotteluja jatkettaessa lausua skdl:n neuvottelijoille paheksunta menettelystä puhemisvaalissa. Hyväksyttiin neuvottelijoiden tekemä ~~ehdotus~~ ehdotus suuren valiokunnan ja valitsijamiesten jäsenpaikoista. Vaaliliitossa näistä tulee vasemmistoenemmistöisiä 23-22 äänin. /Ehdotus liitteenä/.

6 §.

Pohjoismaiden Neuvosto.

Pohjoismaiden Neuvostoon saa sos. dem. ryhmä kolme vakinaista ja näille varamiehet. Työvaliokunnan ehdotus neuvoston jäsenistä hyväksyttiin muuten, mutta Lindblom Pitsingin ehdotuksesta nostettiin hänen sijalleen vakinaiseksi. Edustus tulee seuraavaksi:

Fagerholm - varalle Henriksson

Leskinen - " Pitsinki

Lindblom - " Paasio.

7 §

Ryhmän jäsenille ilmoitettiin, että jokaisen ryhmän jäsenen on oltava perjantaisessa kokouksessa, koska silloin tapahtuu valitsijamiesten ja suuren valiokunnan vaali.

B. M. F. Erik

J. Henriksson
Puheenjohtaja

A. T. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta heinäkuun 31 päivältä klo 13. 1958. Työvaliokunnan jäsenistä poissa Pitsinki. Puheenjohtajana Henriksson, sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Aloitevaliokunta.

Aloitevaliokuntaan päätettiin esittää valittavaksi puheenjohtaja Paasion ja aikaisemmin valitun aloitesihteerin Helteen lisäksi: Virtanen, Aalto ja Turunen. Yhden jäsenen nimeäminen jätettiin puolue-toimikunnalle.

2 §.

Valiokuntapaikat.

Raunio ja Haapasalo esittelivät laatimansa ehdotuksen valiokuntapaikkojen jaoksi. Ehdotus hyväksyttiin muuttamattomana. /Liitteenä/

J. Henriksson
A. T. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 31 päivänä heinäkuuta 1958 alkaen klo 14. Puheenjohtajana Henriksson, sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi: Aalto, Alanko, Kokkola, Lehto, Leskinen, Lindblom ja Partanen. Pöytäkirjan tarkastajat: Helle ja Hiltunen.

2 §.

Aloitevaliokunta:

Aloitevaliokunta valittiin työvaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

3 §.

Hallituskysymys.

Henriksson teki selkoa ryhmän kannanilmaisusta presidentille. Presidentti oli todennut hallituskysymyksen vaikeaksi ilmoittaen, ettei maalaisliitto halua olla mukana hallitusvastuussa. Presidentti oli sitä mieltä, että enemmistöhallitus olisi saatava. Sos. dem. neuvottelijat totesivat, ettei laajaa yhteishallitusta saada ilman maalaisliiton mukautuloa. Ml:n ryhmän jäsenten taholta oli myöhemmin ilmoitettu, ettei ryhmä ollut päättänyt jäädä hallituksen ulkopuolelle, mutta eivät halua kantaa vastuuta uuden hallituksen muodostamisesta. Kuka saa tehtäväkseen ensimmäisenä yrittää hallituksen muodostamista, sitä ei vielä tiedetä.

Presidentti oli tiedustellut neuvottelijoiltamme, onko ryhmä nimennyt ehdokkaan. Henriksson vastasi tähän, että jos presidentti antaa tämän tehtävän, niin ryhmä nimeää. Emme ole voineet vielä käsitellä kysymys Ryhmän hyväksyi tiedonannon keskustelutta.

Valiokunnat.

4 §.

Raunio teki selkoa niistä periaatteista, millä pohjalla valiokuntapaikkojen jakoa koskeva ehdotus on tehty.

Karvonen: Olisin ollut mieluummin työvärnasiainvaliokunnassa kuin maatalousvaliokunnassa.

Lindemsn toivoi pääsevänsä maatalousvaliokuntaan.

Karjalainen esitti Virtasen sijalleen laki- ja talousvaliokuntaan, toivoen saavansa pankki- ja kulkulaitosvaliokunnan paikat.

Tikkaaja toivoi kulkulaitosvaliokuntaan, olisi valmis luovuttamaan maatalousvaliokunnan paikan.

Vielä käyttivät puheenvuoroja Hostila, Virtanen ja Fagerholm.

Keskustelun jälkeen päätettiin tehdä seuraavat muutokset. Laki- ja talousvaliokuntaan tulee ehdotuksesta poiketen Karjalaisen sijalle Virtanen, Hostilan sijalle varalle Pesonen. Maatalousvaliokuntaan valitaan vakinaiseksi Lindeman, varalle Pesonen. Työväenasiainvaliokuntaan Paasion sijalle Flinck, varalle Hostila. Talousvaliokuntaan siirtyy Flinckin sijalle Paasio. Kulkulaitosvaliokuntaan Virtasen sijalle vakinaiseksi Pesonen. Puolustusvaliokuntaan Lindemanin sijalle vakinaiseksi Väyrynen, varalle Helle. Muuten työvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin sellaisenaan.

Puheenjohtajiksi nimettiin: Valtionvarainvaliokuntaan Ranta, ulkoasiainvaliokuntaan Paasio ja talousvaliokuntaan Helle, varapuheenjohtajiksi: suureen valiokuntaan Virtanen, sivistysasiainvaliokuntaan Kalavainen ja maatalousvaliokunnassa luovutetaan varapuheenjohtajan paikka opposition Sävelälle.

*Pöytäkirja tarkastettu
Vainio Helle*

G. J. Järvelin
A. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 1 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 14. Kaikki työvaliokunnan jäsenet mukana, lisäksi puolueen puheenjohtaja Tanner. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Hallituskysymys.

Henriksson ilmoitti, että skdl:ää edustavalle Kilvella oli annettu ensimmäinen tilaisuus yrittää hallituksen muodostamista ja hän oli jättänyt ryhmälle kirjelmän ja ehdotuksen hallitusohjelmaksi /N

4.

mä seuraavat liitteinä/Vastausta pyydetään vielä tämän päivän kuluessa. Ryhmämme on jo aikaisemmin määritellyt kantansa, että pyritään laajapohjaiseen kansanvaltaiset puolueet käsittävään hallitukseen.

Tanner: Asia on selvä. Mielestäni riittää lyhyt vastaus, esimerkiksi tähän tapaan: Sos. dem. eduskuntaryhmän käsityksen mukaan ei nykyisiä taloudellisia pulmia kyetä torjumaan muuten kuin muodostamalla laajapohjainen kansanvaltaiset eduskuntaryhmät käsittävä hallitus. Työvaliokunta yhtyi Tanneriin, mikä esitetään ryhmälle.

Kun presidentti oli pyytänyt sos. dem. ryhmää nimeämään ehdokkaan seuraavaa kierrosta varten, todettiin, ettei ole syytä tästä kieltäytyä ja ehdokkaaksi nimettiin yksimielisesti Hiltunen.

G. J. Järvelin
A. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 1 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 15. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §

Nimenhuudossa todettiin kaikki ryhmän jäsenet saapuvilla oleviksi. Pöytäkirjan tarkastavat Hostila ja Kalavainen.

Hallitusneuvottelut.

2 §.

Henriksson luki pääministeriehdokas Kilvella saapuneen kirjelmän sekä sitä seuranneen hallitusohjelmaluonnoksen. Vastausta odotetaan tämän päivän kuluessa. Puheenjohtaja totesi ryhmän määritelleen jo aikaisemmin kantansa: On pyrittävä aikaansaamaan mahdollisimman laajapohjainen kansanvaltaiset puolueet käsittävä hallitus.

Ryhmä hyväksyi yksimielisesti ilman keskustelua työvaliokunnan ehdotuksen ja päätettiin lähettää sen pohjalla vastaus Kilvella. /Liitteenä jäljennös/

Pääministeriehdokas.

3 §.

Puheenjohtaja ilmoitti, että presidentti odottaa sos. dem. ryhmän nimeävän pääministeriehdokkaan. Työvaliokunta on päättänyt yksimielisesti suositella Hiltusta.

Hiltunen: Keväällä oli tilanne toinen, silloin suostuin. Nyt haluan kieltäytyä, koska en katso voimieni riittävän siihen tehtävään. Ehdotti jonkun toisen valitsemista.

Leskinen: Vaikka ymmärränkin Hiltusen motiivit, olisi hänen otettava tehtävä vastaan. Olemme jo nähneet yhtä ja toista, emmekä voi antaa näin jatkua.

Fagerholm: Olemme tottuneet siihen, että puolue määrää ja kuka sopii pääministeriehdokkaaksi. Tähän ovat saaneet a. istua tois- kin, niin toivon Hiltusenkin tekevän.

Käkelä yhtyi Fagerholmiin.

Henriksson: Ryhmä toivoo, ettei Hiltunen kieltäydy, koska se va- keuttaa tilennetta.

Päätös: Onni Hiltunen nimettiin ehdokkaaksi.

Sd. N. a. liiton kirjelmä. 4 §.

Luettiin Sso. dem. Naisliitolta saapunut kirjelmä, missä korot- tettiin, että naisia olisi nimettävä hallitukseen. Merkittiin tiedok-

*Pöytäkirja tarkastettu
ja hyväksytty: Min. Kalavainen
Sulo Florila*

G. Henriksson
Puheenjohtaja

A. F. Haapasalo
Sihteeri.

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän työva- kunnan kokouksesta elok. 8 p:ltä 1958 alkaen k- 15. Poissa Lehto. Mukana puolueen puheenjohtaja - ner. Puheenjohtajana Henriksson, sihteerinä Haap- salo.

PN:n puheenjohtaja. 1 §.

Keskusteltiin Pohjoismaiden Neuvoston puheenjohtajan paikan esitetään tälle paikalle Fagerholm, josta neuvotellaan muiden ryhmien kanssa. Varapuheenjohtajan paikan saivat porvarit.

2 §.

Edustajat valtion elimiin.

Suomen Pankin Pankkivaltuusmiehiksi esitetään entiset: Tanner ja Peltonen, joista Tanner tulee kolmen miehen suppean valtuusmiesten jäseneksi. Tanner esitetään pankkivaltuusmiesten puheenjohtajaksi.

Suomen Pankin tilintarkastajaksi esitetään Kokkola, varalle Siltanen.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetuiksi esitetään Kalavainen ja Alanko. Kalavaisen varamiehiksi Lehto ja Flinck, Alangolle Karvonen ja Pesonen.

Valtakunnanoikeuteen Hakkilan sijalle esitetään lakit. toh- Aimo A. Aaltonen.

3 §.

Hallitusneuvottelut.

Henriksson teki selkoa hallitusneuvotteluista. Hän kertoi

Miikin ilmoittaneen, ettei ryhmä tarkoittanut vastaustaan Hiltuselle sellaiseksi, että Hiltunen luopuisi. Samaa mieltä ovat olleet eräät muut- kin maalaisliittolaiset. Ryhmää on nähtävästi neuvottelijain taholta ve- detty huulesta. - Hetemäki operoi pääministeriehdokkaana vain muutaman tunnin ajan, tietäen jo etukäteen epäonnistuvansa tehtävässä, minkä vuok- si otti ensimmäisenä kosketuksen maalaisliittoon, saaden kielteisen vas- tauksen. - Maalaisliiton ryhmän puheenjohtajat oli kutsuttu presidentin luokse edellisenä iltana. Tänäpäin kutsuttu virallisesti ml:n, sos. dem. ja sd. opposition puheenjohtajat presidentin luokse. Presidentti oli sitä mieltä, että ryhmät saavat nyt keskustella eduskunnan piirissä ja ilmoit- taa hänelle tuloksen. Näissä neuvotteluissa pitäisi keskustella ohjel- masta, hallituksen pohjasta ja hallituksen muodostajasta. Päämääränä pi- täisi olla parlamenttaarinen hallitus. Ml:n ryhmän puheenjohtaja Miet- tunen oli ilmoittanut, että ryhmä on valmis neuvottelemaan. Sos. dem. neu- vottelijain taholta oli ilmoitettu, että nyt ei saisi toistua viimesyk- syinen näytelmä, jolloin viisi viikkoa neuvoteltiin ohjelmasta, mutta sit- ten valittiin "ottopoikahallitus". Mieltunen: Ml. on nyt rehellinen. Em- me halua pääministerin paikkaa. Simonen oli vetänyt esiin sos. dem. puo- lueriidan, jolloin Henriksson totesi, että tätä kysymystä ei voida halli- tusneuvotteluissa hoitaa, mihin yhtyivät toisetkin. Sos. dem. taholta tiedusteltiin, otettaisiinko toisetkin kansanvaltaiset puolueet neuvot- teluun mukaan, johon presidentti ilmoitti, ettei hän odota vastausta en- nen kuin tulos on näkyvissä. Sos. dem. puoluetuimikunnan kokouksessa tänä aamuna tuli ehdotukseksi, että ensin neuvotellaan hallituspohjasta.

Tanner: Puoluetuimikunta on sitä mieltä, ettei ole syytä yksipu- oliseen neuvotteluun, vaan kutsutaan koolle kokous, jossa ovat ~~muutama~~ edustettuina kaik- ki kansanvaltaiset ryhmät.

G. Henriksson
A. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 7 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 16.30. Puheenjohtajana Henriksson, ~~pöytä~~ sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaolevaksi Leskinen. Pöytäkirjan tarkastajat Karjalainen ja Karvonen.

2 §.

Hyväksyttiin työvaliokunnan ehdotus Suomen Pankin pankkival- tuusmiesten ja tilintarkastajien, Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen ja Valtakunnanoikeuden paikkojen täyttämisestä. / Nimet työvaliokunnan kokouksen pöytäkirjassa. /

Pohjoismaiden Neuvoston Submeniryhmän puheenjohtaja.

Pohjoismaiden Neuvoston Suomen ryhmän puheenjohtajaksi nime ryhmä Fagerholmin työvaliokunnan ehdostuksen mukaan.

Hallitusneuvottelut.

Hiltunen teki selkoa tunnusteluistaan. Presidentti oli antanut tehtäväksi muodostaa enemmistöhallitus. Muilta ryhmiltä tuli nopeasti myönteinen vastaus, paitsi maalaisliiton viipyi edellisiltana yli 20 vaikka oli sovittu ennen ko. aikamäärää annettavaksi vastaus. Kirjal vastaus oli kielteinen, mutta suullinen oli epäselvä. Presidentti myö totesi vastauksen kielteiseksi. Hiltunen ilmoitti, että jos ml. halua jatkaa, hän on käytettävissä. Hiltunen oli käynyt ilmoittamassa presidentille tehtävänsä päättyneeksi. Presidentti tällöin puhui puolueiden keskeisistä neuvotteluista. *(Käsittelemä ryhmien vastaukset Hiltunen)*

Henriksson: Hetemäen yritys oli muodollinen. Maalaisliiton vastaus hänelle oli kielteinen, muilta ei kysyttykään. Nyt ei ole annettu tavää kenellekään, vaan odotetaan. Ml:n ryhmän puheenjohtajat eilisillä presidentin luona. - Sos. dem., maalaisliiton ja sd. opposition ryhmien puheenjohtajat olivat tänä aamuna presidentin luona. Presidentti ehdotti että kriisin hoitaminen siirrettäisiin eduskunnan piiriin. Päämääränä täisi olla parlamenttaarisen enemmistöhallituksen aikaansaaminen. Presidentin luona käyneillä puolueille takanaan vain vain 99 paikkaa, ei muodosta enemmistöä. Maalaisliiton ryhmän puheenjohtaja Miettunen oli ilmoittanut, että maalaisliitto valmis neuvottelemaan. Henriksson oli huomauttanut tähän, että syksyllä oli neuvotellut vain kaksi suurta luetta - sos. dem. ja ml - mistä pienet puolueet olivat ärtyneet. Näin saisi tapahtua nyt. Simosen ottaessa neuvottelussa puolueriidan esi oli sos. dem. taholta huomautettu, että siitä neuvotellaan muualla. Tä oli presidentti yhtynyt. Presidentille luvattiin tuoda asia ryhmäkokouksiin, minkä jälkeen otetaan jälleen yhteys häneen, Sos. dem. työvaliokunta ehdottanut, että ensin keskusteltaisiin hallituksen pohjasta. Samaa ehdottaa työvaliokunta nyt ryhmälle.

Törmä: Mielestäni ei pitäisi ryhmäpäätä öksestä pitää kiinni daanhan neuvotella kapeammallekin pohjalle rakennettavasta hallituksesta jolloin kokoomus jätettäisiin syrjään.

Henriksson: Tässä vaiheessa ei voida jättää mitään kansainvälistä ryhmää neuvottelujen ulkopuolelle.

Lindblom yhtyi Henrikssoniin ja keskustelu päättyi.

Ryhmä evästi yksimielisesti neuvottelijoita työvaliokunnan esittämällä tavalla.

Tarjottu 30.9.58
Eetu Rajala
Juho Karvanen

G. Henriksson
Puheenjohtaja
A. F. Haapasalo
Sihteeri.

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 7 p:ltä elok. 1958 alkaen klo 19. Työvaliokunnan jäsenistä poissa Lehto. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

Hallitusneuvottelut. 1 §.

Henriksson selosti neuvotteluja maalaisliiton ja sd. oppositioryhmän kanssa, jossa puhetta johti Virolainen. Hän oli korostanut sitä, että ohjelma on tärkein. Tähän vastattiin sos. dem. taholta, että pohjakysymys on ainakin yhtä tärkeä alkuvaiheessa. Neuvotteluun pitäisi saada kaikki ryhmän kommunisteja lukuunottamatta mukaan. Oppositioon edustaja Simonsen oli ehdottanut sellaista käsittelyjärjestelyä, että otettaisiin vaikeimmat kysymykset ensin käsiteltäväksi ja nähtäisiin siitä, päästäänkö eteenpäin. Ml. Korsimo puolestaan ehdotti, että pannaan pienempi ryhmä ohjelmaa käsittelemään. Virolainen ilmoitti, että ml. ottaa perjantain kokouksessaan pohjakysymyksen esille, korostaen sitä, että hallitus on rakennettava laajalle pohjalle, mutta jätti mainitsematta, ketä otettaisiin mukaan. Oppositioon Simonsen otti jälleen esille puolueriidan, mutta toiset eivät siihen enää kajooneet. Virolainen: Jos 6 ryhmää tulee neuvottelemaan, on se liian laaja käsittelemään ohjelmaa. Hän viittasi siihen, että ml. on valmis ottamaan kokoomuksen mukaan. Henrikssonin selostusta täydensi Peltonen mainiten, että ml. ja Simosella on toinen lähtökohta: He haluavat ottaa ohjelmakysymyksen ensin.

Selostus merkittiin kuulluksi ja päätettiin entisin eväin jatkaa neuvotteluja.

G. Henriksson
A. F. Haapasalo

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 7 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 19.30. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Pöytäkirjaan merkittiin kokouksessa mukana oleviksi samat kuin edellisessä ryhmäkokouksessa. Pöytäkirjan tarkastajat Kokkola ja Käkälä.

Hallitusneuvottelut. 2 §.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja maalaisliiton ja sos. dem. oppositioryhmän kanssa samalla tavoin kuin edellä olevassa työvaliokunnan kokouksessa.

Ryhmä yhtyi keskustelutta työvaliokunnan esittämään kantaan. et-

tä neuvotteluja jatketaan ja pyritään saamaan kaikki ~~ryh~~ hallitukseen mahdollisesti tulevat ryhmät mukaan myös ohjelmakysymystä käsittelemään.

Ylenninen
Henriksson
Tanner
H. Haapasalo

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta elokuun 12 p:ltä 1958 alkaen klo 14. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo. Kaikki työvaliokunnan jäsenet mukana, lisäksi puolueen puheenjohtaja Tanner.

Maataloustulolaki. 1 §. soveltamisen.
Todettiin, että kysymys maataloustulolain lykkäämisestä joutuu huomenna ratkaisevaan vaiheeseen, jonka vuoksi olisi lopullisesti määriteltävä kanta lakiehdotukseen nähden. Kun kysymys kytkeytyy hallitusneuvotteluihin, päätettiin asia siirtää vielä seuraavaan päivään, jolloin ryhmä kutsutaan koolle klo 12.30.

2 §.

Hallitusneuvottelut.

Kun ryhmä lähtee lomalle, otettiin esille hallitusneuvottelujen jatkaminen. Työvaliokunta päätti ehdottaa ryhmälle, että ryhmän puheenjohtajat toimivat edelleen neuvottelijoina. Edelleen päätettiin esittää ryhmälle, että jäsenet varautuvat siihen, jotta kesken lomaa tullaan kutsumaan ryhmäkokoukseen hallitusneuvottelujen sitä vaatiessa.

Ylenninen
Henriksson
H. Haapasalo

Pöytäkirja sos.dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 12 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 14.30. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Fagerholm, Karjalainen, Karvonen, Kokkola ja Törmä. Pöytäkirjan tarkastajat Lehto ja Leskinen.

2 §.

Hallitusneuvottelut.
Henriksson teki selkoa hallitusneuvotteluista. Virolainen ilmoitti maalaisliiton kantana, että muodostettavassa hallituksessa pitäisi olla mukana ainakin 2/3 eduskunnasta, siis kokoomus mukaanluettuna.

Tiedusteluun, onko tarkoituksena perustaa kuuden puolueen hallitus, hän jätti kuitenkin vastaamatta. Tästä syystä ruotsalaisten taholla pelätään, että maalaisliitto suunnittelee heidän jättämistä ulkopuolelle, koska ruotsalaiset eivät puhemiehen vaalissa äänestäneet heidän ehdokastaan. Ohjelmaa valmistelemaan valittiin toimikunta, johon tulivat Pitsinki (sos.dem), Virolainen (ml) ja Uoti (sd. opposit.) Näyttää siltä, että maalaisliiton taholta vaikeimmiksi kysymyksiksi tulevat maataloustulolaki ja rasvatullit.

Kun eduskunta lähtee huomenna lomalle, mikä kestää 16.9. saakka, päätettiin työvaliokunnan kantaan yhtyen kutsua ryhmä koolle hallituskysymyksen niin vaatiessa. Hallitusneuvottelijoiksi nimettiin edelleen ryhmän puheenjohtajat.

2 §.

Maataloustulolaki.

Maataloustulolain toteuttamisen ajankohdan lykkääminen kahdella kuukaudella näyttää aiheuttavan riitaa. Kysymyksessä on n. 7 mrd:n mk:n ulosmittaaminen kuluttajilta. Maalaisliiton taholta ilmoitettu, että jos lykkäyslaki hyväksytään, he tulevat äänestämään sen yli vaalien. On myös tehty esitys, että asia poistettaisiin eduskunnan päiväjärjestyksestä ja ~~parlamenttiin~~ kutsuttaisiin eduskunta koolle asiasta päättämään ennen kuin syyskuun 1 p:ää, ehkä elokuun 28 päivänä.

Päätettiin kutsua ryhmä koolle asiaa käsittelemään seuraavana päivänä klo 12.30.

Pitsinki teki selkoa kolmen miehen ohjelmaneuvotteluista. Mitä tähän asti on tehty, se on tapahtunut sitomuksetta. Jokainen neuvottelija on tehnyt oman luonnoksensa. Eräissä ohjelmakohtissa saavutettu yksimielisyyttä. Maataloustulokysymys näyttää muodostuvan vaikeimmaksi. Virolainen oli ehdottanut, ettei vielä otettaisi lykkäämisehdotukseen lopullista kantaa. On ilmennyt erimielisyyksiä maataloustulolaista, vain siinä ollaan yksimielisiä, että ~~maataloustulolain perusteella~~ uusi maataloustulolaki annetaan. Maataloustulolain perusteella ulosmitattavasta määrästä 7 mrd. on 5 mrd. mk kompensatiota palkkojen noususta ja 2 mrd. mk siitä, että vientimaksut jääneet tämän verran alhaisemmiksi. Virolaisen ilmoituksen mukaan tuo 7 mrd. voitaisiin korvata pienemmälläkin summalla, esim. 2 mrd:lla, jos saataisiin viiden vuoden maataloustulolaki. Maalaisliitto ei suostu lykkäämään lakia ensi kevääseen.

Ylenninen
Henriksson
H. Haapasalo
Lehto
Leskinen

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän työval-
kunnan kokouksesta 13 päivänä elokuuta 1958 alken-
klo 12. Poissa Pitsinki, Peltonen ja Raunio. Puheen-
johtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Hallitusneuvottelut.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja. Tietä luonnos oli yleis-

keskustelussa. Kolme asiaa ovat vaikeimmat: maataloustulolaki, rasvakysy-
s ja polttoainevero. Neuvottelu jatkuu torstaina pidettävän ml:n valtu-
kunnan kokouksen jälkeen. Sos.dem. neuvottelijain taholta ilmoitettiin,
että nykyisestä maatalouden sidonnaisuudesta olisi päästävä pois. Ml.
esittänyt, että maataloustulolain lykkäämisesitys olisi poistettava pä-
väjärjestyksestä. Edelleen siltä taholta korostetaan, että uusi maatal-
oustulolaki merkitsisi 5 mrd:n mk:n säästöä kuluttajille tänä vuotena.

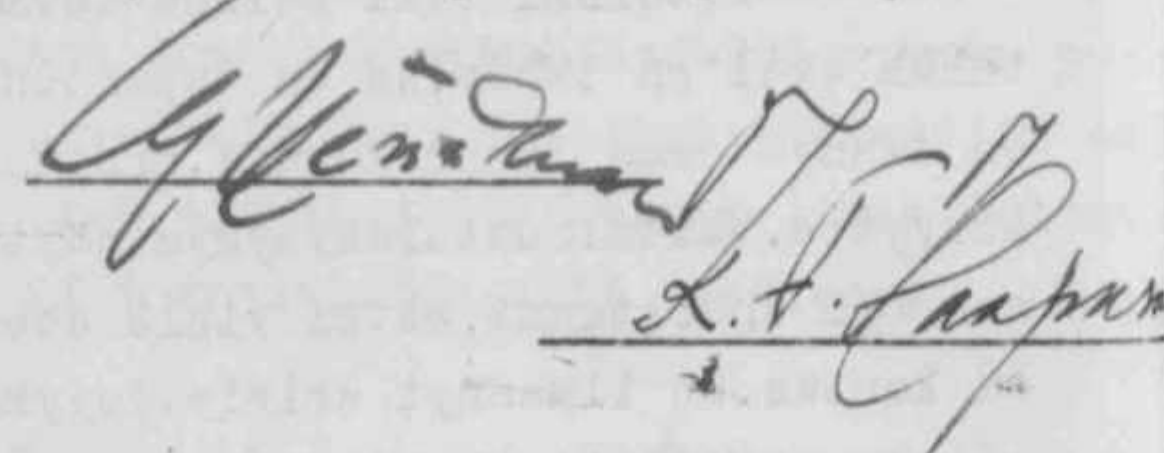
Tanner: Kun asia on näin kivessä, antaisin nykyisen hallituksen ma-
sattaa maataloustulolain ~~laskun~~ laskun 7 mrd. mk. Se olisi hautapatsas
koko maataloustulolaille.

Työvaliokunta päätti ehdottaa, että puhemisneuvostolle annettaisiin
oikeus jättää pöydälle maataloustulolain lykkäämisehdotus.

2 §.

Valtuuskunta.

Keskusteltiin sääntöjen edellyttämän ryhmän valtuuskunnan perusta-
misesta, mutta päätöksen tekeminen jätettiin myöhäisempään ajankohtaan.

Pöytäkirja Sos.dem. Eduskuntaryhmän kokouk-
sesta 13 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 12.30. Pu-
heenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Fagerholm, Flinck, Hiltunen
Raunio ja Törmä. Pöytäkirjan tarkastajat Lindblom ja Lindeman.

2 §.

Hallitusneuvottelut.

Henriksson totesi, että hallitusohjelman laatijat saivat paperin-
takaisin evästyskeskustelun jälkeen. Keskustelun vaikutelma oli se, että
maataloustulolaki, rasvakysymys ja ulkolaiset polttoaineet ovat hallit-
usohjelman vaikeimpia kohtia. Torstaina on maalaisliiton valtuuskunnan
kokouksen jälkeen yhteinen suuri neuvottelukokous. Parin viikon kuluttu-
voinee ryhmä kokoontua neuvottelun tuloksia tarkastelemaan.

3 §.

Maataloustulolaki.

Pitsinki selosti asiaa todeten, että toteuttamisajankohdan lykkää-
minen kahdella kuukaudella merkitsee vain maataloudelle suoritettavan
tulonlisän siirtämistä parilla kuukaudella, mutta toisaalta silloin tuo
suoritusaika jää vain 10 kk:n mittaiseksi, jolloin hintoja on korotet-
tava ilmeisesti enemmän kuin jaettaessa maksettava erä koko vuoden osall-
le. Tällä ehdotuksella ei siis mitään voiteta kuluttajille.

Käkelä tiedusteli, miten on laita työehtosopimusten?

Lindblom: Jos maataloustulolaki lykätään, on vaikea arvioida in-
deksilukua joulukuun puolivälissä. Tämä vaikeuttaa jossain mielessä työ-
ehtosopimusneuvotteluja. Me häviämme siinä, ettei kansa saa nähdä, mitä hin-
nankorotukset merkitsevät. Toinen puoli on se, että uusi hallitus saa
hinnankorotukset syykseen. Jos me taas antaisimme esityksen mennä nurin,
syytettäisiin eduskuntaa siitä, että hintojenkorotus tuli. Tämä asia oli-
si pitänyt käsitellä ryhmässä, ennen kuin valiokunta teki päätöksensä.

Tikkaoja: Valiokunnassa jouduimme omilla eväillä toimimaan, kun
asiaa ei ehditty ryhmässä käsittelemään. Asiantuntija Lähdeojalta lip-
sahti valiokunnassa, että uusi maataloustulolaki on kuluttajien kannalta
parempi. Sallittaneen ainakin maatalousvaliokunnan jäsenille oikeus ää-
nestää lykkäämisesityksen puolesta. Olen valmis siihen, että asia jää e-
duskunnassa pöydälle.

Haapasalo: Tikkaoja pyrki tuomaan asian ryhmään ja ilmoitin sen
puheenjohtajalle, mutta hallitusneuvottelujen vuoksi on neuvottelijain
aika ollut niin kiinni, ettei asiaa ole voitu täällä käsitellä. Maatalous-
valiokuntaa ei voida syyttää siitä, ettei se ole toiminut asiallisesti.

Lindblom: En tarkoita syyttää ketään, vaan ainoastaan, että tästä
otetaan oppia.

Leskinen: Oleellista tässä kaikessa on se, että ryhmän käsitys
maataloustulolaista on selvennyt. Nykyistä lakia emme voi hyväksyä, uusi
on tarkoin tutkittava. Tämä laki on eräs vaalikauden tärkeimmistä. Kulut-
tajan kuormaa on liiaksi lisätty viime vuosina. Hyväksyn työvaliokunnan
ehdotuksen, että asia jää pöydälle.

Henriksson: Periaatteessa on sovittu linjasta, ettei maatalous-
tuloa saa sillä tavoin sitoa kuin nykyinen laki tekee.

Lindeman: Käsitykseni on, että lykkäämällä lain toimeenpanon jä-
tämme mahdollisuuden neuvotella uudesta laista. Meidän on pelattava täs-
sä asiassa kovaa peliä, eikä ole vahinkoa siitä, vaikkei tällaista lakia
tule lainkaan. Evästi hallitusneuvottelijoita: Missään tapauksessa ei saa
samanlaista lakia hyväksyä.

Karvonen: Maalaisliitto on pelannut monenlaista peliä. Minusta
on uusi laki parempi kuin nykyinen: 5 v:n, sidonnaisuus 100 % ja vienti-
palkkioita ei lueta maatalouden tuloksi.

Virtanen: Asian hoitamisessa on ryhmän työvaliokunnalle annet-
tava pieni näpätys. Asettui sille kannalle, että äänestettävä lykkäys-

lain puolesta.

Tanner: Ryhmän on lyötävä joitakin aitoja hallitusneuvottelijoille. Onko syytä lainkaan ottaa sellaista iestä kuin mitä maataloustulolaki m... kitsee? Pahimmassa tapauksesta tulee tästä 7 mrd:sta hautapatsas maatalo... tulolaille. Emme saa hankkia lisärasituksia tämän lain pohjalla.

Lindeman: Ehdotti, ettei 5 v:n lakia hyväksyttäisi, mutta sensijaan 100 %:n sidonnaisuus voidaan hyväksyä, jos reaaliensiot ja työttömyys hu... oidaan, eikä nimellistä palkkaa.

Pitsinki: Jos lain sisältöä ei saada mieleiseksi, on sen voimassaolo... aikaa lyhennettävä.

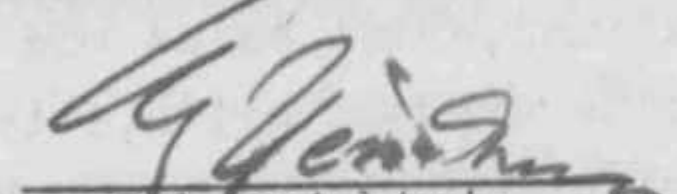
Tuomänen: On syytä kysyä, että jos me hallitusneuvottelut torpetoi... daan maataloustulolaille, mitä sitten seuraa? Pyritäänkö eräällä taholla... kavasti kansanrintamaan, jossa ovat kommunistit, skogilaiset ja osa maala... liittoa. On myös kysyttävä, mitä me voimme tehdä silloin oppositiossa. Kyk... nemmekö antamaan työtä ja leipää oppositiossa. Päivän Sanomissa näkyy hä... huuto siitä, että kortit ovat liukumassa pois sen pelaajien käsistä.

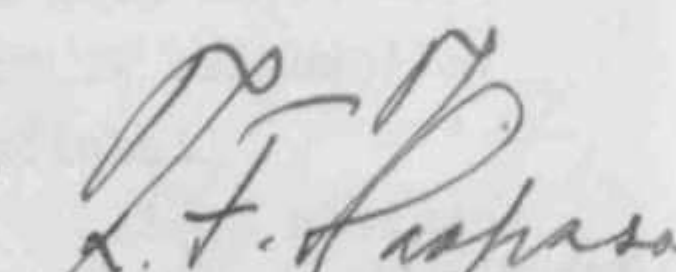
Leskinen: Me tiedämme, miten suurimerkityksellinen maataloustulolaki... on, sehän oli vaalitaistelun eräs keskeisimmistä kysymyksistä. Jos me men... me matkaan maalaisliittolaiseen politiikkaan, ovat kortit pois käsistämme.

Keskustelun jälkeen päätettiin työvaliokunnan kantaan yhtyen, että... ryhmä kutsutaan koolle, kun hallitusneuvottelut ovat kehittyneet tarpeek... si pitkälle tai nämä neuvottelut uhkaavat katketa.

Tuomisen ehdotuksesta päätettiin antaa tilanteesta julkilausuma... yhdessä sos. dem. puoluejoimikunnan kanssa.

Tark.
O. Lindeman
L. Lindeman

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 28 p:nä elok. 1958 alkaen klo 18. Puheenjohtajana toimi Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Ericksson, Karvonen, Lehto, Niemi, Rantala, Tikkaoja ja Virtanen. Pöytäkirjan tarkastajina Manninen ja Matilainen.

2 §.

Hallitusohjelma.

Päätettiin, että hallituskysymys käsitellään ~~niin~~ tarkemmin vasta sen jälkeen, kun ryhmän jäsenet ovat saaneet tutustua tässä kokouksessa jaettavaan hallitusohjelmaan.

Henriksson teki selkoa hallitusneuvotteluista. Hän totesi, että eduskunta oli kutsuttu koolle sen vuoksi, että pitäisi ratkaista kanta maataloustulolain lykkäämisestä.

Henriksson: Kun eduskuntaryhmien puheenjohtajat kutsuttiin presidentin luokse 27.8.-58, tuli esille pääministerikysymys. Kun Hiltunen kieltäytyi, oli vaikea löytää uutta. Puoluejoimikuntamme suositteli jotain talousmiestä. Presidentti ilmoitti maalaisliiton toivovan, että tehtävän ottaisi joku sosialidemokraatti. Kokoomus, ruotsalaiset ja kansanpuolue eivät halunneet nimetä omaansa. Kun tilanne oli tällainen, antoi presidentti hallituksenmuodostajan tehtävän Fagerholmille. Aluksi keskusteltiin seitsemän puolueen hallituksesta, mutta pian ilmeni, ettei sellaista synny, vaan oli lähdettävä mahdollisimman laajalle pohjalle rakentuvaa enemmistöhallitusta. Puoluejoimikuntamme on hyväksynyt tämän. Tänä päivänä poistui neuvottelusta skogilaiset (sos. dem. oppositio). Perusteluna sanotaan, etteivät hslua olla matkassa suunnitellun laisessa hallituksessa. Hallitusohjelma ei ole sos. dem. ohjelma, vaan kuuden puolueen neuvottelujen tulos. Maataloustulolaki on edelleenkin auki maalaisliiton vaatiessa neljän vuoden lakia.

Fagerholm: Presidentti pyysi minut tiistai-iltana luokseen palattua Tukholmasta. Esitin ensiksi tarjoukseen vastalauseita. Presidentti puhui seitsemän puolueen hallituksesta, mutta totesin ajatuksen sellaiseksi, ettei siitä mitään tule. On suoritettu nopea selvitys kysymyksessä ja sos. dem. puoluejoimikunta hyväksyi ehdokkuuteni keskiviikkona. Kaikki muut ryhmät ovat vastanneet tiedusteluuni myöntävästi, paitsi Simonen (sos. dem. oppos.) asetti ehdoksi puoluesovinnon ja SAK:n kannan. SAK:n puheenjohtaja Antikainen suositteli kommunistien mukaantuloa. Tämän jälkeen on käsitelty ohjelmaa, jossa on vielä eräitä avoimia kohtia. Synkkiä kohtia maataloustulolain lisäksi mm. polttoainatulli. Ryhmällä on nyt vapaus harkita, mennäänkö hallitukseen vai ei. Mutta on myös ajateltava, mitä sitten seuraa, jos torjumme tilaisuuden. Maalaisliiton ja sos. dem. opposition läheiset välit näyttävät katkenneen. Ml. jostain syystä muuttanut kantaansa, eikä halua muodostaa hallitusta, jossa ml ja sos. dem. oppositio soittavat ensiviulua. Vaikea työttömyyskausi edessä. Kun kokoomus saadaan sidotuksi hallitukseen, on syytä uskoa, että rahamaailman ote meille helpottuu. - Paikkojen jako on vaikea kysymys. Ennen sos. dem. on voinut laskea kommunistien mandaatin omakseen, nyt se ei käy päinsä. On tultu lopputulokseen: sos. dem. 5, maalaisliitto 5 ja muut porvarilliset puolueet 5 paikkaa. Jos muutoin sovitaan hallitukseen menosta, en usko yhden paikan merkitsevän niin paljoa.

Henriksson: Skogilaiset hyväksyneet ohjelman. He esittivät heti alkuaan mm. maataloustulolaille kolme vuotta, mutta olisivat ilmeisesti taipuneet neljäänkin. Meidän taholta on toivottu saatavan paikkoja yksi lisää.

Pitsinki: Kolmen miehen neuvottelut olivat vaikeita siksi, että ml. oli alinomaa niskan päällä, koska skogilaisedustaja Uoti tuki sitä tahoa. Tuntui, kuin vastakkaisella puolella olisi ollut kaksi edustajaa. On paikallaan hiukan lähemmin esitellä hallitusohjelman luonnosta:

Työllisyyspolitiikassa ja teollisuudessa saatava lävitse periaate, että suoritetaan perusteellinen valtakunnan käsittävä tutkimus. Teollis-

tamisessa Otanmäen teräs- ja rautatehtaalla keskeinen asema. - Polttoainesten tulli vaika, olemme esittäneet vain asian tutkimista. - Maataloustuloasia samoin vaikea. On pidetty lähtökohtana, ettei sitä saa sitoa samalla tavoin yleiseen ansiotasoon kuin aikaisemmin. Ehdotuksen mukaan se ratataan maatalouden kustannuksia sen maksamiin hantoihin, siis maatalouden kustannukset pohjana. Sos. dem. taholta ehdotettu, että otetaan lähtökohdaksi vain palkattu työvoima. Siitä mitä tämä järjestelmä maksaa, ei ole laskettu olemassa. Tämä on erittäin vaikea asia. Nyt voimassa oleva laki nostaisi maatalouden tuloa 9 mrd. mk, mutta tästä 2 mrd. on kirjanpidollinen nousua, todellisen nousun ollessa 7 mrd. Uusi lakiesitys antaisi maataloudelle vain 2.160 milj. mk. ML lähti lakiesityksen kestoajkaan nähden 5 v:sta, nyt se neljän vuoden kannalta. Tarjosin heille 1 v:n lakia ja viimeksi kahden vuoden. - Vielä ollut väittelyä erikoisen syyn korotuksen kohdalla.

Vientipalkkioita koskeva kohta myös vaikea. Ehdotin säädettäväksi erikoisvientimaksulain, mutta ml. ehdottaa, että asetettaisiin erikoistoimikunta ~~xxxx~~ tutkimaan, miten maatalous voisi maksaa osan vientipalkkioista. - Rasvatullien kohdalla on sovittu, että nykyinen hinnantasausta korvataan tullilla ja valmisteverolla, mikä ei saa aiheuttaa ~~xxxx~~ margariinin hinnankorotusta. On myös neuvoteltu vakiomaidon rasvaprosentin nostamisesta 4 %;iin tähän liittyy vain kysymys, voidaanko vastaavasti korottaa maidon hintaa eli 2 mk:lla l. - Sosiaalipolitiikassa on tärkein työttömyysvakuutuslaki. ML sitä mieltä, että sen pitäisi ulottua pienviljelijäväkeeseenkin. - Valtion talousvaikeus: budjetin vajaus 31-42 mrd. Eri tahoilla päädytään eroaviin loppupäätelmiin.

Lindblom: Kansliapäällikkö Takin arvio liikkuu 40 mrd:n paikkeilla. Hän on todennut menojen nousevan 320 mrd:ään ja tulojen 280 mrd:iin. Tri Valvanne taas arvioi vajauksen 22-25 mrd:ksi. Viimeinen laskelma osoittaa vajauksen 42 mrd:ksi. Takilla on oma ehdotuksensa, mikä sisältää mm. lapsilisäjärjestelmässä 4 mrd:n mk:n, hinnanalennuksissa 4 mrd:n mk:n ja kansaläkkeissä 4 mrd:n mk:n supistukset. Olemme keskusteluissa todenneet, että talouselämän aktiviteettia voidaan lisätä, jolloin työttömyysmenoja voidaan vähentää ja tulot lisääntyvät. Verojen korotuksiin ei voida mennä. Lainansaantimahdollisuudet paremmat kuin vuosi sitten.

Alanko: Epäilen, saammeko tässäkin hallitusohjelmassa olevat asiat viedyksi lävitse. Polttoainetulli nostaa asumiskustannuksia. Maataloustulolaki ei saisi hyväksyä 2 vuotta pitemmäksi. Kysyi, onko oppositon kanssa ollut yhteyttä puolueriidan selvittämiseksi.

Henriksson: Simonen puolusteli kovasti polttoainetullia. ML-laisella lakaan taholla ei lähdetä lapsilisien kaventamisesta keskustelemaan.

Lindblom: Takki teki ehdotuksen maatalouden tukimäärärahojen kaventamisesta. Polttopuu vaikuttaa työttömyyteen, siksi asia on tutkittava tällä tavalla.

Hiltunen: Maataloustulolaki on pelottava uudessakin muodossaan. Puolapuolelle laskettava se, ettei sitä rinnasteta nyt yleiseen ansiotasoon. Hän kosketteli myös polttoainekysymystä todeten sen työllisyysasiaksi. Kaikin keinoin pitäisi saada maahan parlamentaarinen enemmistöhallitus.

Flinck: Meillä pitäisi olla varmuus siitä, että eräitä tärkeitä asioita,

kuten työttömyysvakuutuslaki, saadaa lävitse. Sosiaalisissa menoissa ei saa tehdä huonoja supistuksia. Työttömyysasiat on hoidettava. Jos pääomia hallitsevat piirit saadaan antamaan työtä, olemme saavuttaneet huomattavan voiton. Tekstiilitehtaille on varattava valtion hankintojen kautta työtilaisuuksia.

Aalto: Maataloustulolaki pelottaa. Oli sitä mieltä, että annetaan vanhan hallituksen tehdä päätös maataloustulolain pohjalla.

Törmä: Jos saamme pankki- ja muut pääomapiirit liikkeelle tätä kautta, on se erittäin hyvä. On kuitenkin valitettavaa, että joudumme vasemmistoenemmistöisen eduskunnan aikana hallitukseen, missä on porvarillinen enemmistö. Pelkäsi sitä, että joustetaan liikaa työttömyysvakuutuksessa. Olen maataloustulolaissa kahden vuoden kannalla, mutta voidaan mennä kolmeenkin. Puhuja kosketteli myös TUL:n valtionapua.

Fagerholm: On turhaa puhua vasemmistoenemmistöisestä eduskunnasta, kun se on työkyvytön. Meitä on vain 38 ja on siitä lähdettävä. Ohjelmassa ei enää paljon saada muutoksia tässä vaiheessa. Polttoainekysymys pelttää. Se on kuitenkin työllisyyskysymys, siitä on lähdettävä.

Hostila: Keskustelu vasemmistoenemmistöisestä eduskunnasta on hyödytön. Mitä kommunistien mukaantuloon tulee, siitä on puolueellamme selvä kanta. Työllisyyskysymyksen hoitaminen tärkein. Piti 2 vuotta pitempää maataloustulolakia arveluttavana.

Haapasalo: On muitettava, mitä seuraa, jos neuvottelut katkeavat. Ilmeisesti syntyy maalaisliiton, kommunistien ja skogilaisten hallitus, siis se mihin eräät tähtäävät. Tai voi muodostua hallitus vain ml:n ja skogilaisten muodostamana, mutta joka nojaa kommunistien tukeen, siis ottopoikasysteemi jatkuu. Arvosteli sitä, että teollisuuden rakentamisesta hallitusohjelmassa puhutaan vain Pohjois-Suomen kohdalla, vaikka sitä kaivataan muuallakin. Polttopuukysymys työllisyyttä, 5 milj. m³ polttopuuta merkitsee n. 5 milj. työpäivää, se muistettava.

Tanner: Hallitusohjelmat eivät paljon merkitse, sillä monasti hyvät asiat jääneet niissä toteutumatta. Maataloustulolaki on huoletuttava. Kukaan ei tiedä, mihin ajaututaan. Ei saa tehdä liian suurta riitaa siitä, onko laki 2 vai 3 vuotinen, sillä laki voidaan muuttaa, jos näyttää huonolta. Täällä ihmetellään, että vasemmistoenemmistöisen eduskunnan aikana syntyy porvarisenemmistöinen hallitus. Meillä ollut päinvastaisiakin tapauksia. Kun kommunistien panos on näin syyri, ei vasemmistoenemmyydestä ole hyötyä. Alanko kysyi, onko puolueriidassa yritetty sovintoa. Hallitusneuvottelujen yhteydessä on neuvoteltu. Mutta kun on otettu esille SAK:n tai TUL:n asiat, ei oppositio sano voivansa niille mitään. Samoin laita Päivän Sanomien. Heille vain kipein kysymys päästä puoluetoimikuntaan. Tätä ei voida järjestää ilman puoluekokousta, sillä jos yksikin puoluetoimikunnan jäsen valitsee, ei puolueenuevosto voi vaalia suorittaa. Nyt vaaditaan entisen vaalin pohjalla suoritettua puoluekokouksen koollekutsumista. Mikä se sellainen kokous olisi, jossa päättämässä olisivat monia vuosia taaksepäin valitut puoluekokousedustajat.

Keskustelun jälkeen päätettiin kokoontua seuraavana aamuna klo 10 käsittelemään edelleen hallituskysymystä.

G. Lindblom
Puheenjohtaja

L. F. Haapasalo
Sihteeri.

Talk.
Eliis Launinen.
Rak. M. L. Laine.

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 28 p:nä elok. 1958 alkaen klo 20. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet ja lisäksi Tanner ja Fagerholm. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Hallituskysymys.

Keskustelun jälkeen päätettiin esittää neuvottelijoille seuraavat ohjeet:

- 1) Maataloustulolain korkeimmaksi kestoajaksi hyväksyttiin kolme vuotta, mutta koetetaan vielä pitää kiinni kahdesta vuodesta.
- 2) Otanmäen teräs- ja rautatehtaaseen nähden todettiin, että argumentit niin vahvat, ettei hallitus voi niitä vastustaa, vaan asia saadaan vihdoin vireille.
- 3) Työttömyysvakuutuslaki pidetään tärkeänä ja tämä täytyy saada selvästi esille hallitusohjelmassa.
- 4) Yritetään vielä saada paikkojen jaossa sellainen muutos, että sos. dem. saisi 6 paikkaa, ml. 5, kokoom. 2 ja ruotsal. ja kansanp. 1 paikan.

G. Lindblom
Puheenjohtaja

L. F. Haapasalo
Sihteeri

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 29 p:nä elok. 1958 alkaen klo 9. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet, lisäksi Tanner ja Fagerholm. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

Hallituskysymys.

1 §.

Henriksson totesi, ettei ohjelmaan enää saada muutoksia. Maa-

laisliitto pitää kiinni edelleen neljästä vuodesta maataloustulolaisesta, mutta sensijaan kokoomus ja kansanpuolueet ovat valmiit kolmen vuoden lakiin. Kuuden paikan saaminen mahdotonta, ml. Sukselainen esitti vain neljää paikkaa, jossa laskelmassa sanotaan, että pääministerin paikka vastaa kahta paikkaa. Paikkojen jaostakin on alustavasti keskusteltu, jolloin sos. dem. neuvottelijat ovat vaatineet kauppa- ja teollisuusministerin, sosiaaliministerin, työministerin ja sisäministerin paikkaa.

Keskustelun jälkeen päätettiin yksimielisesti esittää ryhmälle nimettäväksi seuraavat ehdokkaat: kauppa- ja teollisuusministeriksi Leskinen, työministeriksi Hiltunen, sosiaaliministeriksi Lindblom ja sisäministeriksi Paasio. Kun puoluekokouksen päätös edellyttää, ettei puoluetoimikunnasta ole yhtä aikaa hallituksessa enempää kuin kolma jäsentä, tulee Paasio jättämään eronpyynnön, jos hänestä tulee valtioneuvoston jäsen.

Pääministerin sihteeriksi päätettiin pyytää tohtori Ahti Salonen.

G. Lindblom
L. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 29 päivänä elokuuta 1958 alkaen klo 10. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin kaikki ryhmän jäsenet olevan läsnä. Pöytäkirjan tarkastusvuorossa Niemi ja Paasio.

2 §.

Hallitusneuvottelut.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja. Hän totesi, että hallitusohjelma on viikkojen työn tulos, eikä muutoksia enää juuri saada. Työvaliokunta suosittelee yksimielisesti hallitusohjelmaluonnosta ja pöytäkirjaa, jotka edustajille jaettu (Liitteenä). Paikkojen lukua ryhmämme kohdalla ei voida myös lisätä. Ml. suosittelee ammattiministerien mukaanottoa, jolloin vielä paikkojen luku vähenisi, ehkä 4:ään. Maataloustulolain voimassaoloajasta vielä erimielisyyksiä.

Alanko: Alanko lausui vakavan kehoituksensa pääministeriehdokas Fagerholmille, ettei hän samalla tavoin ylimääräisen puoluekokouksen jälkeen tekisi omin päinsä ratkaisuja, mitkä saattavat meidät vaikeaan asemaan.

Raunio: Kukaan tässä huoneessa ei tiedä, mitä uusi maataloustulolaki merkitsee. Halusi, että ryhmälle vielä tarkemmin tultaisiin tekemä,

mään selkoa maataloustulolaista. On paikallaan, että uudet edustajat, jotka ovat arvostelleet maataloustulolakia, saavat nyt vastata tästä Mandaattijako sellainen, että joudutaan selostamaan. En halua olla kasanrintaman luoja, mutta olisin antanut pari paikkaa hallituksessa kunnistulle.

Turunen: Ilveily pyhemiehenvaalissa osoitti, mitä merkitsee nykyisenlainen vasemmistoenemmistö. On sivan eri asia kunnallispolitiikka olla kommunistien kanssa yhteistyössä kuin maan hallituksessa.

Ahonen: Huonompaa hallituspolitiikkaa kuin mitä ~~XXXX~~ ottopoika hallitukset ovat harjoittaneet, ei voida harjoittaa. Jos kansalaisilla on työtä, ovat asiat hyvin, kommunisteihin nähden on tämä parasta politiikkaa.

Hostila: Maataloustulolaki kiusallinen, mutta nyt sitä ei enää voida muuttaa, siksi keskustelukin saa riittää. Katsotaan, pystyvätkö ministerimme asioita hoitamaan oikealla tavalla.

Manninen: En uskalla mennä Joensuuun, ellei hallitusta synny. Uskon, että tämä maataloustulolaki on järkevämpi ratkaisu kuin entinen.

Keskustelun päätyttyä esitettiin työvaliokunnan hyväksymä ministerilista, minkä johdosta käytettiin seuraavat puheenvuorot:

Matilainen: Toivon, että Kymen piiri saisi ministeripaikan.

Törmä: Olisi kokonaisuuden edun kannalta toivottavaa, etteivät puolueriidan nykyvimmät miehet olisi ministerilistalla. Tämä koskee rikoisesti Leskistä.

Raunio: Henkilöihin nähden pitää antaa pääministeriehdokkaalle harkintavaltaa.

Turunen yhtyi työvaliokunnan kantaan.

Hostila: Ryhmän parhaimmista kuuluvat nimetty ehdokkaiksi, hyväksyn. Mutta ei tarvitse näiden miesten luulla, että he istuvat kymmeniä vuosia. Simosta ei enää pidä tuoda esiin, kuten Törmä teki. Kymen läänin ja Pohjois-Karjalan olisi pitänyt saada edustus, mutta hyväksytällä kertaa listan.

Pitsinki: Meidän mentävä hallitukseen nyt lujalla ja hyvällä jolla. Sanon Törmälle: Kun meitä on puolueena diskriminoitu, emme enää saa keskuudessamme tehdä samaa.

Keskustelun jälkeen hyväksyttiin yksimielisesti työvaliokunnan ehdotus, jonka mukaan tulee sos. dem. edustus seuraavaksi:

Pääministeri K.-A. Fagerholm

Kauppa- ja teollisuusministeri Väinö Leskinen

Sosiaaliministeri Olavi Lindblom

Sisäministeri Rafael Paasio.

Pääministerin sihteeri tri Ahti Karjalainen. *Salonen*

Pääministeriehdokkaalle jätettiin valtuudet vielä neuvotella tarkemmin paikoista.

Maataloustulolain Lykkäys. 3 §.

Päätettiin yksimielisesti hyväksyä maataloustulolain lykkämisalakiehdotus.

4 §.

Julkilausuma.

Kun puheenjohtaja ilmoitti asioiden tulleen ~~XXX~~ käsitellyiksi, pyysi Tuominen puheenvuoron ehdottaen, että eduskuntaryhmä yhdessä puoluetoimikunnan kanssa antaisi julkilausuman, missä selostetaan, miksi si mentiin hallitukseen.

Ehdotus yksimielisesti hyväksyttiin.

Puheenjohtaja toivotti kansanedustajille hyvää lomanjatkoa.

Luetin ja hyväksyttiin.
8/4/1959

Rafael Paasio

Pentti Mämi.

Puheenjohtaja

A. F. Karjalainen
sihteeri.

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 16 p:nä syysku 1958 alkaen klo 14.30. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet.

1 §.

Varapuheenjohtaja.

Kun ryhmän varapuheenjohtaja Paasio oli tullut nimetyksi valtioneuvoston jäseneksi, otettiin esille kysymys, voiko hän toimia ryhmän varapuheenjohtajana tämän jälkeen. Todettiin, että oli hyvä, kun ryhmällä tällä tavoin on suora yhteys maan hallitukseen, minkä vuoksi päätettiin ehdottaa ryhmälle, että Paasio jäisi varapuheenjohtajan paikalle.

2 §.

Valiokuntien täydentäminen.

Ryhmän jäsenistä viiden tultua valtioneuvoston jäseneksi, päätettiin esittää heidän valiokuntapaikkansa täydennettäväksi seuraavasti:

Paasion sijalle ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajaksi Henriksson. Fagerholmin ja Leskisen sijalle ulkoasiainvaliokunnan vakinaisiksi jäseniksi Tanner ja Peltonen, Peltosen sijalle varajäseneksi Lehto.

Valtionvarainvaliokuntaan Hiltusen sijalle vakinaiseksi Väyrynen.

Työväenasiainvaliokuntaan Lindblomin sijalle vakinaiseksi

Karvonen ja Karvosen sijalle varajäseneksi Lindeman.

Talousvaliokuntaan Paasion sijalle vakinaiseksi Kalavainen ja Kalavaisen sijalle varajäseneksi Flinck.

Lakivaliokuntaan Väyrysen sijalle vakinaiseksi Manninen, puolustusasiainvaliokuntaan samoin Niemi ja pankkivaliokuntaan varajäseneksi samoin Pesonen.

3 §.

Pohjoismaiden Neuvosto.

Pohjoismaiden Neuvoston paikkojen täyttäminen jätettiin myöhemmin pidettävään kokoukseen.

4 §.

Tiedoitussihteeri.

Avoimena olevaan tiedoitussihteerin tehtävään päätettiin esitellään valittavaksi toimittaja Aaro Kärkkäinen, joka on toiminut puolueen palveluksessa. Ryhmä maksaa hänen palkastaan 30.000 mk kk:ssa, loput puoluetoimisto. Kärkkäinen astuu toimeensa 16.9.1958.

5 §.

Valiokuntaryhmien järjestäminen.

Valiokuntaryhmiä kehoitetaan ensitilassa järjestymään, ts. valitsemaan ryhmille puheenjohtajat ja "piiskurit".

6 §.

Toimitsijapalkkiot.

Päätettiin maksaa sihteerille palkkiona 250 mk pöytäkirjalta rahastonhoitajalle 2.000 mk kk:ssa.

7 §.

Työttömyysavustuslaki.

Keskusteltiin jätetystä työttömyysavustuslaista. Asiasta neuvotellaan sos.dem. hallitusryhmän kanssa, koska tähän liittyy myös annettava työttömyysvakuutuslakikin. Kehoitettiin Paasiota ottamaan esille kysymys ministeriryhmässä.

Henriksson
H. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos.dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 16 p:nä syysk. 1958 alkaen klo 15.30. Pöytäkirjassa ryhmäkokouksesta olivat: Hiltunen, Kokkola, Käkälä, Leskinen, Peltonen, Tanner ja Väyrynen. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. -Pöytäkirjan tarkastajina toimivat Partanen ja Pesonen.

2 §.

Varapuheenjohtajan paikka.

Keskustelun jälkeen päätettiin työvaliokuntaan yhtyen, ettei varapuheenjohtaja Paasion paikkaa täytetä, vaan Paasio saa yhdysmiehenä hoidettua hallitukseen hoitaa sen.

3 §.

Valiokuntapaikkojen täydentäminen.

Valtioneuvoston jäseniksi nimettyjen Fagerholmin, Laskisen, Hiltunen, Lindblomin ja Paasion paikat päätettiin täyttää työvaliokunnan ehdottamalla tavalla.

4 §.

Hankasalmen Sahan lähtöystö.

Otettiin vastaan Hankasalmen Sahan lähtöystö, joka esitti huolestumisensa sen johdosta, että tämä Rautatiehallituksen alaisen sahan toiminta aiotaan lopettaa, jolloin 130 miestä jäisi työttömäksi. Lähtöystön taholta toivottiin, että sahan toiminnan jatkamiseen otettaisiin määräraha ensi vuoden budjettiin.

Henriksson ilmoitti asian kiinnostavan ryhmää, jonka vuoksi otamme asiassa yhteyden Sos.dem. hallitusryhmään.

Tiedoitussihteeri. 5 §.

Ryhmä hyväksyi yksimielisesti työvaliokunnan ehdotuksen, että tiedoitussihteeriksi valitaan toimittaja Aaro Kärkkäinen. Ryhmä maksaa hänen palkastaan 30.000 mk kk:ssa. Toimikausi alkaa 16.9.1958.

6 §.

Valiokuntaryhmien järjestäminen.

Valiokuntaryhmiä kehoitettiin järjestymään 23.9.1958 mennessä ja on puheenjohtajista ja "piiskureista" annettava tieto sihteerille.

7 §.

Sakot.

Ryhmä hyväksyi entiset sakot, eli täysistunnoista luvattomasta poissaolosta 100 mk koneänessä ja valiokunnan istunnoista 200 mk kokoukselta.

8 §.

Tilannekatsaus.

Ministeri Lindblom antoi tilannekatsauksen. Hallituksen toiminta keskittyy kahdelle sektorille: valtiontalouteen - budjettiesityksessä vielä 40 mrd:n vajaus - sekä työllisyyteen ja talouselämämme pohjan laajentamiseen. Hallituksen sisäinen henki hyvä. Työttömyys näyttää muodostuvan raskaammaksi kuin edellisellä talvena. Vaikka kaikki toimenpiteet onnistuisivat, vie kaksi kuukautta, ennen kuin päästään helpompaan tilanteeseen. Työttömyysvaroja käytetty 26 mrd, nykyinen jakovauhti 500-800 milj. viikossa. Työllisyyslainavaroja käytettävänä 3 mrd, vientimaksuvaroja 8 mrd ja investointivaroja 4 mrd. Työllisyyslainoja anottu 12 mrd - jaettavana 3 mrd. Työpaikkoja teollisuuden

palveluksessa ja raaka-aineen hankinnassa saadaan 12 mrd:lla 2.500 ihmiselle. Lisäksi tulevat kotimaisilta tehtailta tikattujen koneiden rakennustyöt. SP:n pääjohtaja Waris palattuaan USA:sta kertoi, että vuoden vaihteessa voidaan saada 20 milj. ~~miljoon~~ dollarin luotto ehkä enemmänkin. Neuvostoliiton 1 inan ehtoja ei ole saatu selvitetä. Neuvostoliitosta kauppasaamisemme 150 milj. ruplaa eli 12 mrd. Täällä kysytään varmasti, missä viipyvät sos. dem. kannalta tärkeät lakiesitykset. Arava tulee huomenna ministerivaliokuntaan. Määräraha esitetään v:n 1964 7,5 mrd. v:ssä, koska rakennuskustannukset ovat nousseet. Perheenasuntoavustuslaki tulee erikseen. Rahallitoksa tullaan poistamaan verohelpotus asuntotuotantoon käytetyistä lainoista. Työttömyysvakuutuslain periaatekeskustelu jatkuu. Budjetin vaikeudet sijret. Lakiesitys asutushallituksesta esillä, Ason tehtävät suuret, maatalousministeriöön jäisi vain pieni osasto. Asia komiteassa.

Keskustelu:

Raunio: Onko jätetty työllisyyskinoja lisää? Elokuussa ilmoitettiin, ettei ole käsittelemättä. Onko myönnetty luottoa ostaa ulkomaista dieselvetureja? Jos 50 veturia saataisiin kotimaisille tehtaille, olisi se suuri työ.

Lindblom: Työllisyyslainojen anomusten jättöaika päättyi 15. käsitellään jatkuvasti. Rautatiehallituksen pääjohtaja Aalto pyrkii saamaan kaksi dieselveturia koekäyttöön. Kotimaiset tehtaat ovat valmiit rakentamaan määräajassa 24 raskasta ja 24 kevyttä veturia. Hattus ei lähde tilaamaan ulkomaalaisia vetureja.

Hostila: On hyvä, että asiat selitetään kuten Lindblom. Hyvien suunnitelmien lisäksi tarvitaan myös tekoja.

Virtanen: Arava korkoa olisi tutkittava. Voitaisiinko esintellia, että puolet saadusta olisi verovapaa. On muistettava, että vanhimmilta Arava-lainoilta pian päättyy verovapaus.

Lindblom: On ollut puhetta, että vanhempien Arava-lainojen korkoa nostetaan, niissä on edullisempia asua.

[Signature]
L. T. Haapasalo

[Signature]
E. Virtanen
E. Virtanen

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 19.9.-58 alkaen klo 13. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Päätettiin esittää Pohjoismaiden Neuvoston jäseniksi valtioneuvoston jäseniksi siirtyneiden sijalle seuraavat: Fagerholmin sijalle Henriksson, Leskisen sijalle Pitsinki ja Lindblomin sijalle Lehto, varalle Henriksonille Lindeman, Pitsingille Väyrynen ja Lehdolle Kalavainen. PN:n puheenjohtajaksi esitetään Henriksson.

2 §.

Henriksson lausui ryhmän puolesta tiedoitussihteeriksi Aaro Kärkäisen tervetulleeksi, joka oli ryhtynyt hoitamaan tehtävänsä 16.9.

[Signature]
L. T. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 19.9.-59 alkaen klo 13.30. Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi Ericksson, Fagerholm, Hiltunen, Kokkola, Leskinen, Lindblom, Peltonen, Pesonen, Tanner, Tuominen ja Virtanen. Puheenjohtaja Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Päätettiin valita Pohjoismaiden neuvostoon ministerien sijalle seuraavat eduskunnan jäsenet: Fagerholmin sijalle Henriksson, Leskisen sijalle Pitsinki, Lindblomin sijalle Lehto, varamieheksi Henrikssonille Lindeman, Pitsingille Väyrynen ja Lehdolle Kalavainen. Suomen ryhmän puheenjohtajaksi esitetään Henriksson.

Pöytäkirjan tarkastajat Peltonen ja Pitsinki.

[Signature]
E. Virtanen
K. Pitsinki

[Signature]
L. T. Haapasalo

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 25.9.-58 alkaen klo 15.30. Kokouksessa saapuvilla Henriksson, Peltonen, Helle, Kalava, vainen Haapasalo, lisäksi pääministeri Fagerholm, ministeri Leskinen, pääministerin sihteeri Salonen, pj. Tanner ja ja puoluetoimikunnan jäsen Rantala.

1 §.

Budjettikäsittely.

Henriksson totesi, ettei budjettiluonnosta vielä voida käsitellä eikä esittää ryhmälle.

Fagerholm: Eilen iltakoulussa sovittiin, että viedään asia ryhmiin, mutta tätä pelästyi valtiovarainministeri. Edellisen Kuuskosken hallituksen vajeus budjetissa oli 42,5 mrd. mk, joka oli tehnyt myös supistussuunnitelman, minkä pohjalla olisi lapsilisiä vähennetty 8 mrd, kansaneläkkeitä 4 mrd, voisuäventioita vähennetty 5 mrd, viljan kaksihintajärjestelmän poistamisella olisi otettu 3,6 mrd, Aravan koron korottamisella 1.155 milj, maatalousmiljardista olisi poistettu 1.450 milj, äitiysavustuksia olisi supistettu 400 milj. mk, sotapalveluksessa olevien huoltokorvauksista 200 milj ja perhelisiä 225 milj. mk, mitä sosiaaliset supistukset olisivat tehneet 25,8 miljardia mk. Tämä hallitus ei lähde samalle tielle, vaan pyrimme pitämään sosiaaliset saavutukset koskemattomina. On jo sovittu siitä, että Suomen Pankki antaa 15 mrd:n mk:n luoton. Se helpottaa ja on paikallaan tässä suhdannetilanteessa. Vanhempia Arava-korkoja kyllä joudutaan korottamaan sekä rukiin hintaa kaksihintajärjestelmän puitteissa korottamaan.

Merkittiin kuulluksi.

2 §.

Ason juttu.

Fagerholm selosti Ason kysymystä. Edellisen hallituksen maatalousministeri oli kiireellisesti asettanut 3-miehisen toimikunnan valmistelemaan ASON lopettamista. Asiallistakin asiaa on, ei ole laitaa, että Vennamo yksin päättää miljardien jaosta. Esitetty muutettavaksi niin, että tilalle tulee kollegiaalinen järjestelmä. Tämä ei tyydyttänyt. Sos. dem. hallitusryhmä käsitellyt asiaa. Ei ole varmaa, voidaanko Vennamo nimittää osastopäälliköksi tähän uuteen maataloushallituksen osastoon. Hallitusryhmä esittää vaihtoehdot: 1) että Vennamo pääsee osastopäälliköksi, 2) asia jää lepäämään ja sitä tutkitaan.

Hyväksyttiin tällainen ratkaisu.

Työttömyysvakuutuslaki.

Kuultiin, että ministeri Leskinen on valmis esittelemään ryhmälle työttömyysvakuutuslakiluonnoksen, josta voidaan keskustella ja tehdä evästyksiä jatkokäsittelyä varten.

G. Leskinen
R. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 25.9.58 alkaen klo 16. Poissa ryhmäkokouksesta: Flinck, Kokkola, Käkelä, Paasikartano, Partanen, Rantala, Rauniö ja Turunen. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajina toimivat Pesonen ja Pitsinki.

2 §.

Puheenjohtaja lausui tervetulleeksi Akateemisen sos. dem. Yhdistyksen jäsenet, yhteensä yli 20, jotka olivat saapuneet seuraamaan ryhmäkokousta.

3 §.

Sosiaaliministeri Leskinen teki selkoa sosiaalisen lainsäädännön alalla tehdyistä suunnitelmista. Tällä alalla prof. Heikki Waris ministerikaudellaan oli tehnyt hyvän suunnitelman.

Metsätyöpalkkajen tarkkailu on uudistettava. Metwätyöpalkkojen tarkkailijoina ovat pääasiassa vanhat metsänhoitajat, jotka eivät toimi parhaalla mahdollisella tavalla.

Myös työtuomioistuinten koskevat lait ovat valmisteilla. Tuotantokomitea-asioita hoitaa vain yksi mies, tämäkin on uudistettava.

Työttömyysvakuutuslakiehdotus.

Tätä asiaa harkinnut kaksi komiteaa. Lakiehdotus pohjautuu Suontaustan komitean työhön. Kolmas komitea Pentikäisen johdolla saa huomenna työnsä päätökseen. Tärkeimmät asiat, joissa pyydään ryhmän neuvoa, ovat seuraavat:

Mikä linja otetaan, onko mentävä työttömyysvakuutuslakiin vai päästäänkö eteenpäin työttömyystyölinjalla? Työttömyystyöissä maksaa työpaikka valtiolle 100.000 mk kk:ssa, vakuutuslinjalla vain 750 mk p:ltä eli 1/5. Kehitetäänkö Ruotsin tyyliin vapaaehtoista linjaa vai mennäänkö pakolliseen? Lain piiriin kuuluisi 1,2 milj. ihmistä meillä. Vapaaehtoisen työttömyysvakuutuksen piiriin kuuluu meillä vain 20.000 henkilöä, pitäisi olla 600.000. On pak-

laan, että työssä olevat lieventävät työttömien hätää. Järjestelmän varjopuolena se, että saattaa työttömyysvakuutuksen saajiksi tulla sellaisia, jotka eivät ole oikeutettuja saamaan. Komitea esittää 150 p:ää rajaksi, mikä vuodessa täytyy olla toisen työssä mieli päästä vakuutuksen piiriin, ehkä tämä raja on alennettava 120 p:ään.

Vakuutuksen rahoittavat valtio, kunnat, työnantajat ja työntekijät siten, että 1/6 tulee työntekijöiden ja kuntien osuudeksi, valtion ja työnantajien suorittaessa 1/3. Pahana työttömyyskautena tämä merkitsee ehkä n. 10 mrd. vuodessa. Maksut kannettaisiin verojen yhteydessä ja maksettaisiin Kansaneläkelaitoksen kautta. Kunnissa asian hoitaisivat 3-miehiset lautakunnat.

Asialla on vankka poliittinen puolensa. Ml. yrittää laajentaa vakuutuksen saajien piiriä. SAK aikaisemmin pakollisen vakuutuksen kannalla, nyt puhutaan työnantajien kanssa vapaaehtoisesta vakuutuksesta. Hallituksessa olevat työnantajien edustajat vastustavat laajaa pakollista vakuutusta. Finanssipoliittisesti vakuutus eduslinnen ratkaisu. Jos lausunnot saapuvat pian, voimme antaa lakiehdotuksen syksyn kuluessa.

Sairausvakuutuslaki komiteassa. Luvataan vuodenvaihteeseen mietinnön valmistumista. Jos tämä - tosin kallis uudistus - voidaan toteuttaa, olemme saavuttaneet sosiaalisella alalla suuria parannuksia.

Työaikalait ovat työn alla. Maatalouden työaikalaki saadaan ensimmäisenä ja luvassa on aikaisempaa parempi ehdotus. Sen jälkeen tulee metsä- ja uittotyöaikalaki. Myös valmistellaan nuoria työntekijöitä koskevaa työaikalakia sekä vuosilomalain uudistusta.

Keskustelu:

Törmä: Ei ole oikein, että tätä kautta kunnille annetaan lisärasituksia, kunnat ovat muutenkin tiukalla.

Virtanen: Metsätyöpalkkatarkkailua tehostettava. Olen saanut Sulkavalta sellaisia terveisiä, että palkat metsätöissä ovat huomattavasti alentuneet. -Tiedusteli, miksi lasten sairaalamaksuja oli korotettu?

Aalto yhtyi Törmään kuntien rasituksessa.

Haapasalo: On mentävä pakolliseen vakuutukseen. -Ei ole selvitetty, että kuntien rasitus lisääntyy, kuten Törmä ja Aalto puhuvat. Kuntien perusosuus työttömyystöissä on raskas, voi käydä niinkin, että kunnat selviävät vakuutuksen turvin vähemmällä.

Lindblom: Yhtyi Haapasaloon. Kunnat saavat valita joko työlinjat tai työttömyysvakuutuksen.

Manninen kiinnitti huomiota nuorisotyöttömyyteen, joka on paisunut pelottavasti.

Karvonen kiinnitti huomiota työttömyysavustuslakiin, mikä on eduskunnan käsiteltävänä, pitäen sitä outona köyhäinhoitomutona. Pitäisi olla työttömyysvakuutusta. Metsätyöpalkkatarkkailu saatava voimaan. Tähän hallituksen kiinnitettävä vakavaa huomiota.

Ahonen oli pidättyväinen kuntien osuuden lisäämiseen. Oikeis-

tolaisissakunnissa kukaties keinotellaan tällä asialla.

Peltonen: On selvää, että tällainen laki on saatava, jonka avulla välttytään ei taloudellisilta työttömyyslöylyiltä. Tuskin kuntien osuus lisääntyy. Kiinnitti huomiota myös metsätyöpalkkojen tarkkailuun.

Törmä: 750 mk ei ole liikaa, mieluummin reippaalle linjalle kuin pieniin. Meidän on otettava huomioon myös maaseutu, voidaanko hyvin kontrolloida?

Tuominen: Millaista työttömyysvakuutuslakeja muualla maailmassa? Onko tästä maksettava ke-laitokselle 300 milj. mk? Työssä käyvien golta murissaan vastaan, mutta emme mahda mitään, työttömät on hoidettava.

Leskinen: Uskon, ettei kuntien rasitus kasva, mutta asia voidaan tarkistaa. Metsätyöpalkkatarkkailu nykyisellään epätyydyttävä, on uuden organisoitava. Sairaalamaksujen korotus johtuu siitä, että majan pitää olla yhtä suuret, muuten ei valtion avustusta tule. Ilmoita Tuomiselle, että katsaus eri maiden työttömyysvakuutusjärjestelmiin on ja tullaan antamaan aikanaan ryhmällekin.

Keskustelu päättyi tähän ja puheenjohtaja totesi keskusteluun olleen ohjeena ministeri Leskille.

4 §.

Muut asiat.

Alanko ilmoitti ryhmälle, ettei hän ole se Alanko, joka on nyt ollut skogilaisten kokouksessa Tampereella.

Tikkaoja tiedusteli ministereiltä, olemmeko maatalousvaliokunnassa maataloustulolakesityksen takana.

Henriksson: Lakiesitys on hallitussopimuksen mukainen, tuskin sitä voidaan lähteä muuttelemaan.

Salonen selosti maataloustulolakia ilmoittaen, että sekä sosiaalipuolue kuin oppositiokin ovat havainneet tämän sidonnaisuusmenetelmän parhaaksi. Työpalat merkitsevät 64 %. Uudella lailla tänä syksynä on merkitys, kun vanha olisi ulosmittannut 9 mrd, niin tämä ottaa vain 2,1 mrd. Laki lyötiin hallitusneuvotteluissa lukkoon, vain pieniä muutoksia on tapahtunut. Verotuksessa luontoisetujen korotusta syytä vastustaa, koska se nostaisi palkkatyökustannuksia.

Päätettiin, ettei lähdetä muutoksia tekemään.

Salonen: kommunistien ehdotus taloudellisesti tolkuton, mitä nimmin hoidettu tila, sitä paremmat hinnat se saisi.

Tikkaoja: Onko Päivän Sanomien uutisessa ulkopoliittisten suhteiden kiristymisestä perää?

Lindblom: Kommunistilehdet ja PS:t haluaa mustata hallitusta, kuten vääristelevät Fagerholmin puhettakin. Neuvostoliiton kanssa on tasapainottamisesta neuvoteltu ja tässä mielessä hankitaan valtiomaailman muusvarastoja. Suomen asennoituminen YK:ssa K:n asiassa pitää ottaa huomioon. L. Pedev on pistunut, mutta ei tiedetä, mistä syystä. Hän on pyrkinyt tekemään kaikkensa hyvien suhteiden aikaansaamiseksi.

mosen esiintyminen provokatoorinen, jolla paljastetaan todellinen minä.

Paasio: Vuonna 1948 Fagerholmin l. hallituksen aikana käytiin samalla tavoin päälle. Nyt käyttää PS:n ryhmä vain vain samoja keinoja kuin kommunistit silloin. Kun omat voimat eivät riitä, turvaututaan ulkopuoliseen apuun.

*Paasio
Henriksson
Alanko*

L. F. Haapasalo

*Tässä valiossa karkkilaisten
kirjoittamat pöytäkirjat 2.10. ja 20.10.59.*

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 23.10.-58 alkaen klo 15. Saapuvilla kaikki työvaliokunnan jäsenet, lisäksi pääministerin sihteerit Salonen. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Otettiin vastaan Suomen Rautatieläisten Unionin lähetystö, joka esitti työvoiman perustelujen muutokseksi talousarvion 18 Pt II luv. 2 mom. f-kohtaan. Asia annettiin valtiovarainvaliokunnan kulkulaitosjaoston tehtäväksi, jonka puheenjohtajana on Raunio. Samalla esitti lähetystö käsityksensä Pohjolan Liikenteen kuljetuksia koskevassa asiassa. Asia päätettiin tutkia, antaako aiheutta toimenpiteisiin.

2 §.

Karkkilan kunnan lähetystö kävi esittämässä kunnallisia vaihtoehtoja. Samalla se korosti sitä, mitä sairaalalain muutos merkitsisi kunnalle. Ryhmän puolesta Henriksson ilmoitti, ettei ryhmä ole vielä määritellyt kantaansa sairaala- ja työttömyysavustuslakiin.

3 §.

Helle ilmoitti, että talousvaliokunnassa oli kuultu sairaalalain 10 asiantuntijaa. Asia päätettiin siirtää myöhemmin ratkaistavaksi.

4 §.

Salonen esittelee ryhmälle hallituksessa esillä olevat kysymykset, kuten viljan hinnan korottamisen maataloustulolain pohjalla polttoaineveron ym.

5 §.

Laki- ja talousvaliokunnalle päätettiin antaa valtuus antaa lausunto työväenasiainvaliokunnalle työttömyysavustuslaissa. Lausunnossa esitellään lain heikkoudet.

6 §.

Asianajajalaki päätettiin ottaa käsiteltäväksi.

7 §.

Asuntotuotantolain verohuojennuslaki hyväksyttiin pienellä muutoksella. Asiasta oli neuvoteltu hallituksen jäsenten kanssa.

8 §.

Asuntotuotantolaista päätettiin ottaa sos. dem. hallitusryhmän lausunto, missä tiedustellaan ministerien mielipidettä siitä, voidaako rintamamiehille ja asutuskeskusten siirtoväelle antaa erikoista lisälainaa.

G. Lindblom *L. T. Laapala*

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 23.10.-58 alkaen klo 16. Poissa olivat: Fagerholm, Hiltunen, Karjalainen, Kokkola, Lehto, Leskinen, Lindblom, Partanen, Peltonen, Raunio, Turunen, Väyrynen.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. -Pöytäkirjan tarkastajat Raunio ja Törmä.

2 §.

Asianaajalaki.

Kysymystä selosti tri Suontausta. Hän suositteli lain hyväksymistä korostaen sitä, että pohjoisissa naapurimaissammekin on samanlainen laki.

Tanner: Yhdyn Suontaustaan, olemme jäljellä tässä asiassa.

Alanko: ~~Alanko~~ Olisi saatava joitakin pieniä korjauksia, että voidaan toisaalta kaikille päteville lakimiehille turvata pääsy Asianaajaliittoon, toisaalta, että maallikkoasianaajat voisivat hoitaa tehtäviään.

Matilainen: Kylttiasia on painava, että siinä näkyy selvästi, onko kysymyksessä maallikko vai lainoppinut. Pelätään, että pyritään nostamaan suppea korkeapalkkainen asianaajakunta. Tämä estää maallikkojen hyväksymästä lakia.

Manninen: Maallikkoasianaajajille, jos ovat päteviä, pitäisi antaa oikeus käyttää titteliä ja heidät pitäisi laskea järjestöön.

Tanner: Papin ja Rovastin titteliä ei anneta saarnaajille.

Suontausta: Asioitsijoiden kontrollia pitäisi lisätä, mutta se ei tapahdu tässä.

Virtanen: Ei saa muuostaa uutta Lääkäriliittoa. Pitää sorvata ja hyväksyä, mutta päätetään, annetaanko vapaat kädet.

Ahonen: Vaikeus siinä, että maallikkoasianaajajilta riistetään titteli ja saman tien leipä.

Törmä: Koetetaan muodostaa erikoinen uusi ryhmä, maallikkoas-

anajajista. Tällä lailla ei päästä ammattikunnan valvontaan.

Annettiin valiokunnalle valtuus ^{ryhmälle} yrittää sopivin kohdin korjata lakia, jonka jälkeen se hyväksytään.

3 §.

T. i. Salonen selosti maatalous tulolain soveltamista. Maataloudelle annettava 2.170 milj. mk:n lisäys. Hintatoimikunnan enemmistö ehdottaa rukiin hintaa korotettavaksi 4:-, sianlihan takuuhintaa 10:- ja kananmunien takuuhintaa 15:-. Tosiasiassa nousisi vain leivän hinta. Kuluttajien edustajat ja Kuusela ehdottavat rukiin hintaa korotettavaksi 2:-, sianlihan 15:- ja kananmunien 19:-. Kompromissina ehdotettu: ruis 3:-, sianliha 1:- ja kananmunat 17:-. On heitetty myös hyvityksen antaminen perunan hinnassa.

Virtanen: Pitäisi katsella budjettia sillä silmällä, että saamme muualta varat, ettei hintoja tarvitse korottaa. Inflatio on pidettävä kurissa, ettemme joudu vuodenvaihteessa palkkoja korottamaan. Voitaisiko ottaa Aravalta ja Asolta kummaltakin 1/2 mrd?

Hostila: Elintarvikkeisiin kohdistuva hintojen korotus ei lisää hallituksen hyvää mainetta. Ei pitäisi nostaa leivän hintaa.

Flinck: Hallitussopimuksessa sanotaan, ettei hintojen korotuksiin mennä. Vaikea tällainen selittää, pitäisi muulla tavoin hoitaa.

Aalto yhtyi edelliseen. Saisi mennä tämä kaksi pistettä valtion kukkarosta.

Haapasalo kiinnitti huomiota siihen kohtuuttomaan välityspalkkioon, minkä meijeriliikkeet saavat, maksaessaan tuottajille 28-30 mk ltrasta, leikkaavat siitä 0,5-0,8 % kermaa ja myyvät maidon sen jälkeen 37 mk l:ltä.

Ahonen: Ei hyvä sekään, että Aravan ja Ason varoja ryhdytään syömään; mutta elinkustannusindeksi olisi pidettävä kurissa.

Pitsinki: Aravan korko ja hintojen korotukset vaikein hallituskysymys. Pitäisi pitää taukoa hintojen korotuksessa. Maataloustulolain mukaan maatalous osallistuu vientimaksuihin 3,2 mrd:lla mk:lla, teoreettisesti se merkitsee sitä, että maatalous maksaa enemmän kuin saa.

Tanner: Voidaan sanoa, että leivän hinta alenee, kun vanhan maatalous tulolain mukaan sen hinta olisi noussut 10 mk. -Virtanen koettaa syöttää vanhaa ansaa, että valtio maksaa. Valtion taloutta ei saa saattaa enää sekasortoon. Leivän hinta tarpeeksi korkea, jos löytäisi muita artikkeleja, voisi koettaa esim. perunaa.

Törmä: Hallitussopimuksessa puhutaan, ettei hintoja koroteta. Ylimenokautena voitaisiin turvautua epäterveisiin subventioihin.

Tuominen: Kenttä sellainen, miksi luodaan, toiset pilaavat. Hintojen korotukseen kiinnitetään tarkoituksella huomiota. On olemassa suuri vaara, että hallitus kaatuu ennen joulua. Joudumme suu-

riin vaikeuksiin silloin hintojen korotusten kanssa.

Niemi: Kenttä on altis skogilaisten ja kommunistien kuiskutuskampanjalle, Fagerholmin hallituksesta tehdään hintoja korotettava kentän mielestä. Muistan kun Tanner varoitti Tervoa subventioiksi, "risuaitojen" purkaminen nyt vaikeaa.

Virtanen: Pitäisi lopettaa riuhtominen milloin mihinkin suuntaan. Eikö voitaisi subventioida esim. puoleksi vuodeksi. Haapasalo puheessa peräinkin, Valio muodostunut valtioksi valtiossa.

Rantala: Luottamus hallitukseen lisääntynyt, mutta hinnankorotukset pahasta. Yhdyn Tanneriin siinä, ettei subventioita saa käyttää. Liikevaihtoveroesitystä olisi lykättävä.

Tikkaoja: Keskusteluissa ml:n edustajien kanssa saa käsityksen, etteivät kaikki hintojen korotukset ole heidänkään mieleen, ne vaikuttavat ns. reppuselkä-maalaisliittolaisiin. Viljan hintakysymys olisi ratkaistava yhdessä ml:n ministerien kanssa.

Paasio: Vain vehnän hinta tähän mennessä noussut. Maidon kausikorotusta lykätty. Kokoomuskin vastustaa hinnankorotuksia. Raivaam vuosikausien ryteikköä. Pääpaino pantava nyt työllisyyteen. Kun vu vierähtää, voimme todeta jotain saavutetunkin.

Salonen: Liikevaihtovero repaleinen, mutta lykätään. Polttoainetullit tulevat eduskuntaan. Sen mukaan kiinteiden paolttoaineiden tulli nousisi, mutta öljyn laskisi. Mitä voitetaan tuonnissa, mene tetään viennissä mm. kaivospuiden kohdalla.

Päätös: Suositellaan hallituksen jäsenille maataloustulokysymyksessä kompromissilinjaa.

L. S. Niemi
L. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 29.10.-58 alkaen klo 13. Mukana kaikki työvaliokunnan jäsenet, lisäksi min. Leskinen. Puheenjohtaja Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Otettiin vastaan Pieksämäen kauppalan lähetystö, joka esitteli hinnä kauppalan vaikeaa työttömyyskysymystä, esitellen työkohteita rautatiesillan rakentamista, vaunukorjauspujan laajentamista, Pieksämäen uutta asemataloa ja ratapihan laajentamista, Naarajärven tokenttää ym. Henriksson vastauspuheessaan ilmoitti, että ryhmä tulee esitettyihin näkökohtiin syventymään tunnollisesti, sillä työttömyys on hoidettava.

12.

2 §.

Käsiteltiin vv-valiokunnassa parhaillaan käsittelyn alaisena oleva moottoriajoneuvojen liikevaihtoveroa koskeva asia ja päätettiin, että koetetaan saada pieniltä moottoripyöriltä lv-vero pois, koska niitä on kaupoissa n. 1000 kpl ja niitä on muuten vaikea saada kaupaksi.

3 §.

Annettiin vv-valiokunnan kulkulaitosjaoston phj. Rauniolle Tampereen Rintamamiesten lähetystön jättämä kirjelmä, missä ehdotetaan asuntotuotantolain korjausta siten, että rintamamiehet saavat lisälainaa.

L. S. Niemi
L. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 30.10.-58 alkaen klo 13.30. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastavat Väyrynen ja Alanko.

2 §.

Maataloustulo.

Tri Salonen teki selkoa maataloustulolain soveltamisesta. Ml. taholta tuli uusi esitys: rukiin hinta nousisi 2 mk, mikä merkitsee kuluttajahinnan nousemista 3 mk:lla. Sianlihan ja kananmunien tavoitehinta nousee, mutta ei kuluttajahinta. Maidon tuottajahinta nousee 20 p. Kun vilja vapautetaan säännöstelystä, voi käydä niinkin, ettei leivän hinta ainakaan kaikkialla nouse kilpailun vuoksi. Maidon kuluttajahinta nousee Helsingissä marrask. 1 p:stä kausikorotuksen vuoksi 1 mk:lla, muualla vasta tammik. 1 p:nä. Voin hinta ei nouse tänä vuotena, sillä se subventioidaan. Rukiin tuottajahinta porrastetaan, korotuksen ollessa pohjoisemmassa suuremman kuin etelässä.

Tikkaoja: Ratkaisu ryhmän linjojen mukainen. Ml. teki taktillisessa mielessä tällaisen ehdotuksen.

Lindblom: Ml. ryhmä taivutti min. Mieltusen. Linja meidän pienviljelijäväen etujen mukainen. Ellei keväällä päästä korottamaan maidon rasvaprocenttia, poistuu hinnankorotus.

Hostila: Kenttä on kriittillinen, vaikea selittää, että hinnankorotus on vain 2 tai 3 mk. Varoen ajettava.

Paasio: Kysymys siitä, miten jakotoimitus tapahtuu. Viljatuotteiden vapautuminen voi merkitä sitä, ettei hinta nouse.

Raunio:Onko hallituksella tiedossa,miten paljon Raision tehdas

vienyt soijaa ulos ja paljonko maksettu vientitukea?

Hiltunen: Otan selvyuden. Soijaa tuotu entistä vähemmän, kopraa enemmän, mutta siitä saadaan vähemmän väkirehua.

Raunio: Budjetissa maataloudellisille oppilaitoksille saatu pöytäkirja
jon paikkoja vakinaistetuksi, muut oppilaitokset saaneet perin vähän.
Voileipäkeksien hinta noussut 30 mk.

Paasio: Leivän hinta noussut Helsingissä vain 1 mk:lla, en tiedä voileipäkeksien hintaa, mitkä valmistetaan pääasiassa perunajauhosta.
Myllyjen kilpailu voi eliminoida viljan hinnankorotuksen.

Törmä: Väitetään, että idän kauppa lamassa, miten asianlaita?

Virtanen: Vehnäleseeseen hinta noussut pitkän aikaa. Jos tätä hintaa nostetaan, pitäisi vehnäjauhon hinnan laskea.

Hiltunen: Jos nousee vehnäleseeseen hinta, merkitsee se maataloustaloudessa nousua myös. Vastasi Törmälle: Idän kauppa ei ole muuttunut lainkaan, se jatkuu ennallaan. 13 mrd:n mk:n saamiset N:liisosta vähentävät 10 mrd:iin.

Fagerholm: Ensi vuoden kauppaneuvotteluja ei ole päästy kalkkimaan. Kun tämä hallitus ryhtyi toimeensa elokuussa, olivat ostolistat vielä N:liittoon lähettämättä. Nämä saatiin toimitetuksi vasta 8.10, kun tuli valillisesti ne lähetetään elokuussa. N:liitto ei ole sanonut missään vaiheessa, ettei se neuvottele. Sama koskee lainaneuvotteluja. Kekkonen saama lainalupaus kaksipiippuinen. Tästä ei kannata surra.

Keskustelu päättyi asiasta tähän.

Alfred Eriksson
Antti Anon
Pöytäkirja sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 11.11.-58 alkaen klo 15. Poissa: Lehtinen, Paasio, Raunio. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

Pöytäkirja sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 11.11.-58 alkaen klo 15. Poissa: Lehtinen, Paasio, Raunio. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Päätettiin pitää kiinni, että saadaan 2 vakinaista valtion tilin tarkastajaa ja 1 varatarkastaja. Vakinaisiksi Rantala ja Virtanen, varatarkastajaksi Karjalainen. Asiasta neuvottelevat Henriksson ja Helle.

2 §.

Hyväksyttiin otettavaksi budjettiin Vaasan lentokenttä 45 milj. maaseudun sähköistys 130 milj., kodinperustamislainoista neuvoteltiin kansainvälistä yhteistyötä harjoittavien järjestöjen määräraha korotetaan.

Alfred Eriksson
A. F. Haapasalo

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen

Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin 2 p:nä 10.11.1958 klo

16 Eduskuntatalossa ryhmän kokous-

huoneessa. Puhetta johti Gunnar

Henriksson ja sihteerinä toimi

tiedotussihteerinä Aaro Kärkkäinen.

Pöytäkirja
Poissa seuraavat ryhmän jäsenet:

Ahonen, Haapasalo, Helle, Hiltunen,

Karjalainen, Käkälä, Lehto, Leskinen

Lindblom, Partanen, Rantala, Raunio,

Siltanen ja Tanner. Pöytäkirjan tarkastajat Tikka ja Tuominen.

1 §.

Pohjois-Pohjalaisen osakunnan järjestämään keskustelutilaisuuteen valittiin ryhmän edustajaksi Kaarlo Pitsinki.

TUL:n urheiluopiston viikkaisiin ei voitu valita edustajaa, koska juuri sillä hetkellä oli eduskunnan istunto.

Saatettiin tiedoksi, että Valtion Seerumlaitoksen tutustumistilaisuus on 8.10.

Saatettiin tiedoksi, että Ranskan messujen avajaisiin ovat edustajat nyt tervetulleita 16.10.

2 §.

Pääministerin sihteerin tri Salonen selosti valtion ensi vuoden talousarviota. Hän mainitsi, että budjettiin tasapainoon saattami-

seksi oli hankittava lainoja 15 miljardia markkaa. Kun vajaus ~~on~~ muodostunut kaikkiaan 30 miljardiksi markaksi, oli ryhdyttävä

supistamaan menoja, koska suurempaa lainoitusta ei olisi voitu saada eikä ~~lainan~~ suuremman lainan hankkiminen kotimaasta olisi ol-

lut viisasta. Kun verojen korotuksiin ei ole voitu mennä, oli käytävä käsiksi subventioihin. Voin subventioiden poistaminen supisti

valtion menoja 3,9 miljardia markkaa, mistä aiheutuu kuluttajahinnan nousu 50 markalla kilolta. Myös margariinin hinta nousee samassa suhteessa. Vehnän osalta päätettiin mennä yksihintajärjestelmään,

mistä aiheutuu vehnän hinnan nousu. Tämä merkitsee valtiolle tu-

loja 3,5 miljardia markkaa. Maataloustuotteiden vientipalkkioiden

supistamiseen on myös päästy ja maatalous ei voi enää tämän jälkeen laskea vientipalkkioita maataloustuloksi. Maatalous itsekin osallistuu nyt tietyllä määrällä vientipalkkioiden suorittamiseen mikä on suuri parannus aikaisempaan maataloustulolakiin verrattuna.

Budjettiehdotukseen sisältyy myös Aravakoron korottaminen vanhemmissa taloissa. Korko nousee vv. 1949 - 51 rakennetuissa taloissa 3:een prosenttiin ja vv. 1951 - 56 rakennetuissa taloissa 2:een prosenttiin. Sitä myöhemmin rakennettujen talojen Aravakorko jää edelleen 1:ksi prosentiksi. On laskettu, että yleisen korkokannan alentumisen johdosta tämän ei pitäisi aiheuttaa mainittavaa korotusta mainittujen talojen vuokratasoon. Tästä toimenpiteestä aiheutuu valtiolle 0,6 miljardin markan tuotto.

Suunnitteilla on myös maidon vakiointiprosentin korottaminen, mistä aiheutuu valtiolle 0,4 miljardin markan tuotto.

Näiden ikävien seikkojen vastapainona on se, ^{että} alkuvuonon vajeus näytti budjetin vajeus muodostuvan 40-42 miljardiksi markaksi. ~~Näillä~~ ^{että} ~~supistustensa~~ ^{että} ~~päästettiin~~ ^{että} ~~kuitenkin~~ ^{että} Supistusten ja eräiden maksujen korottamisella päästiin kuitenkin edelläkerrotunlaiseen tasapainoon. Toinen ilahduttava piirre on se, että sosiaalimenoista ei ole tarvinnut lainkaan tinkiä. Yhteenkään sosiaalimäärärahaan ei ole kajottu. Edelleen on hyvälle puolelle merkittävä Aravamäärärahan korotus 0,5 miljardilla markalla. Se merkitsee rakennustoiminnon vilkastumista. Työllisyysmäärärahoja on budjetissa suoranaisesti 23,2 miljardia markkaa sekä sen lisäksi erilaisiin työllisyystarpeisiin määrärahoja niin, että kaikkiaan voidaan katsoa tähän tarkoitukseen olevan varattuna ~~29,5~~ 29,5 miljardia, mikä on lähes miljardin markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa.

3 §.

Asiasta käytiin seuraava keskustelu:

Henriksson: Mitä vaikuttavat budjettiin sisältyvät hinnankorotukset elinkustannusindeksiin.?

Salonen: Voin osuus tekee arvion mukaan 0,7 pistettä, margariinin osuus 0,3 pistettä, muut 0,5 pistettä eli yhteensä 1,5 pistettä. Kun elinkustannusindeksi on nyt 132 pistettä, nousee ^{niiden} toimenpiteiden kautta 133,5 pisteeseen, johon sisältyy myös maidon vakiointiprosentin nousun aiheuttama hinnankorotus, mutta eivät maataloustulolain mukanaan tuomat hintojen korotukset.

Virtanen: Sairaalamakien siirtäminen lisää kuntien rasitusta, mikä on erittäin valitettavaa. Hintojen korotuksia on kentällä hyvin ~~ko~~ huono puolustella. Mutta jotakin on nieltä, että työllisyys voidaan hoitaa.

Alanko: Aravakoron porrastus mainituille vuosille ei tunnu oikealta, sillä vv. 1954-56 tulivat esim. omakotitalojen rakennuskustannukset kaikkein korkeimmiksi.

Törmä: Yhdyn Alankoon siinä, että Aravakoron porrastusta olisi vielä koetettava muuttaa. Samoin yhdyn Virtaseen sairaalamakien suhteen.

Fagerholm: Aravalaina on vain yksi osa talojen lainoista. Porrastusta voidaan vielä ~~muuttaa~~ tutkia, mutta asiantuntijat ovat pitäneet tätä porrastusta oikeana.

Alanko: Kyllä olisi aiheellista tutkia mainitsemieni vuosien rakennuskustannuksia ja vetää siitä johtopäätökset.

Fagerholm: Hallitusohjelman mukaisesti on lähdetty liikkeelle myös vähävaraisten hinnanalennusmahdollisuuksien tutkimiseksi. Tarkoitukseen on tänään asetettu komitea.

Flink: Miltä mahtaa työttömyyskehitys näyttää? Suuri asia on, jos se voidaan kunnialla hoitaa ja ensiarvoisena pidän sitä, että sosiaalisiin määrärahoihin ei ole tarvinnut kajota.

Fagerholm: Kokoomus on yrittänyt muuttaa suhtautumistaan sosiaalisiin määrärahoihin nähdessä. Fieandt ei olisi koskaan voinut budjetin näin suurta lainoittamista hyväksyä, tuskin mikään muukaan hallitus. Maalaisliiton rakentava osa suhtautuu asioihin hallituksessa myös melko mukavasti.

Tuominen: Yhteiskunnallisen Korkeakoulun Tampereelle siirtoa var-
ten olisi budjettiin saatava vaikkapa vain 100 miljoonan markan
määräraha, että työtä päästäisiin aloittamaan. Se parantaisi alueen
työllisyyttä huomattavasti.

Keskustelu päättyy.

4 §.

Päätettiin, että budjettikeskustelussa ryhmän puheenjohtaja Hen-
riksson esiintyy yleisissä asioissa ja edustaja Tikka ja maaseu-
tukysymyksissä.

G. Tuominen *L. F. Haapasalo*

*Edelläoleva pöytäkirja tarkastettu
ja hyväksytty 23.10.1958*

Ants Tuominen *Kärrä Tikka*

Pöytäkirja sos.den. Eduskuntaryhmän työ-
valiokunnan kokouksesta 13.11.-58 alkaen klo 15.
Poissa: Lehto, Pitsinki ja Paasio. Mukana puolueen
puheenjohtaja Tanner. Puheenjohtajana Henriksson ja
sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Keskusteltiin sairaalalain muutosehdotuksesta. Maalaisliitto,
skdl ja skogilaiset olivat poistaneet lain piiristä kunnalliskotien
mielisairasosastot, mikä merkitsee n. 300 milj. mk:n lisäystä valtion
menoihin. Asiasta tehty ilmoitus pääministerille. Päätettiin, ettei asi-
aa vielä viedä ryhmään, vaan vasta hallituksen kannannäkökannan jäl-
keen.

2 §.

Tanner teki selkoa pyöreän puun vientiä koskevasta asiasta, mikä on
käsittelyn alaisena perustuslakivaliokunnassa. Asia päätettiin vie-
dä ryhmään. Ryhmä asettui, kuten maalaisliittokin, vientisäännöstelyn
kannalle.

G. Tuominen *L. F. Haapasalo*

Pöytäkirja Sos.den. Eduskuntaryhmän kokouk-
sesta 13.11.-58 alkaen klo 16. Poissa kokouksesta:
Kokkola, ~~KEMM~~, Leskinen, Lindblom, Väyrynen. Puheenjohtaja
jana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. -Pöytäkirjan tarkastavat Fagerholm ja
Flinck.

2 §.

Perustuslakivaliokunnan jäsen Tuominen teki selkoa pyöreän puun
vientisäännöstelyn jatkamisesta, jota "jauhettu" toista viikkoa valio-
kunnassa lähinnä Vennamon aloitteen pohjalla. Kommunistit yrittävät
kieltää hallitukselta valtuudet.

Päätettiin pitää kiinni pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä.

3 §.

Pääministeri Fagerholm ilmoitti, että hän oli kehoittanut maalais-
liittolaisia ministereitä viemään sairaalalain ryhmäkokoukseen, että la-
ki tulee hyväksytyksi. Lain voimassaolonajan lyhennys kahteen vuoteen
voidaan joten kuten niellä.

Hostila: Asian venyttäminen vienyt harhaan. -Eidän pitäisi saada
tarkat ohjeet. Maalaisliitto ei saa vetäytyä välistä.

Peltonen: Asialla poliittinen puolensa, meidän ei voi yksin pi-
tää kiinni.

Törmä: Laista hyödyn saavat yliopistolliset keskussairaalat ja

keskussairaalat. Vuolta otetaan pois lainsäätämä apu.

Keskustelun jälkeen asia jätettiin vielä harkittavaksi.

4 §.

Keskusteltiin asuntotuotannon verohelpotuslaista ja annettiin edelleen hoitaminen jaoston tehtäväksi.

5 §.

Hiltunen selosti ryhmälle Kansaneläkelaitoksen henkilökunnan asunto-osakeyhtiön asiaa todeten, että useilla valtion laitoksilla on edullisempiakin asuintaloja kuin KE-laitoksella. Hän ilmoitti selostavansa asiaa tarkemmin työväenasiaivaliokunnan kokouksessa.

6 §.

Hiltunen teki selkoa polttoainatulleista hallituksen esityksen pohjalla. Vain rannikkoseudulla lämmityskustannukset hiukan nousivat. Asia sisältyy hallitussopimukseen.

Edelleen teki Hiltunen selkoa Vehnän tullista, mikä tulee 18 mk:ksi ja rukiin tulli 8 mk:ksi. Vähittäismyyntihinnat eivät nouse. Tullitariffilautakunta oli ehdottanut eräitä muita muutoksia, jotka oli onnistuttu torjumaan.

7 §.

Tuominen selosti ns. karttalan kohtaloa perustuslakivaliokunnassa. Tämä Viherveimon allekirjoittama laki ilmeinen erehdys, siinä käydään kiinni jopa painovapauslakiin.

Turunen: Missään muussa maassa ei näin ankaraa lainsäädäntöä tällä alalla, tuskin kukaan sitä puolustusasiaivaliokunnassakaan puoltaa.

Niemi: Viisainta antaa läksy takaisin, pitäisi kehoittaa Viherveimoa peruuttamaan esitys.

Hiltunen: Tuskin hallitusta siitä kivitetään, jos vetää takaisin.

Tikkaoja: "Sotamies" Airokin sitä mieltä, että esitys hylättävä.

8 §.

Otettiin vastaan ns. punainvaliidien ja punakaartilaisien lähetystö, joka esitti, että heidän asiansa, joka on aloitteen muodossa jätetty eduskunnan ratkaistavaksi, olisi nyt selviteettävä. Edelleen esitettiin, että vankilassa kansalaissodan aikana olleille punavangille annettaisiin taannehtiva korvaus.

Kokouksen lopussa puheenjohtajana toiminut Peltonen toteutti, että korjauksia mm. sisäasioissa saatu aikaan, mutta lopullista ratkaisua ei vielä. Sos. dem. ryhmä työskentelee näiden epäkohtien korjaamiseksi.

J. F. Linck

A. J. Laitinen

L. F. Laipponen

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 20.11.-58 alkaen klo 16. Poissa: Fagerholm, Hiltunen, Leskinen, Lehto, Lindblom, Paasio, Virtanen. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo:

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. - Pöytäkirjan tarkastajat Helle ja Hostila

2 §.

Päätettiin kehoittaa hallituksen edustajaa seuraavalla viikolla tulemaan ryhmään selostamaan rasva- ym. tulleja.

3 §.

Yhdyttiin tilintarkastajain asiassa työvaliokunnan esittämään kanteen, että on saatava kaksi vakinaista ja yksi varatilintarkastaja. Ehdokkaat: arntala ja Virtanen, varalla Karjalainen. Neuvottelijoiksi nimettiin Henriksson, Helle ja Virtanen.

4 §.

Puheenjohtaja ilmoitti, että valtion virkamiesten 3 %:n palkan korotus tulee lähiaikoina esille. Olisi määrättävä kanta asiaan.

Asiaan päätettiin palata myöhemmin, kun esitys nähdään.

5 §.

Otettiin esille parhaillaan työväenasiaivaliokunnassa oleva työttömyysavustuslakiesitys.

Karvonen: Asiantuntijoita kuultu paljon, otettu lausunnot laki- ja talousvaliokunnilta. Selosti lähempiä valiokunnan tekemiä muutoksia Asiantuntijain lausunnon mukaan laki paisuttaisi työttömyyskortistoihin otettujen määrää ja lisäisi valtion ja kuntien menoja. Olisi ratkaistava, hyväksytäänkö vai hylätäänkö laki.

Raunio: Lailla olisi vaikutusta tekstiilialalla, jossa vajaatyöllisyys. Avustusta ei pitäisi antaa, ennen kuin kunta on perusosuuksensa sijoittanut.

Virtanen: Laissa paljon puutteellisuksia ja heikkouksia. Mikään kunta ei pääse maksamaan avustusta ilman valtioneuvoston lupaa. Maksuaikana tehtiin laki- ja talousvaliokunnassa muutoksia. Pitäisi saada hallituksen kanta ennen lopullista päätöstä.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko lakia vielä viivyttää?

Karvonen: Lakia on viivytetty jo paljon, huomenna yleiskeskustelu.

Flinck: Pitäisikö hallitus kiinni esityksestään vai hyväksyykö muutokset saatava selväksi.

Matilainen oli varma, että lain voimaantulo lisää kortistoitujia. Olisi hylkäämisen kannalla. Hallitukselta saatava selvä kanta. Perheelliset naiset eivät tule avustuksella toimeen.

Törnå oli sitä mieltä, ettei esitystä olisi pitänyt antaa. Jos tämä hyväksytään, viivästyy työttömyysvakuutuslaki. Laki pitäisi ajaa lävitse vain väliaikaisena, helpottaisi tilannetta jonkin verran.

Lehto:Laki on lyhytaikainen.Jos tämä on esteenä työttömyysvakuutuslaille, on kysymys vaikea.

Puheenjohtaja:Asiaan on saatava koko valtioneuvoston kanta,ei riitä vain oman hallitusryhmämme.

Pitsinki:Hallituksen jäsenten mukanaolo ryhmän kokouksissa heikko.Heille on huomautettava tästä.

Päätettiin ottaa hallituksen jäseniltä selvyys asiassa.

Vilho Uusiluoma
Sulo Hostila.

[Signature]
[Signature]

Pöytäkirja Sos.dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 25.11.-58 alkaen klo 15.Poissa työvaliokunnan jäsen Peltonen.Puheenjohtajana Henriksson sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Puheenjohtaja kertoi valtioneuvoston asettuneen sille kannalle,että jos työväenasiainvaliokunnassa ehdotetaan työttömyysavustuslaki hylättäväksi,vetää hallitus lakiehdotuksen pois.

Päätettiin esittää ryhmässä,että tässä vaiheessa ei kantaa määritellä ko, lakiehdotukseen,vaan asia pidetään pöydällä työväenasiainvaliokunnassa.

2 §.

Polttoainetullit ja ravintolasvojen valmistevero päätettiin pitää valtiovarainvaliokunnassa samoin pöydällä.

Päätettiin pitää seuraava ryhmäkokous ensi torstaina klo 16. Työvaliokunta kokoontuu klo 15.

[Signature]
[Signature]

Pöytäkirja Sos.dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 25.11.-58 alkaen klo 16.Kokouksesta poissa:Aalto,KokkolaPeltonen.Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto.Pöytäkirjan tarkastajat Hiltunen ja Kalavainen.

2 §.

Työttömyysavustuslaki päätettiin pittää työväenasiainvaliokunnassa pöydällä kunnes tilanne selviää.

3 §.

Huoltoapulain kohdalla päätettiin säilyttää entiset linjat.

4 §.

Henriksson selosti tilannetta:Kokoomuksen edustajat kutsuttu presidentin luokse.Ulkoasiainvaliokunnassa Virolainen provosoi perjantaina keskustelun idän kaupasta.Kiitti lopussa hyvästijätön muodossa.Tämän jälkeen hän selosti käyntiään erään suurvallan edustajan luona lokakuussa,joka oli moittinut sos.dem. puolueen edustajia hallituksessa,nimittäen eräitä heistä "Atlantin liiton asiamieheiksi",tarkoittaen erikoisesti Leskistä.Keskustelu katkesi Henrikssonin huomautettua,että virkamies loukkaa sos.dem. puoluetta.Myöhemmin virkamies otti uudeleen yhteyden Kiinan lähettilään kutsuilla.Seuraavan tapaamisen yhteydessä oli virkamies pyytänyt anteeksi käyttäytymistään,mutta huomauttanut samalla,että Neuvostoliitto pitää huolen siitä,että raja pysyy turvattuna.Hän huomautti Leskisen käynnistä Lansi-Saksassa.Kauppaneuvotteluja koskevaan tiedusteluun hän vastasi,että listat tulivat myöhään,mutta niitä tutkitaan.Kosketteli vielä keskustelussa uuden ammattijärjestön julkilausumaa. - Samaan aikaan soi puhelin,missä käytyään virkamies kertoi,että kokoomuspuolue pyysi häneltä audienssia,korostaen:"Näin tekevät muut ryhmät".Seuraavana päivänä oli kokoomuksen taholta tuotu julki huolestuneisuus työllisyydestä sekä korostettu,että ryhmä on pyytänyt ulkopoliittisen information.Käynyt ilmi,että kokoomuksen ryhmässä on annettu tietoja Neuvostoliitosta.Kansanpuolue on hermona.Syytä tarkastella asiaa rauhallisesti.

Fagerholm:Neuvostoliiton kaupallinen edustaja antanut tietoja,että kauppaneuvotteluja päästään pian alkamaan.Toisaalta on tapahtunut tilausten peruutuksia,mikä aiheuttanut hermostuneisuutta.Osa maalaisliitosta ei hyväksy hallitusta,alkaen valtion päämiehestä.Maalaisliiton lehdistö kärjistää tilannetta.Hallituksen sisällä tämä ei ole vielä vaikuttanut.Hallitus on paras kokoomushallitus,missä olen ollut.Presidentinkin on pitänyt tunnustaa,ettei hallitus ole tehnyt mitään sellaista,mikä vaikeuttaisi ulkopoliittikan hoitamista.Virolaisen kanta muuttunut erikoisesti Oslosta tulonsa jälkeen,esiintyminen Kurikassa suorastaan lapsellista.Sunnuntaina kävi kaksi kokoomuksen ministeriä ja Saukkonen presidentin luona.Presidentillä oli käsitys,ettei ulospääsyä ole tilanteesta,vaan hallitus hajoaa tiistaina.Hallituksen ulkoasiainvaliokunta kokoontuu tiistaina.Kokoomus esittää hallituksen sisäistä remonttia,jolloin Lekinen ja Virolainen vaihdettaisiin uusiin miehiin.Meidän on luonnollisesti otettava ulkopoliittiset näkökannat huomioon.Mutta pääsemmekö muutoksilla ulos,se epävarmaa.Esitin tämän kysymyksen presidentille,hän oli melko selvästi sillä kannalla,ettei auta.Puolueriitämmeikin vaikeuttaa asiaa.Tästä neuvottelut käynnissä.Simoslaiset iloisia tilanteesta.Surkeaa,ettei Suomen kansa ja eduskunta

voi määrätä maansa asioista.-Presidentin kanssa keskustelun tulos:tähän ei vielä hallitus hajoa.Ml:n ryhmässä paljon, jotka nykyisen hallituksen takana.Eivät myös muut maalaisliiton ministerit Virolaista lukuunottamatta halua hajoittaa hallitusta.Kokoomuksen toiminta sotkenut asioita.Ml:n ryhmä yrittää toimia niin, että hallitus hajoaisi ilman ettei ryhmä vedä miehiään pois.Fagerholm suositteli, että jäämme edottavalle kannalle.Jos ml. hajoittaa, kantaa se myös vastuun.

Paasio:Presidentti ilmoitti ulkoasiainvaliokunnan koollekutsu-
misen.Totesi suurvaltatilanteessa tapahtuneen muutoksen:painopiste siirtynyt Aasiasta Eurooppaan ja Suomi valokeilassa.Hän totesi kauppabilanteen huolestuttavaksi.Virolainen jatkoi kauppapolitiikasta ja ilmoitti käsityksensä, että hallituksen on jätettävä paikkansa.Myöhemmin suositteli vielä kaikkien puolueiden yhteishallitusta.Viherheimo oli todennut ristiriidan yleisen mielipiteen ja hallituksen harjoittaman politiikan välillä.Hän suositteli vähin ~~XXI~~ elein suoritettavaa hallituksen muutosta.Olisi odotettava vielä muutama päivä.Presidentti sanoo ettei hallituksen paikkaamisella päästä jatkamaan, mutta ilmoitti tekevänsä parhaansa, että "kansallinen hätätila" voidaan sivuuttaa.Paasio totesi, ettei yleistilanne ole muuttunut.Meidän kaupamme itään on vai-
paisunut liian suureksi, emmekä jaksa niellä massatuotteita nykyisessä määrässä.

Merkittiin kuulluksi selonteot.

G. Lander *A. F. Lander*

Henri Kalavainen

David Lander

Pöytäkirja Sos.dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 2.12.-58 alkaen klo 10.Poissa: Pitsinki, Paasio, Lehto ja Kalavainen.Mukana puolueen puheenjohtaja Tanner.Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Keskusteltaessa eduskuntatyöstä päätettiin, ettei hallitusohjelman kuuluvia kysymyksiä oteta käsiteltäväksi ennen kuin hallituskriisi selviää.

2 §.

Henriksson teki selkoa edellisestä päivänä pidetyistä eduskuntaryhmien edustajien neuvotteluista.Aluksi sävy kireä Kleemolan ehdottaessa, että tehtäisiin presidentille ilmoitus hallituksen hajoamisesta.Ml:n Jaakkola oli purkanut sisuaan, että heidän peräänsä pantu kaikki "vainukoirat.Sos.dem. edustajien taholta todettiin, että asiasta pitäisi neuvotella rauhallisesti.Kokoomuksen, kansanpuolueen ja ruotsalaisten taholta ilmoitettiin, että kun tapahtunut uutta, olisi ilmeisesti koko hallituksen erottava ja nyt neuvoteltava hallitusohjasta.Ml:n taholta ilmoitettiin, ettei heillä ~~kantaa~~ ^{pohjaan} nähdä ole ryhmän kantaa.Samoin ilmoittivat skogilaiset.Kleemola kehoitti asian viemään ryhmiin, oli sitä mieltä, että pitäisi ilmoittaa virallisesti presidentille kokouksen toteamus hallituksen tilasta.Peruutti kuitenkin kun todettiin, että ilmeisesti presidentti tämän tietää.Ruotsalaisten Österholm oli sitä mieltä, että pitäisi myös ohjelmasta neuvotella.Toiset eivät vielä tähän yhtyneet.

Tanner:Olisi selvitettävä se, kenen kanssa keskustellaan.10 skogin ilaisryhmään lukeutuvaa on valittu sos.dem. äänillä, eivät he voi vaikuttaa simosen ryhmän hyväksi.Ei vielä ole hallituskriisiä, hallituksen pitää ensin erota.

Henriksson:Muodollista kriisiä ei ole, mutta porvarilliset ryhmät ovat sitä mieltä, että on hallituskriisi.

Raunio:Tilanne on kauhea.Kerrotaan, että Värtsilä-yhtymä panee tehtaansa jouluviikolla seisomaan, kenen asialla tässä oikein kuljetaan.

Peltonen:Ensi selvitettävä, millä pohjalla hallitus syntyy.Meidän ei kannata tehdä riitaa siitä, että skogilaiset saavat paikan.Annetann ml:n paljastaa korttinsa.

Haapasalo:Meidän on toimittava varovaisesti, sillä esiintyy selviä pyrkimyksiä heittää meidät ulos.Voimme antaa paikan skogilaisille, jos sillä pelastaudumme joutumasta syrjään.

Helle:Kun ml. toimii näin, olisi asiat niputettava ja sitten vaafitaan hallituksen eroa.

Päätettiin viedä tiedonanto ryhmään.

G. Lander *A. F. Lander*

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta
2.12.-58 alkaen klo 10.30. Poissa: Aalto, Ahoja, Alanko,
Ericksson, Hiltunen, Niemilä, Tuominen. Puheenjohtajana Hen-
riksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajat Käkelä ja Kola.

2 §.

Todettiin, ettei budjetti lähinnä hallituskriisistä johtuen val-
mistu tämän vuoden aikana.

3 §.

Henriksson teki selkoa hallituskysymyksestä kuten työvaliokun-
nan kokouksesta. Totesi, että oppositio otettu mukaan ja että ruotsala-
sella taholla ollaan valmiit vaihtamaan vaikka kaikki miehet, kunhan
hallituspohja säilytetään.

Päätös: Hyväksyttiin linja, että asiasta neuvotellaan aikaisem-
pien ohjeiden mukaan.

Käkelä: Sos. dem. ministerien olisi tässä vaiheessa otettava es-
le sellaiset meitä lähellä olevat kysymykset, jotka hallituksen muut-
tuessa saattavat jäädä hoitamatta.

Virtanen kysyi, että seisattuuko lisäbudjetinkin käsittely. Ou-
doksui sitä, että lisäbudjettiin oli otettu jälleen subventio maatal-
bensiinille, jonka eduskunta on aikaisemmin poistanut.

Raunio: Lisäbudjetissa työttömyysmäärärahoja, jotka eivät siedä
viivästelyä.

G. Lindblom

L. F. Haapasalo

Vuori K. K. K.
Sihteri K. K. K.

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokun-
nan kokouksesta 12.12.-58 alkaen klo 15. Poissa Lehto.
Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.
Kokouksessa mukana pääministeri Fagerholm ja puolueen
puheenjohtaja Tanner.

1 §.

Todettiin, että hallituskriisin vuoksi monet asiat olivat juuttu-
neet valtiovarainvaliokuntaan. Fagerholm mainitsi, että asia oli ollut
esillä hallituksen iltakoulussa, jossa syntyi sanaharkkaa.

2 §.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja Sukselaisen johdolla. Simo-
nen oli jälleen ottanut esille puolueriidan ja vaati, että erottamisista
oli luovuttava. Henriksson totesi, ettei tämä kuulu hallitusneuvottelui-
hin, häneen oli Sukselainen yhtynyt. Näyttää siltä, että tämän pohjalla
Simonen jää neuvottelujen ulkopuolelle. Presidentti oli lausunut kanta-
naan, että ennen joulua on hallitus saatava muodostetuksi. Sukselainen
oli puhunut neljän puolueen hallituksesta, mutta ei maininnut, ketkä jää-
vät ulkopuolelle.

Päätettiin esittää ryhmälle: Neuvotteluissa edustavat ryhmää sen
puheenjohtajat ja työvaliokunta on tarpeen vaatiessa koolle saatavissa.

3 §.

Todettiin, että kun polttoainetulli- ja margariinirasvojen valmiste-
veroehdotukset eivät ole hallitusneuvottelujen mukaiset, otetaan kysy-
mykset käytävissä neuvotteluissa esille.

4 §.

Päätettiin antaa ryhmän kassasta eduskunnan henkilökunnalle jou-
lurahaa.

5 §.

Työväen Ak temialle ja Voimamaa-opistolle päätettiin antaa apura-
hat vanhan tavan mukaan, eikä ryhmä itse jaa näitä apurahoja, vaan an-
taa toverikuntien tehtäväksi jaon suorittamisen.

6 §.

Päätettiin ryhmätoveri Juho Karvoselle lahjoittaa taulu hänen
täyttäessään 14.12. 70 vuotta.

G. Lindblom *L. F. Haapasalo*

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokoukses-
ta 12.12.-58 alkaen klo 16. Poissa: Ericksson, Hiltunen,
Lehto, Lindblom, Lindeman, Manninen, Pesonen, Tikkaaja. Pu-
heenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajat Fagerholm ja Flinck

2 §.

Päätettiin antaa Työväen Akatemialle 40.000:- ja Voionmaa-opistolle 30.000:- mk:n apurahat toverikuntien jaettaviksi.

3 §.

Eduskunnan henkilökunnalle päätettiin antaa joulurahaa 400-500 m ryhmän jäsentä kohti. Tehtävä jäi taloudenhoitaja Kalavaiselle.

4 §.

Hyväksyttiin valtiovarainvaliokunnan toimenpiteet tull- ja eräiden muiden lakien siirtämisestä hallituskriisin vuoksi.

5 §.

Henriksson teki selkoa hallitusneuvotteluista kuten edellä työvaliokunnan kokouksessa mainiten, että Kleemolan tehtäväksi oli annettu hallituksen muodostaminen tähtäimenä enemmistöhallitus. Sukselainen oli todennut, että kaikkien puolueiden tai edes kuuden puolueen hallitus on mahdollisuuksien ulkopuolella, joten jää mahdollisuudeksi korkeintaan entinen pohja.

Annettiin ryhmän puheenjohtajille valtuudet neuvotella asiasta.

6 §.

Rantala selosti vv-valiokunnan työskentelyä todeten, että oli kehoittanut valtiovarainministeriä valmistumaan siihen, jotta tullien ja eräiden muiden jatkolait tulevat kysymykseen.

G. Lindberg

L. F. Haapasalo

Erni Elmer

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 15.12.-58 alkaen klo 18.30. Poissa: Ericksson, Niemi, Partanen, Tikkaola, Turunen, Törmä ja Väyrynen. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajat Hiltunen ja Melle.

2 §.

Henriksson teki selkoa hallitusneuvotteluista. Perjantaina oli keskustelu Kleemolan ja ml:n varapuheenjohtaja Jaakkolan kanssa. Outo tilanne, sillä kysyttiin, millä tavoin suhtaudumme oppositioon. Ilmoitimme, ettei tämä kuulu hallitusneuvotteluihin. Sitten tiedusteltiin, miten suhtaudumme ministerikysymykseen. Ilmoitimme, ettei dekreetti voi tulla kysymykseen, mutta muuten neuvottelemme herrasmiesmäisesti. Lypsämällä saimme tiedon, että Kleemola vielä kaavailee enemmistöhallitusta. Myöhemmin on käynyt ilmi, että Kleemola on suunnitellut skogilaisten mukaanottoa edustamaan sos. dem. ryhmää, jopa puhutaan, että sille taholle annettaisiin 5 paikkaa. Ruotsalaiselta taholta ilmoitettu, että yritys tyrmentyy ainakin heidän osaltaan, onhan suhteetonta, että 13 henkilön skogilaisryhmä saisi 5 paikkaa ja ruotsalaisten 14 henkilön ryhmä yhden. Kokoomus pitää kiinni vanhasta pohjasta, mutta kansanpuolue puhuu jo poliittisesta presidentinhallituksesta, johon puolueet antaisivat luvan. Kiertäpä jo huhuja, että tällainen hallitus olisi valmis. Keskustellessani tänään klo 12 Kleemolan kanssa ilmoitti hän, että eräät ulkopoliittiset lausunnot tekevät mahdottomaksi sos. dem. mukaantulon. Ml:n ryhmä pitää tänään istunnon, jonka jälkeen Kleemola menee presidentin luokse. Kleemola ei halua muodostaa vähemmistöhallitusta. - Lauantaina eräs ulkomaalainen keskusteli kanssani, hänen esittämänsä ajatukset käyvät yksiin Kleemolan lausuman kanssa. Hän viittasi radiokeskusteluun ja sanoi: "se teki lopun kaikesta, ette tunnusta mitään"

Karjalainen: Meille ei ole kerrottu mitään sähkösanomien vaihdosta, eikä meille anneta mitään tietoja.

Henriksson: Meille ei ole annettu mitään sähkösanomia eikä muutakaan sellaista, mikä tukisi näitä vihjailuja.

Päätettiin jatkaa asian käsittelyä seuraavana päivänä pidettävässä ryhmäkokouksessa.

G. Lindberg

L. F. Haapasalo

Teuvo Uus

Erni Elmer

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta 16.12.-58. Poissa: Fagerholm, Flinck, Hiltunen, Kalavainen, Lehto, Lindblom. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajat Leskinen ja Lindeman.

2 §.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja, joita nyt jouduttu seuraamaan syrjästä. Presidentti ilmoittanut kokoomukselle ja ruotsalaisille, että olisi harkittava Kleemolan ehdotusta pohjalla 5+5+5. Kokoomus ollut pahan paineen alla ja uhattu presidentin hallituksella. Ruotsalaiset esittäneet nykyistä hallituspohjaa lisättynä skogilaisilla. Kokoomus ehdottanut, että annettaisiin viisi paikka sosialidemokraatteihin lukeutuville, mutta ei määriteltäisi, ketä nämä ovat. Ovat ehdottaneet toista hallituksen muodostajaa Kleemolan sijalle. Skogilaiset vaatineet 7 paikkaa, mutta tyytyvät vilmeisesti 5:een, mutta pitäisi ottaa mukaan kaksi kommunistiakin. Näinä mainitaan Kilpi ja Saarinen tai Meltti ja Saarinen. Presidentti tuskin pitkittää neuvotteluja. Kansanpuolueen ehdotus poliittisesta presidentinhallituksesta tullut muualta kuin sen omasta taholta. Näyttää siltä, että kokoomuksen taholla on myös niitä, jotka valmiit poliittiseen presidentinhallitukseen.

Tanner: Ryhmän on jollain tavoin määriteltävä kantansa siihen suhtautumiseen, että jota kuta pyydetään hallitukseen.

Henriksson: Ehkä toteamme, ettei ryhmä mene presidentinhallitukseen ja hallitukseen mennessään noudatetaan puolueen ja eduskuntaryhmän suositusta ja päätöksiä.

Peltonen: On päätetty, että henkilökysymyksistä ryhmä neuvottelee. Piti vahinkoja, jos taloudellisten noususuhdanteiden edessä jäisimme oppositioon. On saatu tarpeeksi opetusta ottopojista. On ajettava kaikkein voimin enemmistöhallitusta. Puoluetoimikunnan olisi mietittävä keinot, jotta voimme kommunistien kanssa tai yksin jäisi oppositioon.

Raunio: Ei tehdä päätöstä, jota voi me joutua katumaan. Yhtyi Peltonen. Asioita olisi voitu paremminkin hoitaa. Ei hyväksynyt kokoomuksen kanssa toimimista.

Pitsinki: Puoluetoimikunta työvaliokunnan kanssa samalla linjalla. Olemme valmiit enemmistöhallitukseen ja toimimme niin.

Lindeman: Pitäisi saada katsauksia, joissa ei salata totuutta.

Lindblom: Ryhmän jäsenet varmasti havainneet, että ajatuksia joudutaan toisaalta kuin eduskunnasta. Olen käynyt lävitse hallituksen raportit, niissä ei mitään sellaista, mitä ml:n ryhmässä esitetty. Kun me syksynä mentiin presidentin ottopoikahallitukseen, sanottiin ettei ole muuta tietä. Nähtiin, ettei tämäkään pitänyt paikkansa.

Ei tehty mitään päätöstä.

Lindeman *L. F. Haapasalo*

Pöytäkirja Sos. dem. Eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 17 p:nä joulukuuta 1958 alkaen klo 13. Kokouksessa olivat mukana työvaliokunnan jäsenet: Henriksson, Pitsinki, Peltonen, Helle, Kalavainen, Raunio ja Haapasalo. Puheenjohtajana Henriksson, sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Puheenjohtaja Henriksson selosti presidentiltä tullutta kirjelmää, jonka hän oli saanut edellisena iltana klo 23.30. Siinä tiedusteltiin ryhmän mielipidettä presidentin suunnittelemaan toimitusministeriön nähdessä. Sos. dem. puoluetoimikunta oli käsitellyt saadulla kysymyksiä ja asettanut sille kannalle, ettei ole syytä osallistua tällaiseen presidentinhallitukseen, eikä ole syytä neuvotella tällaisen muodostamisesta. Puheenjohtaja kertoi edelleen saaneensa kuulla, että kokoomuksen taholta oli mainittuun kirjelmään jo suunniteltu vastaus, jossa: 1) valitetaan, että jouduttu tällaiseen tilanteeseen, 2) kokoomus tulee suhtautumaan hallitukseen sen tekojen mukaan, 3) ei voida vastata muuten kysymykseen, kun ei ole tiedossa hallituksen pohja. Kansanpuolueen taholta ilmoitetaan - saadun tiedon mukaan - selvästi, että jos en tällainen hallitus muodostetaan, on se tehtävä kansallisista voimista, ts. jätettävä kommunistit syrjään. Ruotsalaisella taholla ilmoitetaan tietyllä tavalla, että asetetaan hallituksen pohjaan nähdessä kansanpuolueen kannalle, eikä tulla antamaan avointa valtakirjaa.

Keskustelussa todettiin, ettei kirjelmän sisältämää avointa valtakirjaa missään tapauksessa voida antaa, sekä asetettiin periaatteessa puoluetoimikunnan kannalle, että on pidettävä loppuun saakka kiinni parlamenttaarisen hallituksen muodostamisesta, minkä vuoksi ei ja voida neuvotella presidentinhallituksesta.

Päätettiin kokoontua samana päivänä uudelleen asiaa käsittelemään, kun saadaan parempia tietoja toisten ryhmien kannanotoista.

Lindeman *L. F. Haapasalo*

Pöytäkirja sos.dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta
17 p:nä joulukuuta 1958 alkaen klo 14. Puheenjohtaja
Henriksson, sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Nimenhuudossa todettiin poissaoleviksi: Hiltunen, Lehto, Manninen ja Tanner. Pöytäkirjantarkastajat Matilainen ja Niemi.

2 §.

Henriksson luki presidentiltä saapuneen kirjeen, jossa tiedusteltiin ryhmän kantaa Kleemolan muodostettavaksi suunniteltuun toimitusministeristöön. Lisäksi hän selosti tilanteen viime vaiheita. 16.12. oli Henrikssonille saapunut ryhmälle osoitettu presidentin kirjelmä, missä kysyttiin vastausta, miten ryhmä tulisi suhteutumaan presidentin suunnittelemaan toimitusministeristöön. Kokouksella on valmistella vastausta, missä tietyistä on seuraavaa: 1) Valitetaan, että tällaiseen tilanteeseen on ajautettu, 2) kokouksen suhtautuminen riippuu hallituksen toista, 3) ei voida ilmoittaa mitään, kun ei ole tiedossa hallituksen pohjaa. Kansanpuolue tulee tietyistä ilmoittamaan, että ~~xxxxxxx~~ hallitus olisi muodostettava kansallisista voimista, ts. jätettävä kommunistit sivuun. Ruotsalaiselta taholta tietyistä pohjaa nähdä ollaan kansanpuolueen kannalla, mutta ei anneta avointa valtakirjaa. Asia oli ollut aamulla sos.dem. puoluetöimikunnassa, joka oli asettunut sille kannalle, ettei aikaisempaan nähden ole tarvis tarkistaa kantaa, eikä voida neuvotella presidentinhallituksen muodostamisesta, vaan pitäisi pyrkiä muodostamaan parlamentaarinen enemmistöhallitus. Ei ole myös syytä neuvotella tällaisen hallituksen muodostamisesta. Ryhmän työvaliokunta oli asettunut periaatteellisesti puoluetöimikunnan kannalle, ettei avointa valtakirjaa anneta ja että jatkuvasti pyritään muodostamaan parlamentaarinen hallitus.

Alanko: En luota kokouksen senontoihin. Vastaus lähetettävä ei ole herkullista jäädä yksin oppositioon.

Raunio: Kokouksen sanamuoto näyttää muuttuneen. Teollisuuden investoinnit merkittävät, se muuttaa jopa kokouksen asennoitumisen kommunisteihin nähden. En pidä edullisena jäädä yksin hallituksen ulkopuolelle. Ulkopoliittisesti voimme joutua diskriminoituiksi, se on paha kentän kannalta.

Törnå: Sos.dem. puolue joutunut heittopussiksi. Ei ole varaa taa jyrkän kielteistä vastausta.

Kokkola: Tyydytyksellä merkitsen puoluetöimikunnan kannan, mutta jyrkkää vastausta emme voi antaa. Esitti kirjelmään sanamuotoa, et voimme myötävaikuttaa toimitusministeriöstön perustamiseen edellyttäen, että saamme siinä riittävän edustuksen ja saamme myös neuvotella henkilöistä.

Lindblom: Emme saa ankkuroita periaatteellista kantaamme, kuten Raunio ehdottaa, kokoukseen. On selvä kanta kun sanotaan, ettei parlamentaarisen hallituksen muodostamista ole riittävästi tutkittu.

Hostila: Ei ole härkäpäistä jos esitämme kantaamme asiasta selvästi kuten puoluetöimikunta ehdottaa.

Peltonen: Puoluetöimikunnan kanta on periaatteellisesti selvä, mutta on tärkeää, että saadaan kannallemme muitakin ryhmiä, että presidentinhallitus saadaan tyrmätyksi. Ei ole hyvä kanta jäädä yksin oppositioon. Tämä on ulkopoliittinen riita. SP:n johtaja Waris todisti, että taloudellinen tilanne kehittyy edullisesti - tuleva hallitus korjaa sadon. Piti Kokkolan vastaus varsin käyttökelpoisena.

Lindeman: Olisi hyvä tietää, ovatko muut ryhmät luopuneet tavoitteesta muodostaa parlamentaarinen hallitus, en usko että saavutamme paljon oppositioon jäsmällä. Olisi saatava seikkaperäisempiä tietoja.

Leskinen: Presidentti pyytänyt vastausta kysymykseen, onko puolue valmis antamaan miehiään hallitukseen. Ratkaisu on paljon suurimerkityksellisempi. Miten me voimme taistella niitä fovereita vastaan, jotka mahdollisesti joutuisivat hallitukseen. 1940-luvulla oli sos.dem. tehtävä pitää kiinni periaatteista, niin nytkin. Osallistumalla tällaiseen presidentinhallitukseen teemme itsemme syytä sen rikkomiseen, mistä olemme aikaisemmin kamppailleet. Ei mennä presidentinhallitukseen, jos sen ovet avaamme, voimme avata viimeisen kerran.

Pitsinki: Meillä ei ole hätää oppositiossa. Me pärjäämme. Meidän ei pitäisi heittää aseita pois. Itse pääasian tultava selvästi esiin.

Ragerholm: On kait todettava, että tällä kertaa on parlamentaarisen enemmistöhallituksen muodostamismahdollisuudet käytetty loppuun. Mutta ei pidä hoitaa asioita niin, että yksin jäämme oppositioon. Toteamme vastauksessa, että sos.dem. eduskuntaryhmä on periaatteessa parlamentaarisen hallituksen kannalla, mutta kun tätä asiaa ei ole tutkittu loppuun, emme voi antaa myöntävää vastausta.

Ahonen yhtyi Ragerholmiin, lista lienee jo hallituksenmuodostajan taskussa.

Asian käsittely keskeytettiin.

Puoluejohtaja
Pöytäkirja Sos.dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 17.12.-58 alkaen klo 16.30. Poissa pitsinki ja Lehto. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Esitettiin presidentille jätettävän kirjelmän sanamuoto, mikä keskustelun jälkeen hyväksyttiin. Kirjelmän jäljennös liitteenä.

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 17.12.-58 alkaen klo 17. Mukana oleviksi todettiin edellisessä nimenhuudossa olleet. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Pöytäkirjan tarkastajina toimivat Matilainen ja Nieminen.

2 §.

Henriksson selosti presidentille lähetettävän kirjeluonnoksen sisältöä ja totesi lisäksi: Kokoomuksen ja ruotsalaisten taholta lähetettävän vastauksen sisältö tulee kulkemaan samaa linjaa. Kansanpuolueen kanta on tietävästi myös jyrkentynyt. Kommunistien ja skogilaisten vastaukset ilmeisesti ovat myönteisiä presidentin tiedusteluun. Ilmeisesti hallitukselle suunniteltu pohja tulee romahtamaan.

Kokkola: Pitöisi ilmeisesti vastata muulla tavoin kuin jyrkän kielteisesti. Esitti tämän tällaisen luonnoksen.

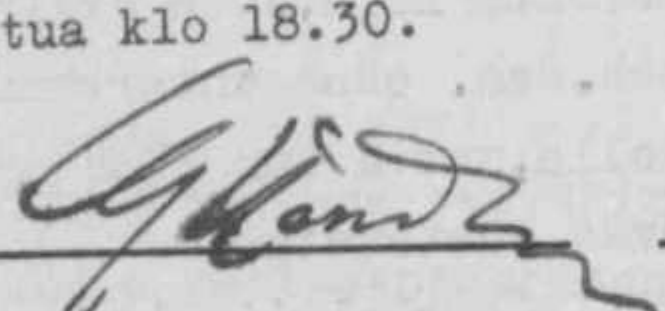
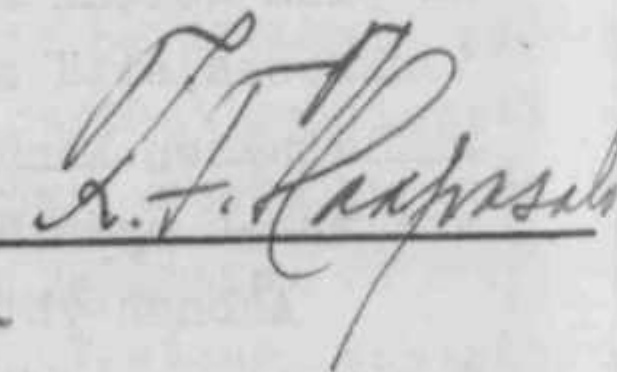
Raunio epäili kokoomuksen ja ruotsalaisten ilmoitusta ja neuvotti, että vastaukset tulevat olemaan toisenlaisia.

Henriksson: Tiedän, että on ollut toisenlaisiakin versioita, mutta nyt näyttää sävy jyrkentävän.

Pitsinki: Asia voidaan sanoa myönteisemminkin, mihin Kokkola pyrkii.

Henriksson: Jätetään sanamuoto vielä sorvattavaksi. Jätettiin valiokunnan tehtäväksi.

Päätettiin kokoontua klo 18.30.

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 17.12.-58 alkaen klo 18.30. Kokouksessa mukana oleviksi todettiin aikaisemmin samana päivänä nimenhuudossa olleet. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Pöytäkirjan tarkastajina toimivat Paasio ja Manninen.

2 §.

Henriksson selosti käyntiään presidentin luona. Presidentti oli tiedustellut, mitä ehdotuksia on parlamentaarisen enemmistöhallituksen muodostamiseksi. Hänen mielestään on tilanne vaarallinen. Hänen mielestään vastaukset olivat paha vastoinkäyminen. Sanoi, ettei tilanne voi näin jatkua. Kehotti keskustelemaan skogilaisten kanssa. Kiitti ja sanoi, että oli hyvä, etteivät sosialidemokraatit äänestäneet häntä presidentiksi.

Peltonen kysyi, eikö olisi syytä presidentin kehoitettua ottaa yhteyttä skogilaisiin. Eikö olisi mahdollista selvittää asia vielä tänä iltana, presidentti pyysi vastausta. Jotain olisi tehtävä.

Henriksson: Voin ottaa yhteyden skogilaisiin ja selvittää, onko mitään vielä tehtävissä.

Raunio: Kansanrintamahallitus torjuttava millä konstilla hyvänsä. Ehdotti, että puheenjohtaja ottaisi yhteyttä.

Fagerholm: Voidaan ottaa yhteys, mutta ei siitä tule muuta kuin isot otsikot heidän lehtiinsä. Vähemmistöhallitus on myös parlamentaarinen, sekin voidaan perustaa. Presidentti ei tosin sitä halua.

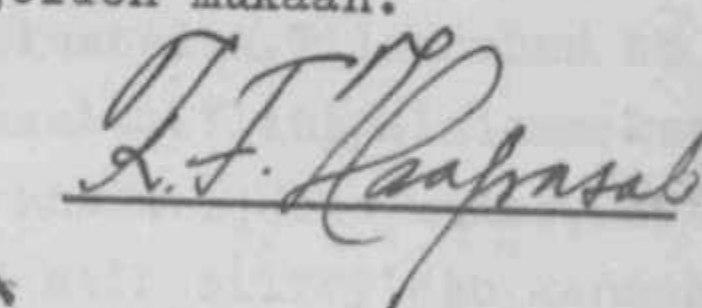
Henriksson: Ryhmä ei voi virallisesti näistä asioista keskustella, mutta voimme jutella epävirallisesti ja ottaa selville, mitä voisimme tehdä kriisin laukaamiseksi.

Lindblom esitti, että laadittaisiin luettelo siitä, mitä vaihtoehtoja hallitusneuvotteluissa voitaisiin vielä käyttää.

Paasio: Me voisimme olla aktiivisempia keskustelemalla mm. maalaisliiton kanssa parlamentaarisen hallituksen muodostamisesta. Nyt vaaditaan meiltä aloitekykyä.

Päätettiin toimia ryhmässä annettujen ohjeiden mukaan.

*Suitten ja Lyräkylä
8/4 1959.
Rajut Paasio
Elis Manninen*

työvaliokunnan

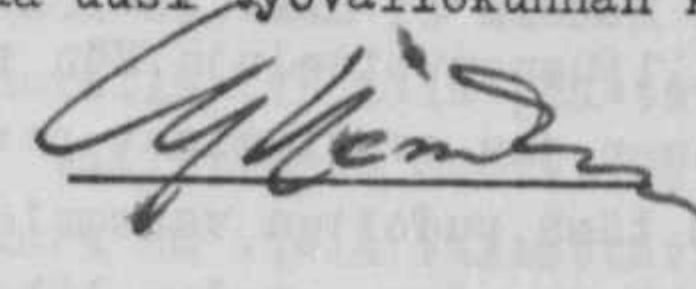
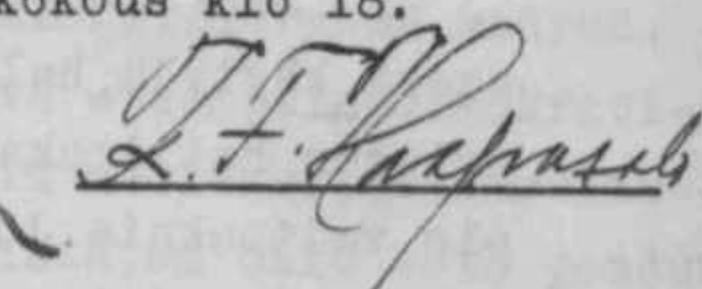
Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 18.12.-58 alkaen klo 15.30. Poissa: Peltonen, Helle ja Lehto. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja, joita oli käyty edellisena iltana ja tänään aamupäivällä. Porvarilliset ryhmät kokoontuvat iltapäivällä ja näyttää siltä, että ratkaisu tapahtuu joko tänään tai huomenna.

2 §.

Päätettiin pitää uusi työvaliokunnan kokous klo 18.

Pöytäkirja Sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 18.12.-58 alkaen klo 18. Kokouksessa pois Lehto. Puheenjohtaja Henriksson ja sihteeri Haapasalo.

1 §.

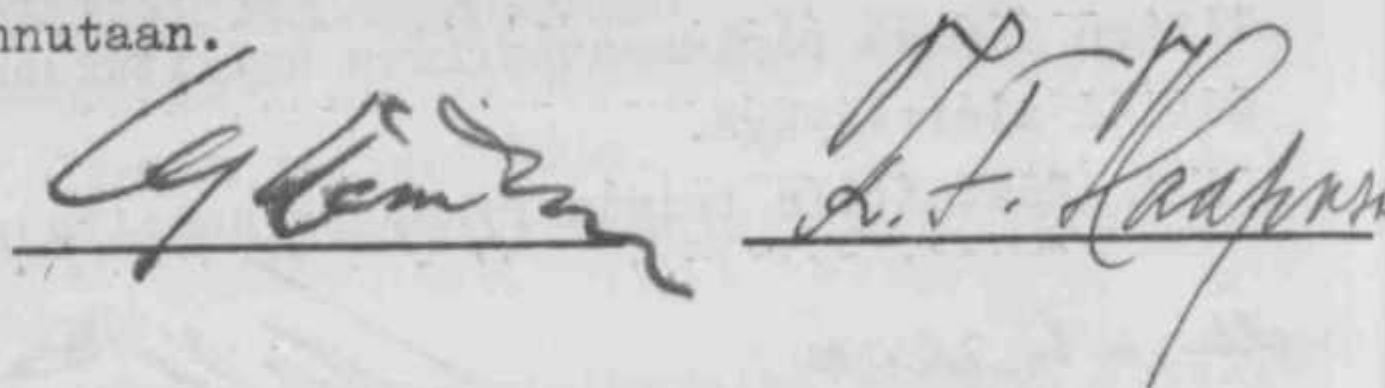
Henriksson selosti neuvotteluja. Tänään klo 10 oli puheenjohtaja

jien neuvottelu, missä käytiin lävitse vaihtoehdot ~~porvari~~ parlamentaarisen enemmistöhallituksen muodostamisesta. Tämän jälkeen poistuivat kokoukseen sos. dem. ja skogilaisten edustajat. Tämän jälkeen jäivät porvarilliset edustajat tutkimaan porvarillisen vähemmistöhallituksen muodostamismahdollisuuksia. Peltonen oli keskustellut tänä aamuna skogilaisten kanssa. Henriksson tuli myöhemmin neuvotteluun. Skogilaiset olivat vaatineet erottamisten peruuttamista.

Peltonen: Tiedustelin skogilaisilta, onko mahdollisuutta yhteiseen hallitukseen. Simonen ja Salmela-Järvinen olivat vastanneet, ettei ole. Hän oli tiedustellut näiden kantaa työmarkkinajärjestöjen, lähinnä ammaty yhdistyksiin mukaantuloon. Simonen: Tuskin sillä taholla on mitään mahdollisuutta.

Henriksson: Maanantaina oli ml:n ryhmässä vain kolme maalaisliittolaisen vähemmistöhallituksen kannalla, nyt voi olla jo enemmistö. Olemme moittaneet ml:lle, että tulemme suhtautumaan tällaiseen hallitukseen epäsuosallisesti.

Päätettiin jäädä odottamaan, mitä uutta ilmestyy neuvottelurintamasta ja sen jälkeen kokoonnutaan.

Pöytäkirja sos. dem. työvaliokunnan kokouksesta 18.12.-58 alkaen klo 16. Poissa kokouksesta: Aalto, Alanko, Hiltunen, Karjalainen, Kokkola, Lehto, Lindblom, Lindeman, Partanen-Tanner ja Väyrynen. Puheenjohtaja Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. Pöytäkirjan tarkastajat Pitsinki ja Rantala.

2 §.

Päätettiin kokoontua seuraavana iltana, jolloin ryhmä tarjoaa joulukahvit.

3 §.

Henriksson selosti, kuten aikaisemmassa työvaliokunnan kokouksessa käytyjä hallitusneuvotteluja. Hän totesi skogilaisten tulevan yhteiseen hallitukseen jos erottamiset peruutetaan, johon taas ryhmällä on valtuuksia. Jo tämä pudottaa vasemmistolaishallituksen muodostamismahdollisuudet, eikä sos. dem. puolue lähde kommunistien kanssa hallitusta muodostamaan. Vaihtoehdoiksi jää porvarilliset puolueet ja skogilaiset kansanrintamahallitus: ml, skogilaiset ja kommunistit. Kun kysyttiin, onko mahdollisuuksia on muodostaa maalaisliiton, sos. dem. ja skogilaisten hallitus, sanoi Kleemola, että Henriksson tappoi sen. Siirryttäessä keskustelemaan vähemmistöhallituksen muodostamismahdollisuuksia sanoi Kleemola

että ml:n kanta on kielteinen, samoin presidentin. Edelleen hän sanoi ryhmänsä tulleen eilen siihen johtopäätökseen, että presidentin hallitus on ainoa mahdollinen, ja että päätös on yksimielinen. Kaitila oli vielä porvarillisen vähemmistöhallituksen muodostamisen kannalla. Simonen piti tätä mahdottomana, ei sillä voida hoitaa ulkopolitiikkaa. Kleemola yhtyi Simoseen. Ruotsalaisten Norström ajoi viimeiseen saakka parlamentaarisen vähemmistöhallituksen kantaa. Tämän jälkeen jäivät porvarilliset edustajat neuvottelemaan. Ml. pakotettu jälleen tutkimaan vähemmistöhallituksen muodostamismahdollisuuksia, oljenkortena tämän ryhmän oppositiosipi. Tämän pohjalla vielä toivoa, ettemme joudu presidentinhallitukseen, jolla olisi ns. kansanrintamahallituksen luonne. Jollei tähän oteta kommunisteja mukaan, syntyy ml:sta, skogilaisista ja kansanpuolueesta heikko vähemmistöhallitus.

Niemi: Kaasalainen kertoi, että ml:ssa voimia, jotka ovat vähemmistöhallituksen kannalla.

Peltonen: Olen yrittänyt parhaani, että saataisiin skogilaiset mukaan, mutta vastattu selvästi, ettei ilman puolueesta erottamisten peruuttamista päästä eteenpäin. Oppositio on kaatanut kaikki mahdollisuudet, myös SAK:n mukaantulon.

Tuominen: Eiköhän olisi aika laajentaa keskustelua. Tilannehan on erittäin vaarallinen, vallan siirto pois eduskunnalta. Ylioppilaiden keskuudessa suunnitellaan adressikeräystä, päämääränä miljoona nimeä. Paasikiven linja on turvattu. On suuri vaara, että näin siirrytään kansan tietämättä kansanrintamaan. Olisi käytettävä kaikki mahdollisuudet. Me taistelemme asiasta: Ollako vai eikö olla valtakuntana. Onko mitään mahdollisuuksia saattaa tämä asia valtion päämiehen tietoon?

Leskinen: On vakavasti otettava nämä asiat. Ei tilanne niin huono ole, on vain voimattomuutta. Viime päivinä on ollut ilahduttavaa todeta, että ryhdistäydytään. Kyllä on niin, että presidentinkin vallan käytöllä täytyy olla rajansa.

Hostila: Asioita ei voida lykätä, vaan on lähdettävä liikkeelle. Jos kommunistit pääsevät hallitukseen, ei heitä sieltä saada enää pois.

Ahonen: Kansalaisten keskuudessa mieliala, ettemme saa mitään aikaan. Ml:n keskuudessa käydään kamppailua. On surkeaa, ettei hallitus, jolla 2/3 takanaan, saa asioita hoitaa, vaan 13 miehen skogilaisryhmä määrää.

Pitsinki: Tällä suurella linjalla päästävä eteenpäin, demokratiasta pidettävä kiinni. Ml. vaalitappio muutti vain hetkeksi, se tarvitsee vielä toisen opetuksen. Vaara on vielä vältettävissä, en usko että joudumme kansanrintamaan.

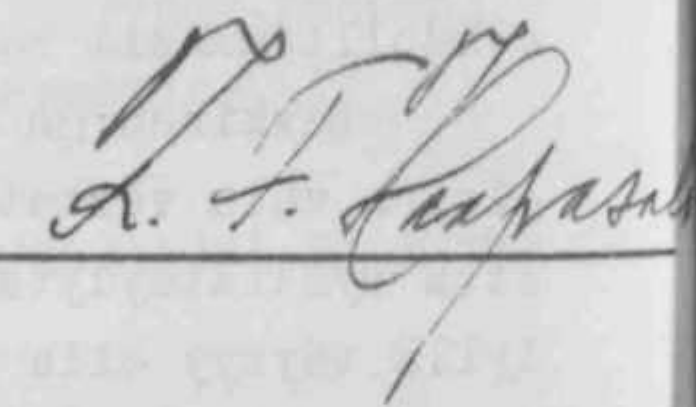
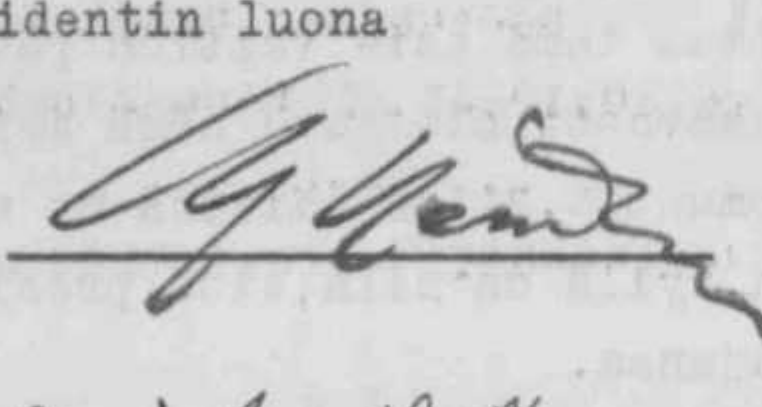
Haapasalo: Tässä vaiheessa, kun parlamentaarisen enemmistöhallituksen muodostaminen näyttää mahdottomalta, on väliaikaisratkaisuna käytettävä parlamentaarista vähemmistöhallitusta, ehkä paras että maalaisliitto muodostaa sen. Me voimme kriisiajan ylitse olla lojalla oppo-

sitiossa ja sitten myöhemmin, ehkä keväällä, on palattava suunnilleen Fagerholmin 3. hallituksen pohjalle.

Tuominen yhtyi Haapasaloon. Tämä kanta on saatettava maalaisliiton tietoon. Kun ml. epäilee meidän lojaalisuuttamme, olisi ~~mm~~ mentävä ilmoittamaan ml:n ryhmäkokoukseen asiasta. Esitti lisäksi konkreettisenä tekona, että otetaan yhteys kansanvaltaisiin puolueisiin ja mennään ilmoittamaan presidentille huoli eduskunnan vallan syrjäyttämisestä, pidämme kiinni perustuslaista ja eduskunnan oikeuksista. Voi kestää kuukausia ja vuosia ennen kuin kansandemokratia syntyy, mutta nyt olemme pahasti luisumassa sille tielle. Ulkopoliittikkamme ei niin huono kuin miksi lavastettu. Fagerholmin 1. hallituksen aikana pahempiakin kausia, mutta silloin Paasivi aina tuki hallitusta. Muistan Peltosen hyvässä valossa tältä ajalta. Galkkinen selosti kansainvälistä kommunismia. Kommunismin perustana on, että työväenliike on lyötävä hajalle ja vielä vahvempia osiakin on pirstottava. Nyt on aika vielä korjata. Mahdollisuus mennä vaaleihin normaalia aikaisemmin. Keskustelu viettänyt kansanvaltaan.

Virtanen: Tämä oikeaa keskustelua. Lausui ruotsalaisille tunnustuksen kamppailusta kansanvallan puolesta. Pitäisi saada julkilausuma, missä esitetään ulkopoliittinen linjamme ja taistella kansanvallan puolesta. Eikö voida heittää esiin ajatusta Hiltusen johdolla perustettavasta kansanvaltaisesta hallituksesta.

Keskustelun jälkeen päätös: Annetaan julkilausuma puolueen kansainvälistä ilmoittaa maalaisliiton pääministeriehdokkaan esittämiseen ei meillä mahdollisuutta. Päätettiin, että olemme lojaalissa oppositiossa, jos muodostetaan parlamentaarinen vähemmistöhallitus. Päätettiin keskustella toisten ryhmien kanssa yhteisestä esiintymisestä presidentin luona.

Tarkastettu ja hyväksytty.
7/3 1959

Piipponen

Rauh. Pirtinen

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän työvaliokunnan kokouksesta 19.12.-58 alkaen klo 18. Poissa Lehto ja Helle. Lisäksi mukana ministerit Fagerholm ja Lindblom. Puheenjohtajana Henriksson ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Keskusteltiin valtiovarainvaliokunnassa keskeheräisinä olevista asioista, jotka tulevat valiokunnassa esille joululoman aikana.

Teollisuuden kemikalioiden liikevaihtoveron kohdalla päätettiin pysyä entisen lain kannalla, koska tämä lisäys tulisi rasittamaan teollisuutta, jolla muutenkin on vaikeuksia kustannuskysymyksen kanssa kilpailtaessa kansainvälisillä markkinoilla.

Polttoainetulleista ja ravintoainevien valmisteverosta keskusteltaessa todettiin, etteivät hallitussopimuksessa olleet kohdat enää sido, koska hallitus on kaadettu, eikä mm. polttoainetulleilla kyetä lisäämään halkojen kulutusta, mikä valiokunnassakin on todettu. Ohjeeksi annetaan: Hinnat eivät saa kohota ja tullilaista poistetaan tähdet kohdilta, jotka saattaisivat merkitä hintojen korotusta.

Kodinperustamislainat esitetään otettavaksi talousarvioon, korko 4 %.

TVH:n konehankintoihin esitetään otettavaksi 150 milj. mk lisää.

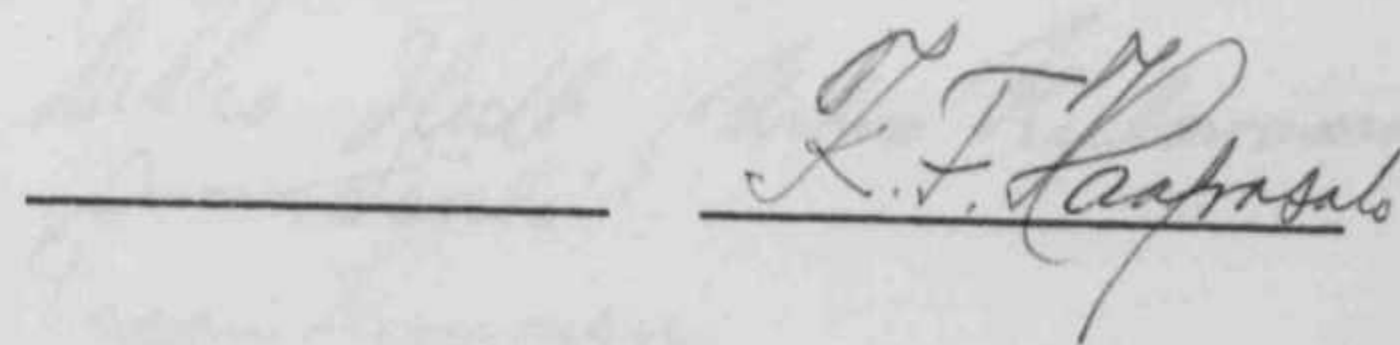
Päätettiin esittää Aravan-koron kohdalla seuraavaa:

1.7.-56 vanhempien lainojen korko korotetaan 2 %:iin.

1.7.50 " " " " 3 " .

25%

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja todeten, että uusi kierros näyttää olevan jälleen suunnitteilla. Päätettiin korostaa ryhmän kokouksessa, ettei ryhmässä keskusteltuista asioista saa kertoa ulkopuolisille. Tämän tapaista ryhmän asioiden selostusta on havaittu viime päivinä.

Pöytäkirja sos. dem. eduskuntaryhmän kokouksesta 19.12.-58 alkaen klo 20.15. Poissa kokouksesta: Karjalainen, Kokkola, Väyrynen. Puheenjohtajana Henriks-son ja sihteerinä Haapasalo.

1 §.

Toimitettiin nimenhuuto. -Pöytäkirjan tarkastajat Raunio ja Siltanen.

2 §.

Henriksson selosti hallitusneuvotteluja mainiten mm: lo 23 ajo
sa annettaneen tiedonanto asiasta. Kleemola ei enää voine jatkaa. Kaik
Nuolueet maalaisliittoa, skogilaisia ja kommunisteja lukuunottamatta
kieltäytyneet jatkamasta. Myös teollisuuspiirien edustajat kieltäytyne
Kleemolan suunnittelemasta hallituksesta. Miten nyt jatketaan, ei tiet
Eduskunta kutsutaan koolle vasta 12.1.-59, siihen mennessä saattaa tap
tua merkittävää.

Lopuksi puheenjohtaja varoitti ryhmän jäseniä kertomasta ulkopuo
lisille ryhmän käsittelyjä.

3 §.

Ryhmän puheenjohtaja Henriksson toivotti ryhmän jäsenille hyvää
joulua ja parempaa uutta vuotta lausuen samalla kiitokset hyvästä yht
työstä, joka on ollut "kymmenen kertaa parempaa kuin edellisen ryhmän
aikana".

Pektonen kiitti puheenjohtajaa tasapuolisesta ja rakentavasta
työstä johtaessaan ryhmän toimintaa.

Lopuksi nautittiin ryhmän tarjoamat joulukahvit.

L. F. Laap

*Pöytäkirja tarkastettu 6.4-59
Lyni Pitäen*

Liite

Puheenjohtaja lakit.tri. Väinö Tanner

Viitaten 14.7.58 Sos.dem. Puoluetoimikunnalle lähet-
tämääme kirjeeseen ja puoluetoimikunnan 25.7.58 antamaan
vastaukseen ilmoitamme, että puoluetoimikunnan vastaus ei ole
tyydyttävä, koska siinä ei lainkaan ole vastattu esittä-
määme pääkysymykseen. Asioiden näin ollen ilmoitamme, että
emme katso voivamme osallistua sos.dem. eduskuntaryhmän
28.7.58 pidettävässä kokouksessa alkavaan toimintaan.

Mikäli puoluetoimikunnan ja sos.dem. eduskuntaryhmän
taholta halutaan ryhtyä ehdotuksemme johdosta neuvottele-
man, ilmoitamme tätä varten valinneemme puolestamme neuvot-
teli joiksi kansanedustajat Martta Salmela-Järvisen, Urho Kulo-
vaaran, Arvo Sävelän ja Vilho Turusen.

Helsingissä, heinäkuun 28 päivänä 1958

Martta Salmela-Järvisen
Mikko Huht *Urho Kulovaara*
Arvo Sävelä
Vilho Turunen
Arvo Sävelä
Riiti Piiskanen
B. H. H. H.
Arvo Sävelä

Hallitusneuvotteluihin kesällä 1958 liittyneet paperit,
/Tulos:Fagerholmin II laajapohjainen hallitus/